

Narodna banka na Republika Makedonija

**Kvartalen izve{ taj
I / 2007**

Mart, 2007 godi na

Noviot Kvartalen izve{ taj sodr` i Statisti~ki bilten vo koj se objavuvaat statisti~ki te podatoci ~ij izvor e Narodna banka kako i drugi relevantni statisti~ki podatoci, dosega objavuvani vo zasebnata kvartalna publ i kacija Bilten.

S O D R @ I N A

I. Makroekonomski dvi~ewa	3
1.1. Me unarodno ekonomsko okru~uvawe	3
1.2. Ekonomска активност	5
Doma{ на понуда	5
Doma{ на побарувачка	8
1.3. Vrabotenost i plati	12
1.4. Bilans na plawa	15
1.5. Inf laci ja	22
II. Monetarna politika	27
2.1. Monetarni i kreditni agregati	31
2.2. Kamatni stapki	37
III. Javni finansi i	42
IV. Pazar na kapital	47
Statisti~ki prilog	53

Po~ituvani,

Narodna banka na Republika Makedonija, od prvi ot kvartal na 2007 godina, za klu~ni te makroekonomski podatoci i dvi~ewa }e ve~inf ormi ra preku novata redi zajni rana publ i kaci ja - Kvartal en i zve{ taj. Spojuvaweto na dvete zasebni publ i kaci i vo edna e so cel da se ovozmo` i poednostavno, poraciona no i poef i kasno inf ormi rawe na javnosta. Voedno, redi zajni rani ot koncept zna~i i pribli~uvawe kon praktikata na pogol em broj drugi sovremeneni central ni banki.

Vo Stati sti ~ki ot bilten, sporedeno so dosega{ ni ot kvartal en Bilten, napraveni se izmeni vo nasoka na kval i tativno podobruvawe, racional i zacija i polesno razbi rawe na prezenti rani te podatoci. Kval i tativno podobruvawe e izvr{ eno preku dopolnuvawe t.e. objavuvawe na vremenski seri i na novi vidovi na podatoci. Za prv pat se objaveni podatoci za me|unarodnata investicijska pozicija na Republika Makedonija, za sostojbata i raspredelbata na stranski te di rektni investici i po zemji i dejnosti (dosega bea objavuvani samo peri odi ~ni dvi~ewa na stranski te di rektni investici i), za kamatni te stapki na dr` avni te harti i od vrednost i za sostojbata i strukturata na me|unarodni te of i cijalni rezervi na Republika Makedonija. I sto taka, vo delot na monetarnata statistika izvr{ eno e dopolnuvawe na podatoci te so prezenti rawe i objavuvawe na bilansot na { tedi lni ci te i na konsolidirani ot monetaren pregled so vkl u~eni podatoci za { tedi lni ci te. Kaj kamatni te stapki na bankite, pokraj za denarski te kamatni stapki, prezenti rani se podatoci i za ponderi rani te devizni kamatni stapki na primenite depoziti i dadeni te krediti. Vo tabeli te od monetarni ot sektor e izvr{ ena i revizija na podatocite.

Dopolnuvawe na podatoci te e izvr{ eno i vo bilansot na pl a}awa so prezenti rawe na podetalni podatoci ne samo za stokite, uslugite i transferite, tuku i za dohodot i za kaptal no-f i nansi skite transakci i. Vo delot na nadvore{ ni ot dolg, zgol emen e obemot preku objavuvawe na podatoci, pokraj za sostojbata na nadvore{ ni ot dolg, i za dvi~ewata (koristeva i otpлати) na nadvore{ ni ot dolg.

Kval i tativno podobruvawe se ogleda i preku prezenti rawe na podatoci te vo evra (namesto vo SAD dolari, kako { to be{ e slu~aj dosega), kako valuta koja e najzastapena vo transakci i te na rezidentite so stranstvo. So cel da se zadr` i kontinuitetot i da se raspolaga so podolgi vremenski seri i, dadeni se godi{ ni vremenski seri i vo SAD dolari za odredeni zna~ajni podatoci od platnobilansnata statistika. Taka, za osnovni te platnobilansni kategorii e dadena vremenska serija vo SAD dolari (1993-2006 godina) i vo evra (2003-2007) godina, dodeka podetalni podatoci za oddelni stavki od platni ot bilans se prika~ani vo evra za peri odot 2003-2007 godina.

Racional i zacija i polesno razbi rawe na podatoci te prezenti rani vo Stati sti ~ki ot bilten e izvr{ eno preku reorganizacija na na~inot na grupi rawe i prezenti rawe na podatoci te, kako i zna~itelno namaluvawe na brojot na prezenti rani te tabeli, osobeno vo delot na monetarnata statistika.

I skreno se nadevame deka novi ot koncept na Kvartalni ot i zve{ taj na Narodna banka na Republika Makedonija odgovara na Va{ i te potrebi, odnosno za Vas }e pretstavuva poednostavleni poef i kasen na~in za dobi vawe na potrebni te inf ormacii.

Guverner
i Pretstedatel
na Sovetot na NBRM

Skopje, juni 2007 godina

m-r Petar Go{ev

I.

Makroekonomski dvi ` ewa

Makroekonomski te dvi ` ewa vo makedonskata ekonomija vo prvi ot kvartal na 2007 godina generalno bea povolni. Prviot kvartal be{ e odbel e` an so pozitivno vlijani e na me|unarodnoto ekonomsko okru` uvawe koe rezultira{ e so zna~aen porast na izvozot i intenzi vi rawe na vklupnata ekonomska aktivnost. Industrijata, kako st u{ te domi nanten sektor i tradi ci onal en stol b na ekonomijata, bele` i zabel e` i tel ni perf ormansi, taka { to ostvaruvawata zna~itel no gi nadmi nuvaat o~ekuvawata za prvi ot kvartal, pri natamo{ ni pozitivni o~ekuvawa kaj industriiski te pretprijatija za delovnite tendencii vo ovoj sektor. Pozitivna tendencija pretstavuva i kontinuirani ot porast na produktivnosta vo industriiski ot sektor. Na devizni ot pazar se registri rani zgol emeni devizni prilivi, glavno vrz osnova na menuva~koto rabotewe. Vakvite dvi ` ewa povolno se odrazija vrz saldoto na tekovnata sметка od platniot bilans. So ogled na intenzi vni ot porast na izvozot vo prvi ot kvartal se o~ekuva zna~itel no pomal negati ven pridones na neto uvozot vo vklupni ot rast na ekonomijata.

I maj}i gi predvid vakvite generalni makroekonomski trendovi, monetarnata politika vo 2007 godina be{ e naso~ena kon sterilizacija na zgol emeni te devizni prilivi so cel odr` uvawe na stabilen devizen kurs i vo krajna linija odr` uvawe na cenovnata stabilnost vo ekonomijata. Toa rezultira{ e so natamo{ no zgol emuvawe na bruto devizni rezervi i vo uslovi na vi{ ok na li kvidnost, so namaluvawe na kamatnite stapki. Inflacijata od po~etokot na godi nata e niska i zasega zna~itel no pod proekti ranata za 2007 godina, vo uslovi na odr` uvawe na stabilnosta na devizni ot kurs vo odnos na evroto i konistentni makroekonomski politiki. Za vakvata sostojba pridonesuvaat i stabilnite inflacijski o~ekuvawa na ekonomski te subjekti.

1.1. Me|unarodno ekonomsko okru` uvawe¹

Povolnata konjunktura vo svetskata ekonomija od 2006 godina se o~ekuva da prodol`i i vo tekot na 2007 godina, pri { to stakata na ekonomski rast se procenuva da dostigne 4,9% (vo 2006 godina be{ e ostvaren ekonomski rast od 5,4%). Soglasno vi soki ot stepen na otvorenost na makedonskata ekonomija, pozitivni te globalni ekonomski dvi ` ewa se o~ekuva da imaat povolen odraz vrz nejzi ni te makroekonomski perf ormansi.

I nicipijalno proekti rani te stakpi na rast na BDP za 2007 godina za EU i evro-zonata bea revidi rani nagore i vo 2007 godina se o~ekuva da iznesuvaat 2,7% i 2,4%, soodvetno. Kako glavni dvigatel i na ekonomski ot rast vo evro-zonata vo 2007 godina se naveduva rastot na doma{ nata pobaruva~ka, generiran prete`no od investiciите vo industriiski ot sektor i privatnata potro{ uva~ka (pri porast na realni ot raspol o` liv dohod i porast na vrabotenosta). Trendot na namaluvawe na stakata na nevrabotenost prodol`i i na krajot na mart iznesuva{ e 7,2%, pri { to namaluvaweto na strukturnata nevrabotenost indiciira povolni strukturni pomestuvawa na evropski ot pazar na rabotna sila. Od aspekt na kvartalnata

**O~ekuvan porast na
svet skot o
proizvodstvo i vo
2007 godina**

**Povisok ekonomski
rast i namaluvawe na
nevrabotenost a vo
evro-zonata**

¹ Analizata vo najgolem del se baziра на IMF World Economic Outlook, April 2007; ECB Monthly Reports April and May 2007 i European Commission D-G for Economic and Financial Affairs, Interim Forecast February 2007.

di nami ka, stakata na rast vo evro-zonata vo prvi ot kvartal na 2007 godina se procenuva od 0,4% do 0,9%, dodeka vo naredni te kvartali se o~ekuva intenzi vi rawe na ekonomskata aktivnost. Rastot na EU i ndi ci ra osnova za zgol emena i zvozna pobaruva~ka za makedonski proizvodi, i maj}i gi predvid razvienite trgovski odnosi pome|u Republika Makedonija i EU. Od aspekt na pozna~ajni te trgovski partneri na Republika Makedonija od EU, o~ekuvawata se vo nasoka na namal uvawe na rastot na Germanija vo prvi ot kvartal na 2007 godina (efekt od porastot na danokot na dodadena vrednost za 3 procentni poeni). Sepak, prvi~ni te procenki uka` uvaat na pomal efekt od dano~noto zgol emuvawe od i ni cijal no o~ekuvani ot i negovo postepeno reduci rawe vo naredni te kvartali. Brzoto zakrepnuwawe na germaneskata ekonomija e osobeno zna~ajno, i maj}i predvid deka stanuva zbor za najzna~ajni ot trgovski partner na makedonskata ekonomija od EU.

Porast na bazi~nata inflacija vo evro-zonata vo prviot kvartal na 2007 godina

Prose~nata inflacija vo evro-zonata za prvi ot kvartal na 2007 godina iznesuva 1,9%, { to prestatuvava zabavuvawe vo odnos na prethodnata godina. Od druga strana, bazi~nata stakpa na inflacija vo prose~k za prvi ot kvartal od godinata iznesuva{ e 1,9%, nasproti prose~nata stakpa od 1,5% vo 2006 godina (zgol emuvawe predizviki kano od porastot na administrativni te ceni i posredni te danoci - danokot na dodadena vrednost vo Germanija). Soglasno zgol emuvaweto na bazi~nata inflacija i opasnosta od zgol emuvaweto na cel okupnoto cenovno nivo vo evro-zonata, Evropskata centralna banka vo mart ja zgol emi referentnata kamatna stakpa za 0,25 procentni poeni, so { to na krajot na mart taa iznesuva{ e 3,75%. Vakvi te dvi~ewa pri donesoa za stesnuwawe na kamatnata margi na vo odnos na Evro-zonata.

Prodol~uvawe na trendot na porast na cene na primarni te proizvodi i vo 2007 godina

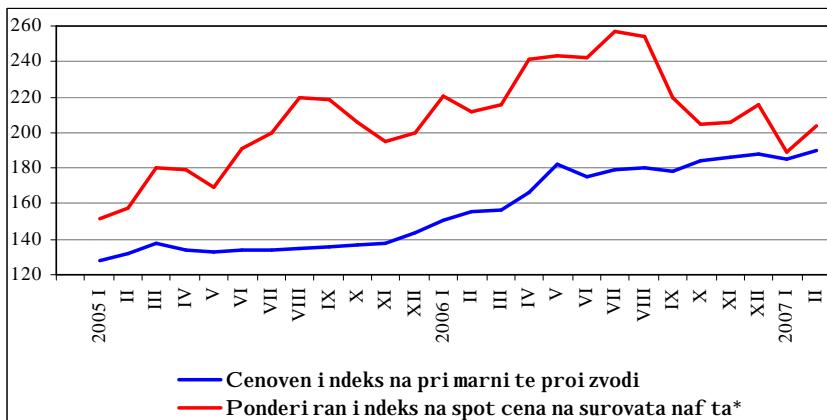
Soglasno ekonomski te dvi~ewa vo evro-zonata, prose~ni ot nominalen devizen kurs SAD dolar/evro vo prvi ot kvartal na 2007 godina iznesuva{ e 1,31, pri { to sporedeno so posledni ot kvartal od 2006 godina, evroto apresira{ e za 1,7% vo odnos na dolarot. Kako glavni faktori koi deluvaa za apresijacija na evroto se percepcii te za stabilni ot ekonomski rast vo evro-zonata vo tekot na 2007 godina, za razlika od amerikanskata ekonomija kade { to proekcii te za ekonomski rast vo prvi ot kvartal od godinata se poni~ki vo odnos na prethodni te o~ekuvawa. I maj}i ja predvid strategijata na vrzuwawe na devizni ot kurs na denarot za evroto, promenite vo soodnosot na evroto i amerikanski ot dolar soodvetno se preslikuваат i vrz devizni ot kurs na denarot vo odnos na amerikanski ot dolar.

Cene na primarni te proizvodi na svetski te berzi, na po~etokot na 2007 godina bele~at relativno visok porast, pri { to vo prose~k vo prvi te dva meseci od 2007 godina tie se povisoki za 22,5% vo odnos na istiot period od prethodnata godina. Glaven generator na nivni ot porast prestatuvava zgol emuvaweto na cene te na metalite na svetski te berzi, predizviki kano od porastot na pobaruva~kata vo po~etokot na godinata koja doa~a glavno od Kina i Indija, { to e vo soglasnost so rastot na nivnata metaloprerabotuva~ka industrija. Taka, zna~itelno visok porast e registrator kaj prose~ni te ceni na nikelot, cinkot i olovo, koi vo prvi ot kvartal na 2007 godina ostvarija godi{ en porast od 1,8 pati, 54% i 44%, soodvetno². Vakvi ot porast na svetski te ceni na metalite rezultira so zna~ajno intenzi vi rawe na makedonski ot izvoz na metali vo prvi ot kvartal na 2007 godina.

² Izvor: Svetska banka.

Graf i kon 1

Dvi`ewe na indeksot na svetski te ceni na primarni te proizvodi i surovata naf ta
(prose~en mese~en cenoven indeks vo SAD Dolari, so baza 2000)

* Spot cenata na surovata naf ta pretstavuva podednakvo ponderiran prosek od slednите vi dovi naf ta: West Texas Intermediate, Brent i Dubai surova naf ta.
I zvor: IFS, April 2007.

Pomiski prose~ni ceni na naftata a vo prviot kvartal na 2007 godina

Za razlika od porastot na cene na primarni te proizvodi, prose~ni te ceni na surovata naf ta na svetski te berzi vo prvi te tri meseci od godinata bele`at namaluvawe od 3,2% sporedeno so posledni ot kvartal od 2006 godina, {to deluva{e vo pri log na namaluvawe na doma{ni te ceni na naf tenite derivati. Analizi rano di nami~ki, na po~etokot na januari cene na naf tata bele`ea namaluvawe, determinirano od povolnite vremenski uslovi na severnata zemjina hemisfera {to deluva{e vrz namalena potro{uva~ka na naf ta od strana na doma}instvata. Vo naredni te dva meseci, osobeno od vtorata polovina na mart, cene na naf tata ostvarija intenzi ven porast. Analizata na faktori te na ponudata i pobaruva~kata na naf ta poka`uva deka vo prvi ot kvartal na 2007 godina e registri rana zgol emena pobaruva~ka na naf ta, koja proizluguva od namaluvaweto na zalihite na naf ta kaj OECD zemji te osven SAD, povisoki ot porast na pobaruva~kata za naf ta od strana na Kina i Indija vo odnos na o~ekuvawata, kako i zgol emenata potro{uva~ka na naf ta od strana na zemjite proizvodi tel i na naf ta od Bliski ot i Sreden Istok. Od druga strana, registri rana e namalena ponuda na naf ta vo uslovi na namaluvawe na proizvodni te kvoti od strana na OPEK. Dopолнителен придонес vrz zgol emuvaweto na cene na naf tata imae i obnovuvaweto na geopoliti~ki te tenzi i vo Bliski ot i Istok, {to se reflektira{e vo zna~itelno zgol emuvawe na cene na naf tata vo vtorata polovina na mart.

1.2. Ekonomska aktivnost

Doma{ na ponuda

Vo ~etvrtiot kvartal na 2006 godina dominanten pridones za ekonomski ot rast imaju uslu~nите sektori

Vo posledni ot kvartal na 2006 godina³ doma{nata trgovija, transportot i komunikaciите bea nose~ki sektori na registri rani ot realen rast na BDP od 2,6%. Taka, vo uslovi na zabavena i industrijska aktivnost ovi e sektori generiraat 60% od porastot na BDP, dodeka i industrijski ot sektor go namali svojot pridones (13,6%, nasproti 35% i 51% vo vtoriot i treti ot kvartal od godinata). Zna~aen

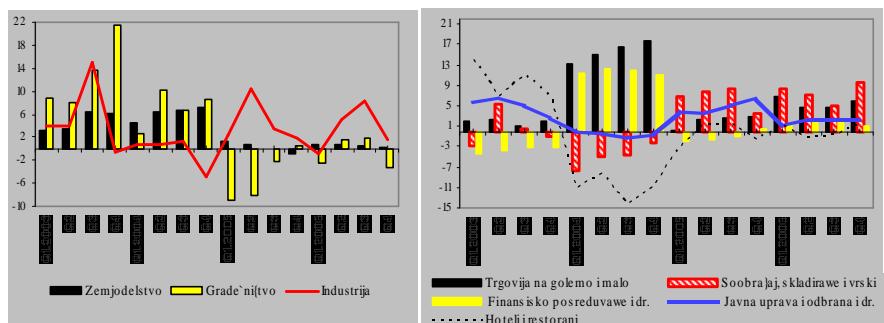
³ Posleden raspolo~liv podatok za BDP.

pridones i maa i sektorite na javnite uslugi i finansiskoto posreduvawe, dodeka zemjodelski ot sektor go zadr`a marginalno uestvo vo sozdavaweto na BDP. Sektorot "hoteli i restorani" i pokraj pozitivni te pridvi`uvawa, nema{ e zna~uen udel vo BDP, dodeka dodadenata vrednost vo grade`ni ot sektor po kratkotrajnoto oporavuvawe vo prethodni te dva kvartala, povtorno zabele`a godi{ no namal uvawe i so toa negativno vlijaje{ e vrz rastot na BDP.

Graf i kon 2

Realni godi{ni stapki na rast na dodadenata vrednost po sektori (vo%)

Izvor: Dr`aven zavod za statistika na Republika Makedonija.

I ndikaci i za zabrzuwawe na rast ot vo prviot kvartal na 2007 godina...

...pri visok godi{en rast na obemot na industrijsko proizvodstvo...

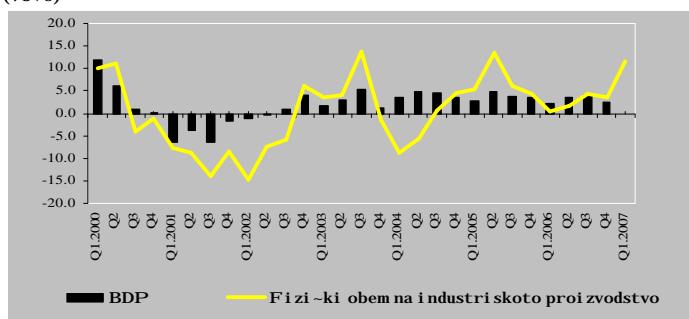
Povolni te trendovi vo pozna~jni te sektori od ekonomijata vo prvi ot kvartal na 2007 godina indici raat na zabrzuwawe na ekonomski ot rast, odnosno na zgolemena doma{na ponuda. Taka, obemot na industrijskoto proizvodstvo i prometot vo doma{ nata trgovija bele`at visok godi{en porast, pri{to rastot vo industrijata zna~itelno go nadmi na proektri rani ot porast za prvi ot kvartal. I stovremeno, pozitivni signali se registrirani kaj grade`nata aktivnost, transportot i komunikaciите.

Vo prvi ot kvartal na 2007 godina e registriran visok kumulativen godi{en rast na fiziski ot obem na industrijskoto proizvodstvo od 11,6%, pri zna~uen porast na obemot na proizvodstvo kaj prerabotuvaki i rudarski ot sektor. Pri toa, proizvodstvoto be{e zgolemeno vo 14 od ukupno 20 prerabotuvaki i industrijski granki. Glaven nositel na povolni te dvi`ewa e proizvodstvoto na osnovni metali, koe zabele`a porast od 57,4% na godi{na osnova glavno zaradi intenzivni ot rast na eksternata pobaruvska za`elezo i ~elik. Taka, vo odnos na prvi ot kvartal na 2006 godina, vo prvi ot kvartal na 2007 godina izvozot na ~elik be{e za 2,1 pati povisok, {to korespondira so porastot na cenata na ovie metali na svetski te berzi, no i so pogolemi ot obem na izvoz. Pokraj proizvodstvoto na osnovni metali, zna~uen pridones kon proizvodstveni ot rast imaat i proizvodstvoto na grade`ni materijali, prehranbeni proizvodi i pijalaci, soobrazajni sredstva, tutunski proizvodi. Vo ramki na rudarski ot sektor, pozitiven pridones imao zgolenenata ekstrakcija na metalni rudi (godi{en porast od 2,4 pati). Namal enoto proizvodstvo vo sektorot "snabduvawe so elektri~na energija, gas i voda" (za 9,1% na godi{na osnova) negativno vlijaje{e vrz ukupnoto industrijsko proizvodstvo.

Graf i kon 3

Godi{ ni stapki na rast na BDP i fizi~ki ot obem na industri skoto proizvodstvo
(vo%)

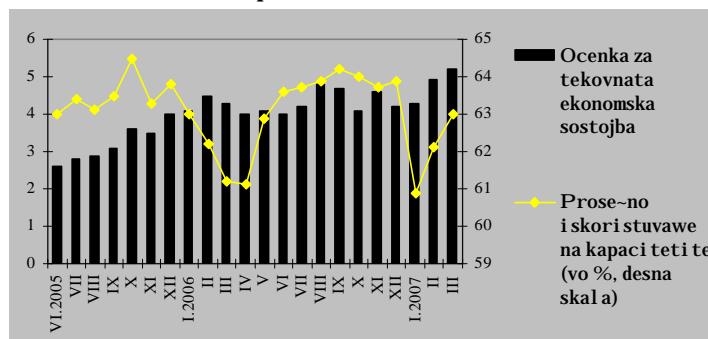

I zvor: Dr`aven zavod za statistika na Republika Makedonija.

Zna~itelnoto za~uvuvawe na industri skoto poizvodstvo e vo soglasnost so ocenki te na menaxmentot na pretprijatijata za tekovnata ekonomска состојба на pretprijatijata i obemot na proizvodstvo, koi spored anketata za delovni tendenci i vo prerabotuvaka industrijata⁴ se oceneti kako zna~ajno popovolni od prethodnata godina. Pri toa, obezbedenosta na proizvodstvoto so doma{ni i stranski poraki (i pokraj zadr`uvaweto na stavot za nedovolna doma{na i stranska pobaruva~ka) bele~i zna~ajno podobruvawe, {to indiciira na prodol`uvave na pozitivni te trendovi vo industrijata i formirawe na pozitivni o~ekuvawa na pretprijatijata.

Graf i kon 4

Mese~ni ocenki za tekovnata ekonomска состојба na pretprijatijata od industrijata i procent na prose~no i skoristuvawe na kapacitetite

I zvor: Dr`aven zavod za statistika na Republika Makedonija.

Paralelno so rastot na proizvodstvoto vo industrijata, pozitivni tendenci i se registri rani i vo doma{na trgovija. Taka, vo prviot kvartal na 2007 godina vo odnos na istiot period od prethodnata godina, ukupni ot promet vo trgovijata zabele~a porast od 27,6%, pri istovremeno intenzivare na prometot vo trgovijata na malo i trgovijata na golemo. Potvrda za pozitivni te ostvaruvawa vo trgovijata pretstavuva i anketata za delovni tendenci i vo trgovijata na malo⁵, spored koja tekovnata ekonomска состојба na pretprijatijata e oceneta kako popovolna od prethodnata godina,

...porast na promet ot vodoma{na trgovija, pozitivni dvi~ewa vo grade~ni{t voto ...

⁴ I zvor: Dr`aven zavod za statistika na RM. Anketa za delovni tendenci i vo prerabotuvaka industrijata, mart 2007 godina.

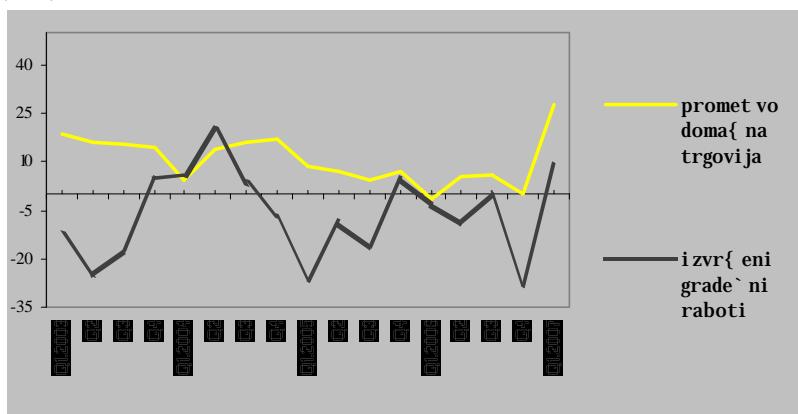
⁵ I zvor: Dr`aven zavod za statistika na RM. Anketa za delovni tendenci i vo trgovijata na malo za prv kvartal na 2007 godina.

registri rano e namal uvawe na zal i hite na proizvodi te i porast na pobaruva~kata na potro{ uva~ite. Pri toa, delovni subjekti ocenuvaat deka tro{ ocite za finansi rawe i dobi vaweto na bankarski te krediti imaat se pomala uloga kako ograni~uva~ki faktor na nivnata aktivnost. I stovremeno, indikatorite za grade`nata aktivnost, koja bele`e{ e zna~ajni oscilaci i vo posledni te dve godini, signal i zi raat podobruvawe na aktivnosta vo ovoj sektor. Vukupnata vrednost na izvr{ eni te grade`ni raboti vo prvoto trimese~ie na 2007 godina zabele`a porast od 9,4% na godi{ na osnova, dodeka godi{ ni ot porast na vrednosta na dogovorenite grade`ni raboti od 25,2% signal i zi raat otpo~nuvawe novi projekti. Sepak, ocenite na menaxmentot vo grade`ni te firi ⁶ za tekovnata delovna aktivnost nemaat promena vo odnos na istiot period od prethodnata godina. Niskata pobaruva~ka, visokite tro{oci za materijali i nedostigot na obuen kadar ostanuvaaat najgolemi ograni~uva~ki faktori za nivnata aktivnost, dodeka isto kako i delovni subjekti od trgovijata, finansijski te tro{oci se oceneti kako poni~ki od prethodnata godina.

Graf i kon 5

Godi{ ni stapki na rast na prometot vo doma{ nata trgovija i vrednosta na izvr{ eni te grade`ni raboti (vo%)

Izvor: Draven zavod za statistika na Republika Makedonija.

... i zna~ajni ostvaruvawa vo transportot i telekomunikaciite

Vo prviot kvartal na 2007 godina pozitivni ostvaruvawa bele`i i sektorot transport i komuni kaci i. Posebno treba da se istakne telekomunikacijski soobra}aj (impulsi te od mobilnata telefonija) kое godi{ no povisok za 96,4%.

Doma{ na pobaruva~ka

Analizi rano od aspekt na agregatnata pobaruva~ka, relativno niskata stapka na rast na makedonskata ekonomija vo posledni ot kvartal na 2006 godina pri procenet porast na doma{ nata pobaruva~ka⁷, vo golem del e determinirana od negativni ot pridones na neto izvozot. Taka, pod pritisok na intenzivnata li~na

⁶ Izvor: Draven zavod za statistika na RM. Anketata za delovni tendencii vo grade`ni {tvoto za prvi ot kvartal na 2007 godina.

⁷ Posleden raspolovliv podatok za BDP. Vo soop{ tenijata na Draven zavod za statistika (DZS) za kvartalnite promeni na BDP, od rashodnata strana se presmetuvaat samo javnata potro{ uva~ka, investiciите vo ma{ini i oprema, uvozot i izvozot na stoki i uslugi (site po tekovni ceni). Informaciите za individualnata (li~na) potro{ uva~ka i bruto-investiciите se kvalitativni i se proceneti vo NBRM. Analizite {to se napraveni vo ovoj kontekst se temelat vrz procenki {to proizleguvaaat od raspolovlivenite podatoci za drugi kategorii od indikativno zna~ewe i treba da se zemati so golaema pretpazli vost.

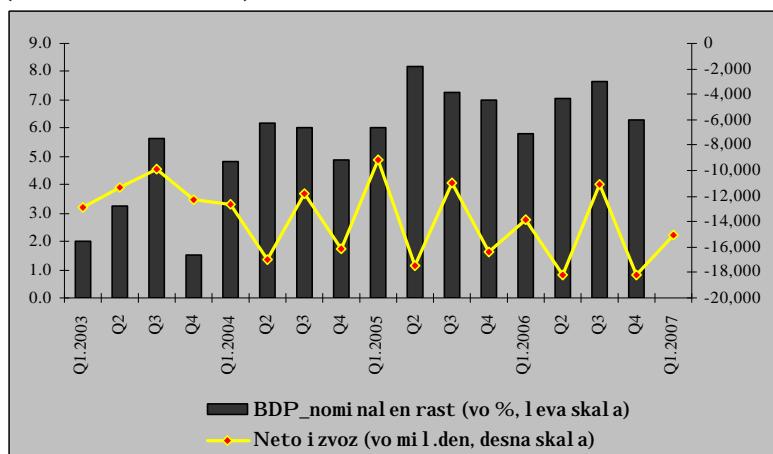

Negativni pridones na neto izvozot vo vкупniot rast na BDP vo uslovi na internacionala doma{ na pobaruva~ka...

potro{ uva~ka i pri zna~ajna uvozna zavisnost (na sredstva za reprodukcija i sredstva za rabota), vo ~etvrti ot kvartal na 2006 godina uvozot na stoki i uslugi nominalno go nadminala doma{ ni ot izvoz, so { to se pro{ iri deficit vo nadvore{ nata razmena (za 11% povisok vo sporedba so istiot kvartal od 2005 godina). Mese~ni te podatoci te za stokovnata razmena so stranstvo vo prvi ot kvartal na 2007 godina uka` uvaat na zabavuvawe na negativni te trendovi, kako rezultat na intenzijni ot rast na izvozot, pri { to se o~ekuva neto izvozot na stoki da ima relativno mal negativen pridones kon v{kupni ot rast na BDP.

Grafikon 6

Nominalen rast na BDP (vo %) i nominalen iznos na neto izvoz (vo milioni denari)

Izvor: Dr`aven zavod za statistika na RM i Direkciya za istra~uvave na NBRM.

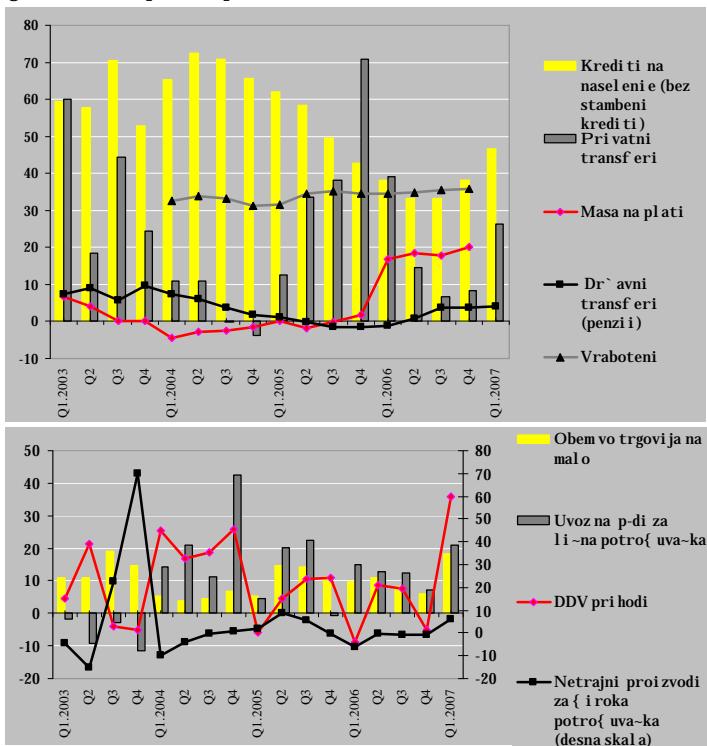
...uslovena od dvi~ewata na li~nata potro{ uva~ka i vopomal del od investiciskata i javnata potro{ uva~ka

Vo prvi ot kvartal na 2006 godina doma{ nata pobaruva~ka pretstavuva glaven generator na ekonomski ot rast. Sepak, vo otsustvo na kompletни podatoci za rashodnata strana na BDP, analizata za pridonesot na oddelenite kategorii na potro{ uva~ka vo v{kupnata doma{ na pobaruva~ka baziра на dvi~ewata на индикативните варијабли. Najgolemen del од dvi~ewata во последниот kvartal на 2006 година и во првиот kvartal на 2007 година uka` uvaat на li~nata potro{ uva~ka kako glavna determinanta на doma{ nata pobaruva~ka, додека investiciskata i javnata potro{ uva~ka se ocenuva deka imaat zna~itelno pomal pridones. Podatoci te za zgoljemeniот обем на trguvawe на мало, zajaknatoto doma{ no proizvodstvo i uvozot na potro{ nite dobra, kako i visokata realizacija na prihodi vrz osnova na DDV во првиот kvartal на 2007 godina uka` aa na intenzi~na potro{ uva~ka na doma{instvata. Ovi e dvi~ewa vo celost korespondiraat со pozitivni te promeni kaj izvorite na finansi rawe na naselenieto. Taka, во последниот kvartal на 2006 година e registriran porast na neto masata na platite, додека kreditnata poddr{ka na naselenieto, privatni te transferi i vladini te transferi (penziente) bele~at zna~aen godi{en rast i vo dvata kvartala.

Graf i kon 7

I ndikatori na li~nata potro{ uva~ka
(godi { ni stapki na promena vo %)

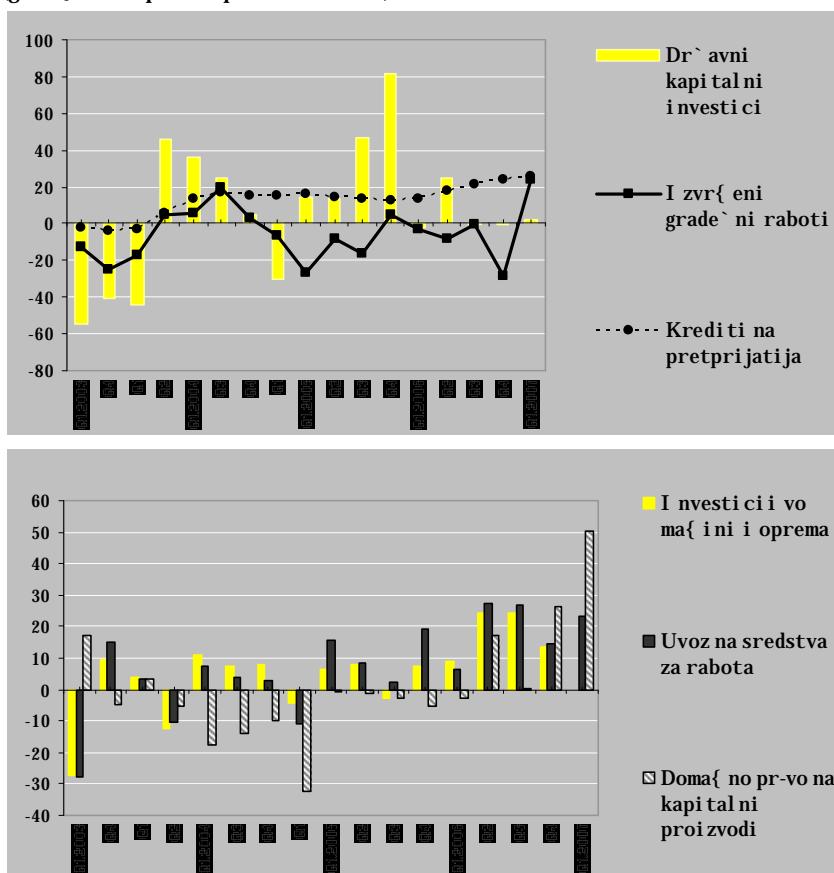
I zvor: NBRM, Ministerstvo za finansии i Dr` avni zavod za statistika.

I ndikaci i za zajaknuvawe na investiciskata aktivnost vo prviot kvartal na 2007 godina

Nasproti pozitivnite dvi~ewa kaj li~nata potro{ uva~ka, investiciskata potro{ uva~ka, koja treba da pretstavuva generator na dolgoro~ni ot ekonomski rast na zemjata, se odlikuva so nezadovolitelna di nami ka. Negativni te tendenci vo grade`ni { tvoto registrirani od krajot na 2004 godina prodol`ija i vo ~etvrtiot kvartal na 2006 godina so zasilen intenzitet. Investiciите vo grade`ni { tvoto (koi so~inuvaaat dve tretini od ukupnite investicii vo osnovni sredstva) oceneti preku vredностa na izvr{ enite grade`ni raboti i preku dodadenata vrednost vo sektorot grade`ni { two bele`at zna~itel en godi{ en pad, dodeka dr` avni te kapi talni investicii bea na nisko ni vo i nepromeneti vo odnos na 2005 godina. Sepak, investiciите vo ma{ini i oprema bele`at intenzivna di nami ka od po~etokot na 2006 godina, pri { to vo ~etvrtiot kvartal bea nominalno povisoki za 13,4% na godi{ na osnova. Mese~ni te indikatori za grade`nata aktivnost od po~etokot na 2007 godina uka~ uvaat na podobreni tendenci i vo ova oblast. Taka, za prvi te tri meseci od 2007 godina vo odnos na istiot period od prethodnata godina, ukupnata vrednost na izvr{ enite grade`ni raboti e povisoka za 9,4%, dodeka kapi talni te dr` avni investicii bele`at umeren godi{ en rast od 1,7%. I stovremeno, doma{noto proizvodstvo na kapi talni proizvodi i uvozot na sredstva za rabota bele`at ponatamo{ en rast i dokolku se ima predvid intenzivnata kreditna poddr{ka na pretprijatijata od strana na bankite mo`e da se o~ekuva zajaknuvawe na investiciskata aktivnost vo Republika Makedonija i nejzin povisok pridones vo BDP.

Graf i kon 8
Indikatori na investici skata aktivnost
(godi{ni stapki na promena vo %)

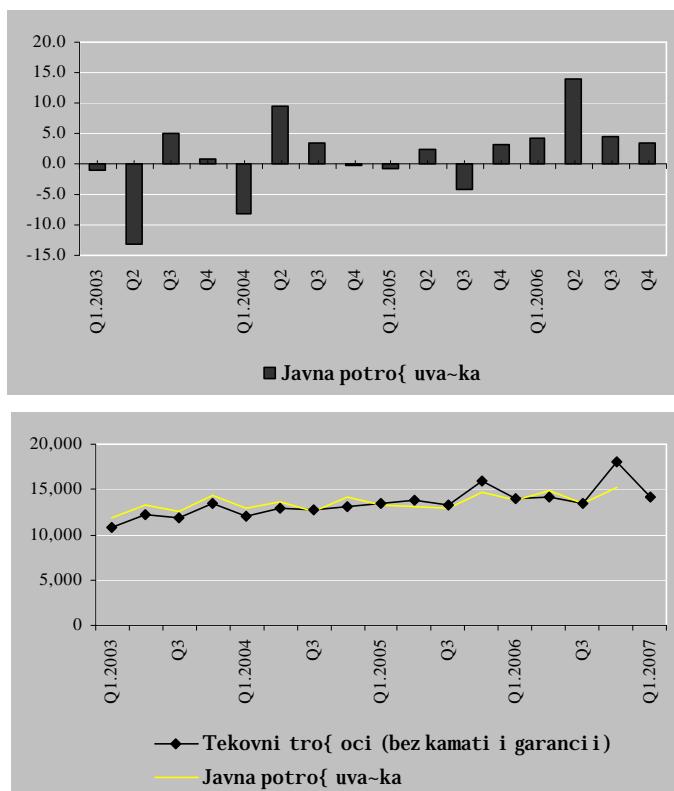
I zvor: NBRM i Dr`aven zavod za statistika.

Posle poistenivnoto tro{ewe na buxetski te sredstva vo predizborni ot period, javnata potro{ uva~ka vo posledni ot kvartal na godina se normalizira (godi{en nominalen rast od 3,5%). Spored podatoci te od centralni ot dr`aven buxet za prvi ot kvartal na 2007 godina, tekovni te tro{ewa na dr`avata za plati, za stoki i uslugi i za transferi se nezna~itelno zgoljemi vo odnos na prethodnata godina (za 0,3%), so {to mo`e da se o~ekuva mal nominalen porast na javnata potro{ uva~ka i nejni pozi~tiven pri~ones kon rastot na BDP.

Graf i kon 9

Javna potro{ uva~ka (stapki na porast, vo %) i tekovni tro{ oci (vo milioni denari)

I zvor: Mi ni sterstvo za f i nansi i i DZS.

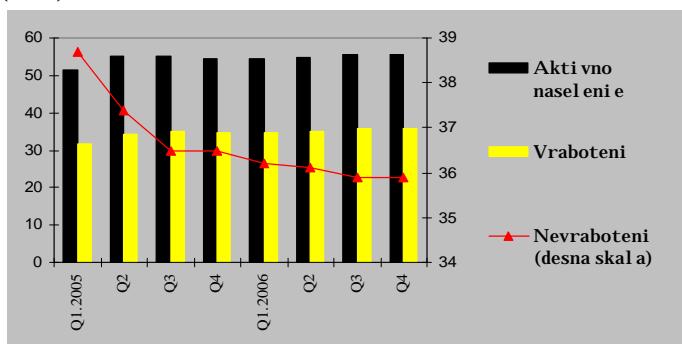
1.3. Vrabotenost i plati

Vo posledni ot kvartal na 2006 godina, na pazarot na trud bera registri rani pozitivni pomestuvava vo nasoka na porast na brojot na vraboteni te lica i pad na stakata na nevrabotenost. Spored Anketata za rabotna sila⁸, vo ~etvrti ot kvartal na 2006 godina brojot na vraboteni te bese zgolomen za 4,1%, dodeka brojot na nevraboteni lica za 1,4%. Poinzenzi vni ot rast na rabotnata sila od porastot na nevraboteni lica pri donese za namaluvave na stakata na nevrabotenost (35,9%, nasproti 36,5% vo posledni ot kvartal na 2005 godina). Analiziрано по dejnosti, vrabotenosta во земјоделскиот и uslu`niot sektor забележаа го{ен пораст, додека во индустриска и регистрирана пад условен од намалениот број на vraboteni lica во енергетската dejnost.

⁸Anketata za rabotna sila sproveduva Dr` avni ot zavod za statistika na Republika Makedonija, vrz baza na primerok od 10.000 doma{instva na teritorijata na celata zemja i e vo soglasnost so metodologite preporaki na Me|unarodnata organizacija na trudot (ILO) i preporakte na Evropskoto statistiko biro (Eurostat). Po~nuvajќи од 2004 godina, таа се сprovedува како kontinuirana anketa во текот на годината, а обработката на rezultatите се vr{i i kvartalno.

Graf i kon 10
Stapki na akti vno nasel eni e, vrabotenost i nevrabotenost
 (vo %)

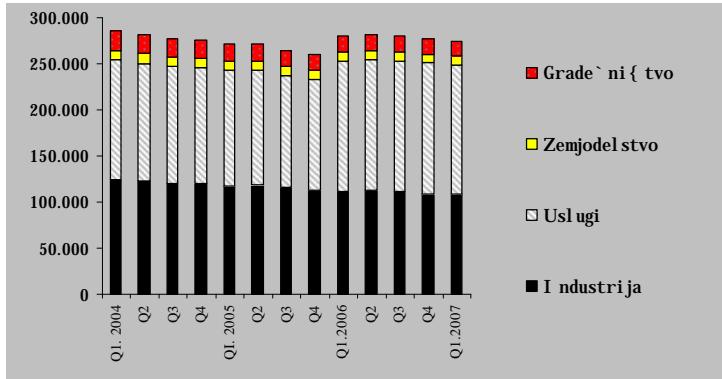

I zvor: Anketa za rabotna si l a, DZS na Republi ka Makedonija.

**I ndikaci i za
 namaluvawe na brojot
 na vraboteni te ...**

Podatoci te od administrativni te izvori⁹ za prvi ot kvartal na 2007 godina uka` uvaat na godi { no namaluvawe na vrabotenite lica vo site tri sektori od ekonomijata. Pritoa, sektorskata analiza uka` uva na pojzrazeno godi { no namaluvawe na brojot na vrabotenite vo zemjodelstvoto i grade` ni { tvoto, dodeka vrabotenosta vo preostanatite sektori bele` i poumenen pad. Vo uslu` ni ot sektor zna~ajno namaluvawe bele` i vrabotenosta vo sektorot zdravstvo i socijalna rabota, dodeka vo sektorot finansijsko posreduvawe brojot na vraboteni kontinuirano se zgolemuva.

Graf i kon 11
Vrabotenost po sektori
 (broj na vraboteni lica)

I zvor: Dr` avnen zavod za statistika na Republi ka Makedonija. Porastot vo prvi ot kvartal na 2006 godina vkl uva metodologiki promeni.

⁹ I zvor: DZS. Podatoci te se bazi raat na mese~ni izve{ tai od delovni te subjekti vo privatna i druga (op{ testvena, dr` avna, zadru` na i me{ ovita) sopstvenost so razli~ni dejnosti vo Republi ka Makedonija. Kako vraboteni se smetaat lica koi zasnovale raboten odnos so delovni ot subjekt (na neopredeleno ili opredeleno vreme) i koi rabotat so pol no, pokuso ili podol go od pol noto rabotno vreme. So evidencijata ne se opf ateni lica koi rabotat po dogovor za del o, lica koi samostojno vr{ at dejnost - profesija ili lica koi se vraboteni kaj ni v individualni te zemjodelci.

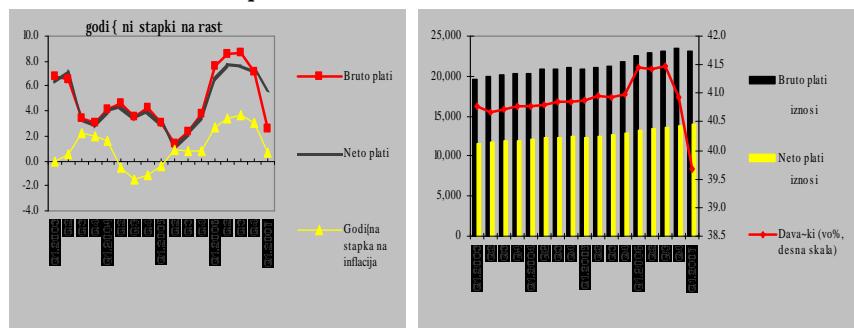

**...pri ponat amo{ no
zgol emuvawe na
prose-nata neto plata
po vrabot en**

Procesot na zgol emuvawe na platite vo Republika Makedonija prodol` i i vo prvi ot kvartal na 2007 godina, so { to platite pretstavuvaat eden od faktorite na doma{ nata pobaruva~ka vo ekonomijata. Prose~nata bruto¹⁰ i neto plata po rabotni k zabel e` aa godi { en nominalen porast od 2,6% i 5,7%, soodvetno, pri { to nominalni ot rast na platite ja sledi di nami ka na zabavuvawe na inflacijata. Vo uslovi na niska stapka na inflacija, realni ot porast na platite vo prvi ot kvartal na godinata be{ e poni zok za 0,7 procenti poeni od nominalni ot rast. Analizi rano po sektori, poi zrazen nominalen godi { en porast zabel e` a neto platata vo uslu` ni ot sektor, pri pozna~ajna poziti vna promena na platata vo „obrazovani eto“ (soglasno postepeni ot proces na dekompresija na platite na dr` avni te slu` benici) i dejnosta „soobra}aj, skladarwe i vrski“. Vo industrijski ot sektor i grade` ni { tvoto godi { ni ot nominalen porast na platite be{ e poumeren, dodeka edinstveno namal uvawe zabel e` a platata vo zemjodelstvoto, glavno poradi padot na platite vo ri barstvoto.

Graf i kon 12

Godi { ni promeni na bruto i neto platata i stapka na inflacija
Nominalni iznosi na bruto i neto plata i procentualno u~estvoto na dava~ki te vo bruto platata

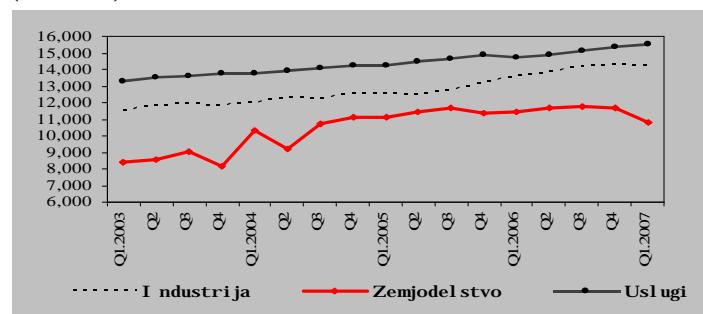

I zvor: Dr`aven zavod za statistika na Republika Makedonija

I zmenite vo dano~nata politika so koi se namali stakata na odano~uvawe na dohodot pri donesoa za pomal porast na bruto platata. Jazot pome|u bruto i neto plata, odnosno u~estvoto na dava~ki te (personalni ot danok na dohod i pri donesite) vo bruto platata be{ e namalen za 1,8 procentni poeni na godi { no ni vo.

Graf i kon 13

Prose~na neto plata po vraboteni po sektori
(vo denari)

I zvor: Dr`aven zavod za statistika na Republika Makedonija.

¹⁰ I zvor: Dr`aven zavod za statistika. Vкупni te isplateni bruto-plati opfa{aat: isplateni neto-plati za izve{ tajni ot mesec, platen personalen danok i plateni pri donesi (za penzijsko i invalidska osiguruvawe, za zdravstveno osiguruvawe, za vrabotuvawe, za profesionalno zaboluvawe i za vodostopanstvo).

Vo otsustvo na podatoci za BDP za prvi ot kvartal na 2007 godina, produktivnosta vo ekonomijata se procenuva vrz baza na produktivnost vo industrijata, kako sektor koj so i nuva pribli`no edna ~etvrtina od BDP. Vo prvi ot kvartal na 2007 godina, vo uslovi na namalen broj na vraboteni vo industrijski sektor, godi{ ni ot porast na produktivnost od 21% iskluvivo se dol`i na zgoljemeni ot obem na industrijsko proizvodstvo. Vrz baza na povoljni te tendenci i vo industrijata, no i vo drugi te sektori vo ekonomijata i pri umeren pad na vrabotenosta mo`e da se o~ekuva vo prvi ot kvartal na 2007 godina porast na produktivnost na celata ekonomija.

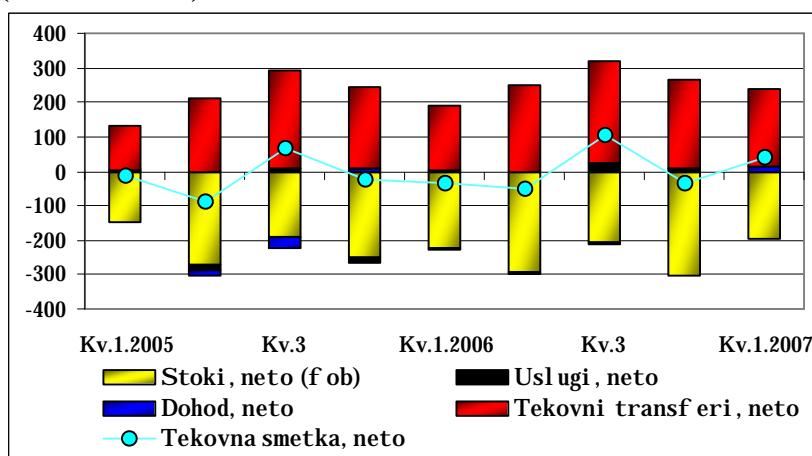
1.4. Bilans na pl{awa

Vo prvi ot kvartal na 2007 godina vo eksterni sektor bera registrirani pozitivni dvi`ewa glavno kako rezultat na povoljnoto me|unarodno ekonomsko okru`uvawe i natamocni ot priliv na privatni transferi od stranstvo. Od aspekt na celite na monetarnata politika, zaradi odr`uvave na stabilnost na devizni ot kurs i cenovnata stabilnost vo ekonomijata, se nametna potreba od sterilizacija na zgoljemenite devizni prilivi, {to rezultira{e so natamocen porast na bruto devizni rezervi.

Vo prvi ot kvartal na 2007 godina tekovnata smetka na bilansot na pl{awa e vo suficit (39,7 milioni evra), generiran od visokite prilivi vrz osnova na privatni transferi i pozitivnoto saldo na dohodot. Sporedbata so istiot kvartal od prethodnata godina pokazava zna~itelno podobravawe na tekovnata smetka, {to vo najgolema merka go reflektira stesnuvaweto na trgovski deficit na fob osnova¹¹ i ponatamocniot rast na tekovnite transferi.

Suficit vo tekovnata smetka vo prviot kvartal

Grafikon 14
Komponenti na tekovna smetka
(vo milioni evra)

Izvor: Narodna banka na Republika Makedonija.

¹¹ Vo dekemvri 2006 godina e napravena promena na podatocite za uvozot vo statistikata na bilansot na pl{awa, zaradi vremensko prilagoduvawe na uvozot na elektri~na energija. Podatocite za nadvorec notrgovskata razmena od Dr`avni ot zavod za statistika ne se promeneti, so {to podatocite za uvozot od ovi e dva izvora ne se sovpjaat.

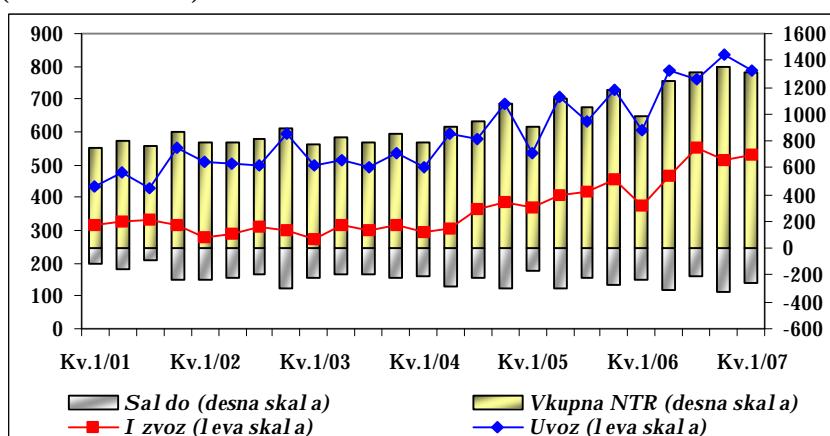

Visoki stапki na gdi{ en porast na izvozot i uvozot na stoki od 40,6% i 29,7%, soodvet no

Soglasno povolni te dvi`ewa na svetski te ceni na glavni te makedonski izvozni proizvodi, izvozot na stoki vo prvi ot kvartal na 2007 godina ostvari vi sok godi{en porast od 40,6%. Sepak, vo uslovi na visoka uvozna zavisnost na makedonskata ekonomija, porastot na izvozot be{e prosleden so porast na uvozot od 29,7%, {to dovede i do prodabuvawane na negativnoto trgovsko saldo na godi{na osnova za 12%¹². Sepak, stапката na pokriеност na uvozot so izvoz ostvari godi{en porast od 5,2 procenctni poeni i iznesuva 67,2%.

Graf i kon 15

Nadvore{notrgovska razmena na Republika Makedonija (vo milioni evra)

Izvor: Dr`aven zavod za statistika na Republika Makedonija.

Zna~ajno zgoljeleni izvozot na ~elzo i ~elik

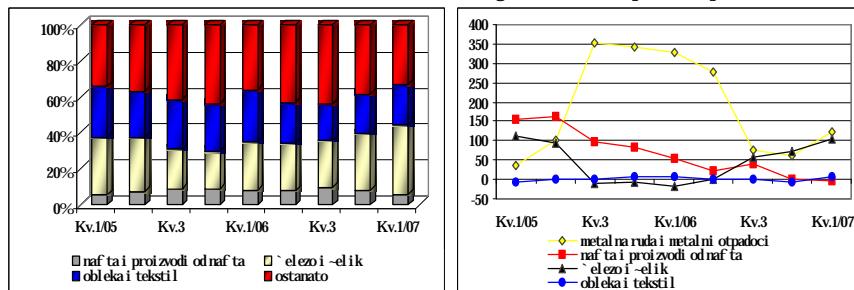
Visokata stапка na porast na izvozot na stoki vo prvi tri meseci na 2007 godina proizleguva pred se od intenzivnata proizvodstvena i izvozna aktivnost na metal oprerabotuvackata industrija vo uslovi na povolna konjunktura na svetski te berzi na metal i te. Ottamu, najzna~aen pri dones za zgoljeleni ot izvoz na stoki ima zgoljeleni ot izvoz na ~elzo i ~elik, kako kombiniran efekt od porastot na cene i izvezeni kolici. Karakteristi~no za prvi ot kvartal na 2007 godina e naslovuvaweto na izvozot na metal i kon [panija kako nov pazar, a voedno izvozot na ~elzo i ~elik dominira i na pazarite kon Italija, Grcija, Belgija i Srbija. Zna~iteljen pri dones vo porastot na izvozot na stoki imaat i kategorijata metal na ruda i otpadoci (poradi zgoljeleni ot izvoz na eden pozna~aen rudarski kapacitet po negovoto restartirawe vo vtorata polovina na 2005 godina) i tradicionalno kategorijata obleka i tekstil. Vo periodot januari-mart 2007 godina, izvozot na stoki od Republika Makedonija i ponatamu e prete`no orientiran kon Evropskata unija (glavno Germanija i Grcija) i kon Srbija. Pri toa, u~estvoto na izvozot kon Evropskata unija dopolniteno e zgoljeleno (za 6,3 procenctni poeni), pred se poradi pro{iruvaweto kon pazarot na [panija i Belgija, kako i vlezot na Romaniya i Bugarija vo EU od po~etokot na ovaa godina.

¹² Spored podatoci na Dr`avni ot zavod za statistika na Republika Makedonija.

Graf i kon 16

Struktura i di nami ka na izvozot po grupi proizvodi
(vo%)
(godi{ ni stапки на промени)

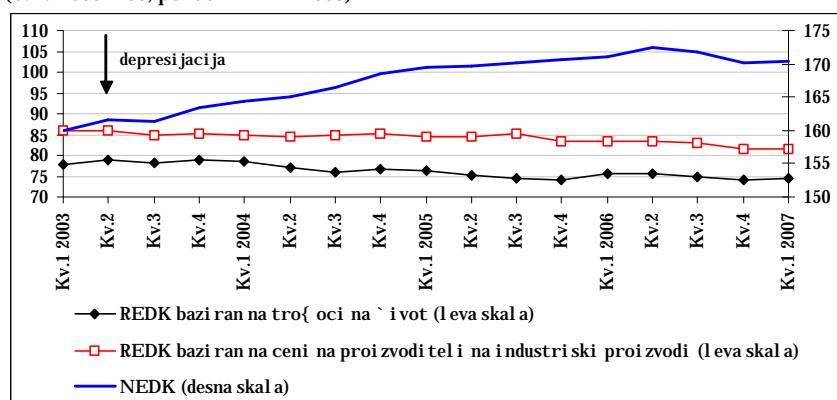

Izvor: Dr`aven zavod za statistika na Republika Makedonija.

Dvi`eweto na realni ot efektiven devizen kurs (REDK) na denarot uka`uva na pogolema konkurentnost na doma{ni te proizvodi na stranski te pazari.

Graf i kon 17

I indeks na REDK* i NEDK na denarot
(baza 1995=100, ponderi NTR=2003)

*I indeks pod 100 ozna`uva zgolj emena izvozna konkurentnost.

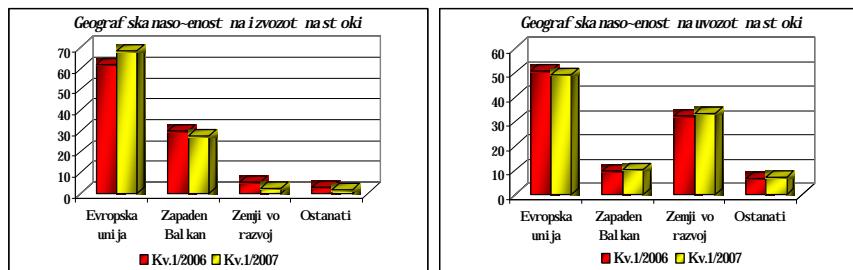
Izvor: Narodna Banka na Republika Makedonija.

I meno, vo prvi ot kvartal na 2007 godina vo sporedba so prvi ot kvartal na 2006 godina i indeksot na nominalni ot efektiven devizen kurs na denarot (NEDK) zabele`a depresijacija od 0,4% (glavno zaradi depresijaci ja na denarot vo odnos na srpski ot dinar), {to zaedno so porastot na indeksot na relativni te ceni (pri pointenzi vni ot godi{en porast na stranski te ceni od doma{ni te ceni) rezultira so depresijacija na REDK presmetan spored i indeksot na tro{oci na `ivot od 1,4%. I stovremeno, i indeksot na REDK spored i indeksot na ceni na industriiski proizvoditel i na godi{na osnova zabele`a depresijacija od 2,4%, {to e rezultat na pointenzi vni ot godi{en porast na stranski te ceni na industriiski proizvoditel i vo odnos na doma{ni te ceni.

Graf i kon 18

Geograf ska naso~enost na izvozot i uvozot na stoki
(vo%)

I zvor: Dr`aven zavod za statistika na Republika Makedonija.

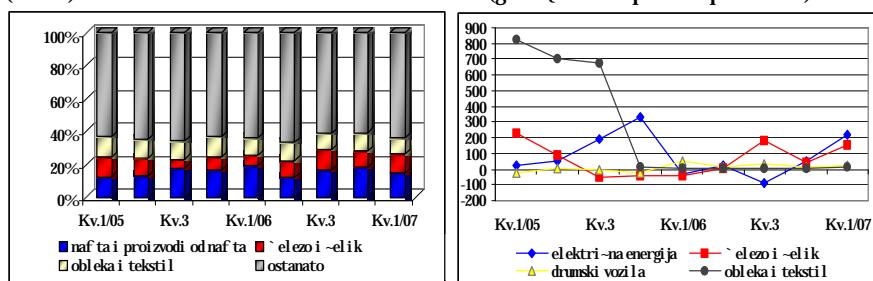
Zgol emuvaweto na uvozot vo prvi ot kvartal na 2007 godina korespondira so intenzi vi ranata ekonomска активност и високата uvozna zavisnost na makedonski ot izvoz. Taka, zgol emenata izvozna aktivnost na metal oprerabotuva~ki te kapaciteti, uslovi zgol emen uvoz na ~elezo i ~elik (glavno od Grcija, Romanija, Ukraina i Kazakstan). I stovremeno, intenzi vi ranata proizvodstvena aktivnost na ovie kapaciteti, koi se me|u najgol emite potro{ uva~i na elektri~na energija, dovede do zgol emen uvoz na ovoj emergent. Od ostanati te kategori i, zna~aen pri dones za porastot na uvozot i maat tekstil i drumski te vozila. Vo odnos na ekonomski te grupaci i, i ponatamu najgol emi ot del od uvezeni te stoki se od Evropskata unija (49,4%).

Graf i kon 19

Di nami ka na uvozot po grupi proizvodi

(vo %)

(godi { ni stapki na promeni)

I zvor: Dr`aven zavod za statistika na Republika Makedonija.

**Povisok uvoz na stoki
vo uslovi na
intenzivirana
ekonomска akt ivnost**

**Nezna~itelen deficit vo
razmenata na uslugi...**

**...pozitivno saldo vo
podbilansot dohod...**

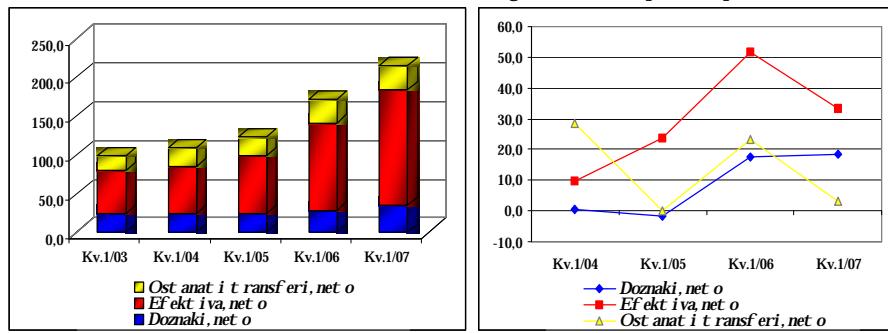
**...i natamoc en rast na
privatni te transferi**

Vo razmenata so uslugi, vo prvi ot kvartal na 2007 godina e ostvaren nezna~itel en deficit (1,6 milioni evra). Stesnuvaweto na deficit tot kaj delovni te uslugi i porastot na sufici tot kaj investici skite raboti i turizmot rezul ti raa so namaluvawe na netoddili vi te kaj ovaa kategorija vo odnos na prvi ot kvartal na 2006 godina. Vo prvi ot kvartal na 2007 godina, vo podbilansot dohod e ostvaren sufici tot od 13,9 milioni evra, pri porast na nadomestot za vraboteni i na prilivite vrz osnova na naplatenata kamata na deviznite rezervi. Prilivite vrz osnova na tekovni transferi i ponatamu pretstavuvaat dominantna sufici tna kategorija vo tekovnata smetka. Vo prvi ot kvartal na 2007 godina vukupni te tekovni transferi dostignaa 223,5 milioni evra i go nadmnaa iznosot na trgovski ot deficit za 1,1 pat ({to e pove}e sporedeno so prvi te tri meseci na 2004 godina i na 2005 godina, odnosno 66,8% i 90,7%, soodvetno). Porastot na tekovni te transferi se dol`i na rastot na prilivite vrz osnova na privatni transferi, pri {to i ponatamu dominanten faktor za porastot se neto-prilivite od menuva~koto rabotewe.

Graf i kon 20

Di nami ka na pri vatni transf eri po komponenti na neto osnova
(vo milioni evra)
(godi{ ni stapki na promena)

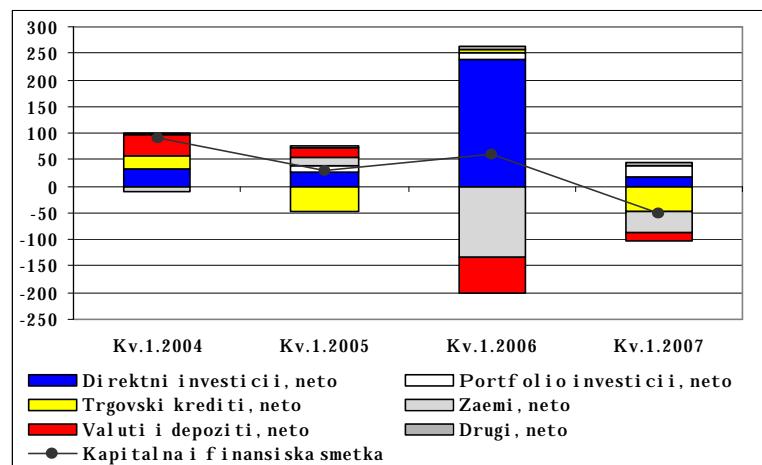

I zvor: Narodna banka na Republika Makedonija.

Predvremenata otpłata na nadvore{ en dolg od strana na dr`avata, kako i negativnoto saldo na trgovski te krediti, vo prvi ot kvartal na 2007 godina rezultiраа со neto odlivi во kapitalna i finansijska smetka од 51,2 miliona evra. Pritoa, на капиталната сметка се регистрирани neto-prilivi, од кои 10 milioni evra се однесуваат на uplatata за koncesijata za tret mobilen operator.

Graf i kon 21

Komponenti na f i nansi skata smetka
(vo milioni evra)

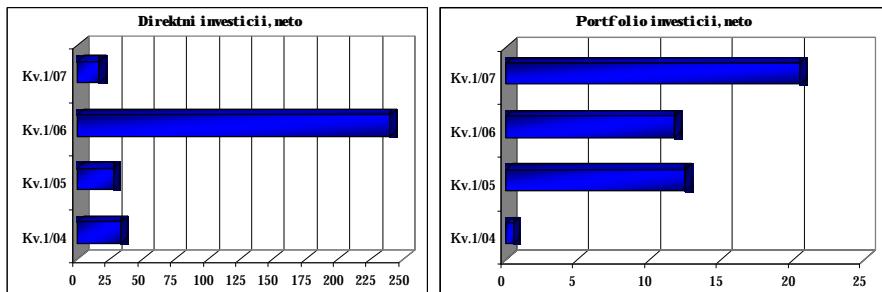

I zvor: Narodna banka na Republika Makedonija.

Vo prvi ot kvartal na 2007 godina, во f i nansi skata smetka се realizirani neto-odlivi во износ од 59,9 milioni evra, при neto-odlivi vrz osnova на задол`uvawe, trgovski krediti i valuti i depoziti (39,3 milioni evra, 47,3 milioni evra i 16,9 milioni evra, соодветно). Од друга страна, neto-devizни приливи во овој период се realizirani preku direktni i portfollio investicii. Direktnite investicii на neto osnova во првите три meseci iznesuваат 16,9 milioni evra и на години на osnova se namalenii za 222,5 milioni evra, пред сè поради visokata sporedbena osnova (privatizacija na ESM во prvi ot kvartal na 2006 godina). Me|utoa, dokolku se koregira efektot od ovaa privatizacija, direktnite investicii bele`at godi{ en porast од 2,5 milioni evra во однос на istiot period od prethodnata godina. Analizata po dejnosti poka`uva deka najatraktivni dejnosti за investirawe vo zemjata во овој период се f i nansi skoto posreduvawe, trgovijata, proizvodstvoto i zemjodelstvoto.

Graf i kon 22
Di rektni i portf ol o investici i i
(vo milioni evra)

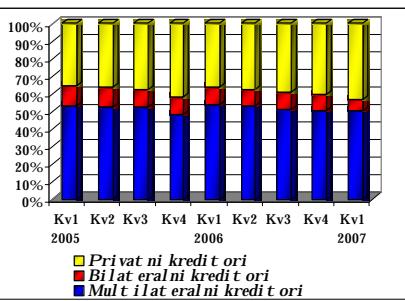
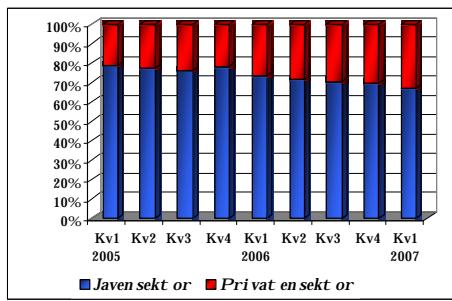

I zvor: Narodna banka na Republika Makedonija.

Vo prvi ot kvartal na 2007 godina registrirani e porast na portf ol o investici i te, koi iznesuvaat 20,5 milioni evra i vo cel ost pretstavuvaat vlo` uvawa vo sopstveni ~ki harti i od vrednost na doma{ ni kompanii, uka` uvaj}i na pozitivni te percepcii na stranski te investitori za potencijal ot na doma{ nata ekonomija.

Vo prvi ot kvartal na 2007 godina prodol`i implementiraweto na strategijata za reducirawe na nadvore{ ni ot javen dolg i podobruvawe na negovata struktura, pri { to *ukupni ot nadvore{ en dolg* na Republika Makedonija na 31.03.2007 godina vo odnos na krajot na 2006 godina se namali za 1,8%. Vakvata dinami ka na ukupni ot eksteren dolg glavno ja odrazuva predvremena otpata na reprogramirani ot dolg kon Pariskiot klub na kreditori. Ovaa otpata e real i zirana vo nekolku meseci, so postepena otpata na dolgot kon oddelni zemji. Taka, vo januari, pokraj redovnata otpata, otpaten e reprogramirani ot dolg kon SAD, Kuvajt i [vedskia, vo fevruari se izvr{ i otpata na dolgot kon Hol andija, dodeka vo mart 2007 godina, izvr{ ena e otpata na dolgot kon Francija, Danska, Anglija, [vajcarija i Avstrija. Sledstveno, dolgot vrz osnova na dolgoro~ni krediti i zaemi na kvartal na osnova se namali za 70,7 milioni evra ({ to glavno ja pretstavuva otpatata kon Pariskiot klub na kreditori).

Graf i kon 23
Struktura na dolgoro~ni ot dolg so sostojba na kraj na kvartal ot*
Dol`ni ci

*Prethodni podatoci.

I zvor: Narodna banka na Republika Makedonija.

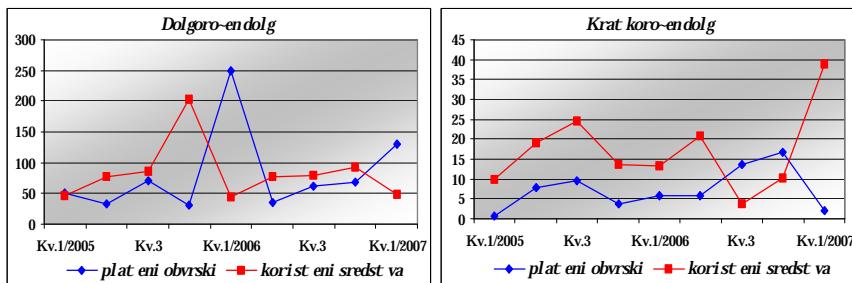
Vo prvi te tri meseci na 2007 godina, povle~eni te sredstva iznesuvaat 87 milioni evra, od koi 55,3% se odnesuvaat na dolgoro~ni krediti i zaemi, dodeka ostanati te 44,7% se povle~eni sredstva vrz osnova na krediti na kratok rok ({ to pretstavuva kvartal en porast za 3,8 pati). Od druga strana, ukupno platenite obvrski kon stranski te kreditori iznesuваа 131,2 miliona evra, koi

skoro vo cel ost (98,5%) bea otplateni vrz osnova na zadol` uvawe na dolg rok, pred s{c od strana na javni ot sektor.

Graf i kon 24

Kori steni sredstva i pl ateni obvrski na dol goro~en i kratkoro~en dolg
(vo mil i oni evra)

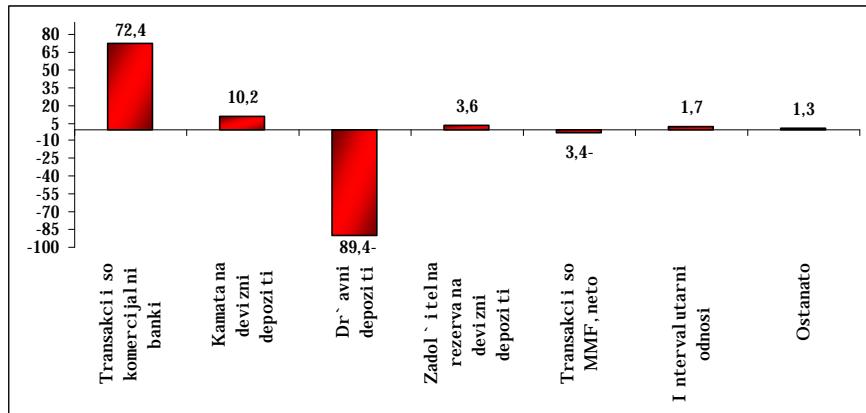

I zvor: prethodni podatoci na NBRM

Povolni te dvi` ewa na devizni ot pazar ovozmo` ija real i zaci ja na neto-otkup na devizi od strana na NBRM na devizni ot pazar, koj vo zna~itel na merka gi neutral i zi ra{ e odl i vi te vrz osnova na predvremena otplata na dolgot kon Pari ski ot klub na kreditori i vra}aweto na sredstva kon EBRD vrz osnova na u~estvoto na ovaa institucija vo predprivatizaci oni ot proces na ESM - Distribucija. Sledstveno, brut o devizni te rezervi na krajot na prvi ot kvartal na 2007 godina iznesuваа 1.413,1 mil ion evra, bele` ej}i mal pad od 3,6 mil ion evra sporedeno so 31.12.2006 godina. Vakvata di nami ka na bruto devizni rezervi ovozmo` uva 4,2 mese~na pokri enost na uvozot na stoki (f.o.b.) i odlivot na uslugi od narednata godina¹³.

Graf i kon 25

Faktori na promena na bruto devizni te rezervi vo prvi ot kvartal na 2007 godina
(vo mil i oni evra)

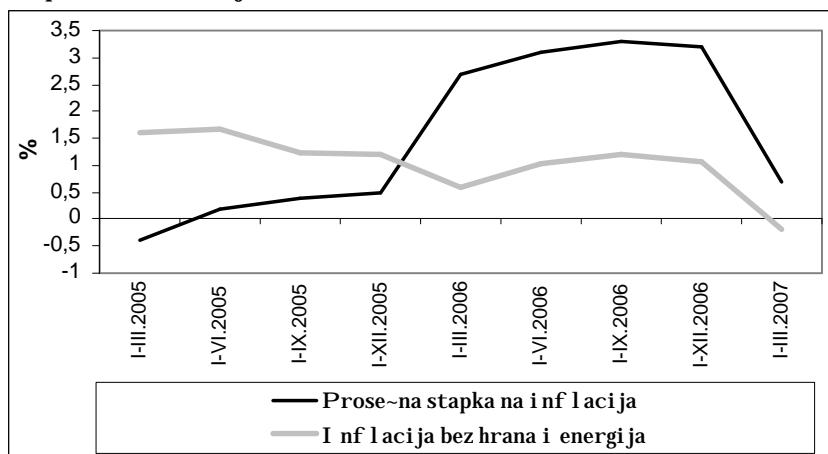
I zvor: Narodna banka na Republika Makedonija.

¹³ Spored proekcijata na bilansot na pla}awa izgotvena pri poslednata misija na MMF vo fevruari 2007 godina.

**Umereni inflacijski
dvi`ewa vo prviot
kvartal na 2007 godina****1.5. Inflacija**

Vo prviot kvartal na 2007 godina e registrirana relativno niska stapka na inflacija { to potvrduva deka ostvarenata inflacija vo 2006 godina be{e pod vlijani e na faktori so ednokratni efekti. Inflacijski te dvi`ewa vo 2007 godina i natam se pod vlijani e na promenite kaj administrirani ceni na energijata (parno i struja). Za razlika od prethodnata godina, svetski ceni na nafata, kako nadvore{en faktor, ovaa godina imaat deflatorno vlijani e vrz op{toto nivo na ceni.

Grafikon 26
Stapka na inflacija

Izvor: DZS i presmetki na NBRM. Vo 2006 godina e isklu~en i efektot od zgolj emuvaweto na akcijata na cigari te.

**Niska i stabilna
inflacija vo prviot
kvartal na 2007 godina**

Niskata stapka na inflacija¹⁴ od 0,6% vo odnos na prethodniot kvartal glavno e odraz na sezonskiot porast na cene te na sve~iot zelen-uk i povi{s}okite ceni na rentata i na vodosnabuvaweto na doma{instvata vo glavni ot grad, pri natamo{ no namaluvave na cene te na gori vata. Vo uslovi na minimálni mese~ni stapki na inflacija i stabilni godi{ni stapki, prose~nata stapka na inflacija vo prviot kvartal na 2007 godina se zadr`a na ni voto od 0,7%. Glavni te inflatorni pritisoci proizleguvavaat od povi{s}okite ceni za greewe i elektri~na energija vo odnos na istiot period od 2006 godina. Pomalo vlijani e imaat i povi{s}okite ceni na hranata i cene te na sredstvata i uslugite za obrazovanie. Ovi faktori bea zna~itelno neutralizirani so deflatornoto vlijani e na poniskite ceni na soobra{ajni te i telekomunikacijske uslugi i na gori vata. Stabilnite inflacijski dvi`ewa i otsustvoto na poseriozni inflatorni pritisoci se sogleduvavaat i preku bazi{nata stapka na inflacija (go isklu~iva vlijanieto na cene te na hranata i energijata), koja bele`i trend na namaluvave i vo prviot kvartal se svede na negativni 0,2%. Iako ova zasega bi mo`elo da se interpretira kako otsustvo na pojazren prenesen efekt od porastot na cene te na energijata vo prethodnata godina vrz ostanati te ceni vo

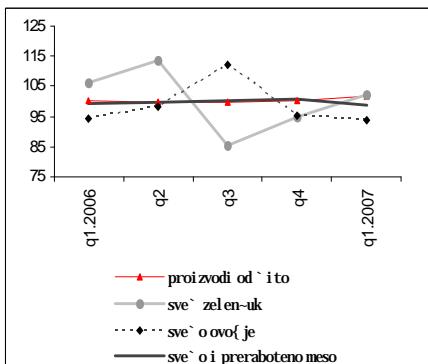
¹⁴ Merka za inflacijsata pretstavuva indeksot na tro{oci na ~ivotot (indeks na potro{uva{ki ceni). Po-nuvaj{i od januari 2007 godina, ovoj indeks se presmetuva vrz osnova na ponderi izvedeni od Anketata za potro{uva{ka na doma{instvata od 2005 godina. Voedno, napravena e promena vo strukturata na indeksot od aspekt na glavni te kategori i, preku dodavave na dve novi stavki: Restorani i hoteli i Ostanati uslugi, koi uestvuvavaat so 5,2% vo indeksot. Za smetka na toa, pojazreno namaluvave na uestvoto bele`at kategoriite: I shrana, Tutun i pijalaci, Oblaka i obuvki i Soobra{ajni sredstva i uslugi. Presmetkite za stапkata na inflacija na kvartal na osnova se napraveni vo Direkcija za istra~uvawa vrz baza na podatoci od Dr`aven zavod za statistika.

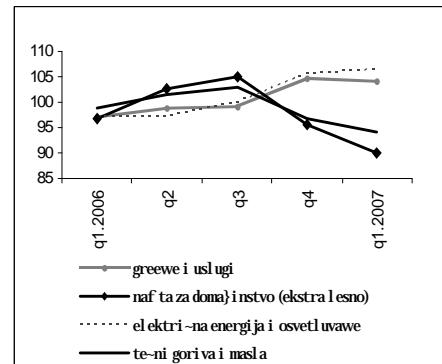
ekonomi jata, treba da se ima predvid deka realizacijata na ovoj proces bi mo` el a da bi de so izvesno zadocnuvawe.

Graf i kon 27

Ceni na proizvodi te za i shrana
(indeksi, 2006=100)

Regul i rani ceni

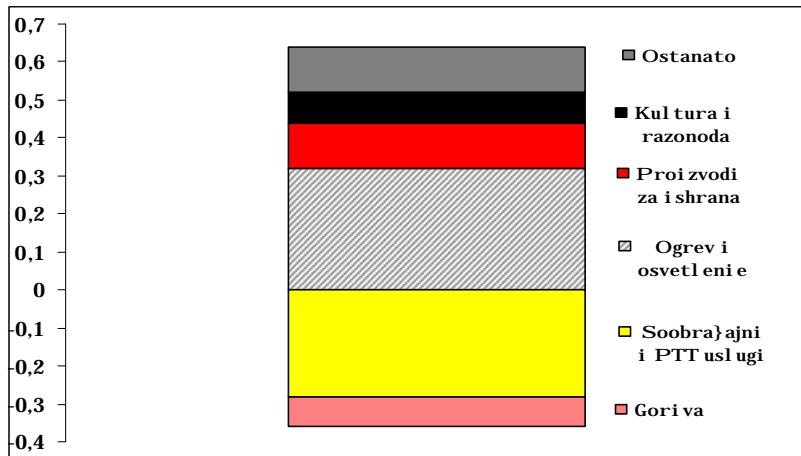
I zvor: DZS i presmetki na NBRM.

Promenite vo dano~nata sfera zasega bez pozna~it elni vlijanija

I mplementi raweto na EU di rektivi te vo dano~nata sf era povrzani so akcizni te stapki za tutunot prodol` i i vo 2007 godina, pri { to vo januari ti e bea dopolni tel no zgol emeni za 10%. Zakl u~no so mart, vakuata promena nema vlijani e vrz inflaci jata (otsustvo na porast kaj mal oproda` ni te ceni na cigari te), no se o~ekuva deka ovoj efekt } e se pojavi so izvesno zadocnuvawe (vo vtori ot kvartal od godi nata).

Graf i kon 28

Pri dones na oddelni te kategorii i od inflaci ski ot indeks za prose~nata stapka na inflacija vo prvi ot kvartal na 2007 godina (pridonesi vo p.p.)

I zvor: DZS i presmetki na NBRM.

O~ekuvawa za poniska inflacija do krajot na 2007 godina vo odnos na inicijalnite proekci i

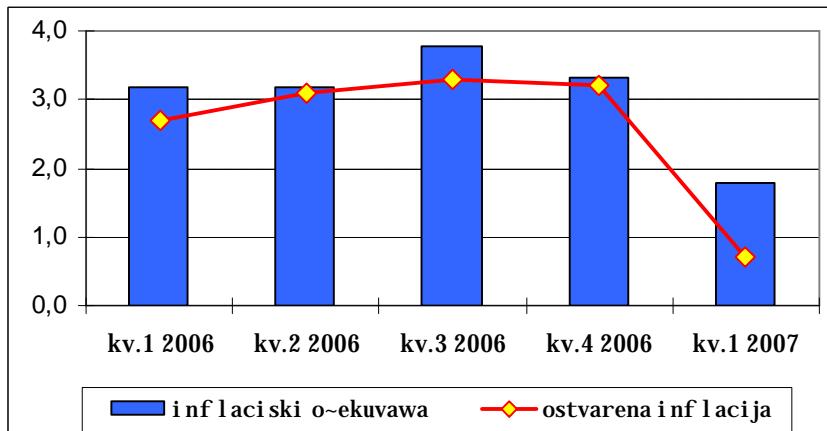
Ostvarenata stapka na inflacija vo prvi ot kvartal na 2007 godina e zna~i tel no ponska od proekci i te. I meno, inicijalni te proekci i za 2007 godina predviduvaa inflacija od 2,5%. Vrz osnova na ostvaruvawata vo prvi ot kvartal i revidi raweto na proekci i te vo sklad so nerealizi raweto na odredeni pretpostavki, se o~ekuva deka inflacijata do krajot na 2007 godina }e bide ponska od inicijalno proekti ranata i bi iznesuvala pomalku od 2%. Registri ranite inflaci ski dvi` ewa vo prvi ot kvartal od godi nata korespondiraat so stabilnite inflaci ski o~ekuvawa na ekonomski te subjekti vo Makedonija. Do krajot na 2007 godina

ekonomski te subjekti glavno o~ekuvavaat bavno zgol emuvawe na inflacijata, koja vo prosek bi dostignal a okol u 1,8%¹⁵.

Graf i kon 29

I nf laci sk i o~ekuvawa do krajot na godi nata i ostvarena i nf lacija vo tekoven kvartal
(vo %)

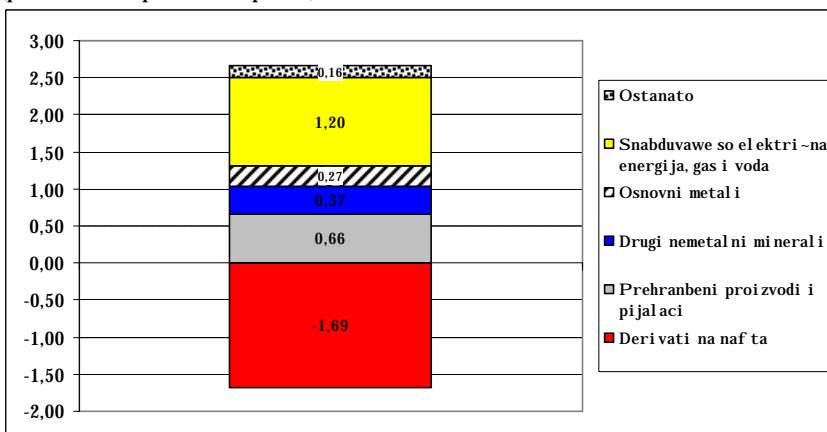
I zvor: Anketa za i nf laci sk i o~ekuvawa i presmetki na NBRM; DZS.

Vlijani et o na doma{ nat a pot ro{ uva-ka vrz inflacijat a e relat ivno neizvesno

Makroekonomski te politiki i vo prvi ot kvartal na 2007 godi na del uvaa koordi ni rano vo funkci ja na odr` uvawe na cenovnata stabili nost i stabili ni te inflaci sk i o~ekuvawa. I stovremeno, povol ni ot makroekonomski ambient ovozmo` i del umno relaksi rawe na politiki te vo funkci ja na stimuli rawe na ekonomski ot rast. I ndikaci i te za porast na li~nata, a delumno i na javnata i investici skata potro{ uva-ka vo posledni ot kvartal na 2006 godi na i vo prvoto trimese~ie na 2007 godina, vrz baza na analiza na dvi` ewata vo si te sektori na ekonomijata, upatuvaat na arbitra rna konstatacija za potencijal no i nf latorno vlijani e na doma{ nata potro{ uva-ka vo naredni ot period.

Graf i kon 30

Determinanti na prose~nata stapka na porast na cene ite na proizvodi tel i te na industri sk i proizvodi vo prv kvartal na 2007 godi na
(pridonesi vo procentni poeni)

I zvor: DZS i presmetki na NBRM.

¹⁵ Spored rezul tati od Anketata za i nf laci sk i te o~ekuvawa na subjekti te vo Makedonija sprovedena vo prvi ot kvartal.

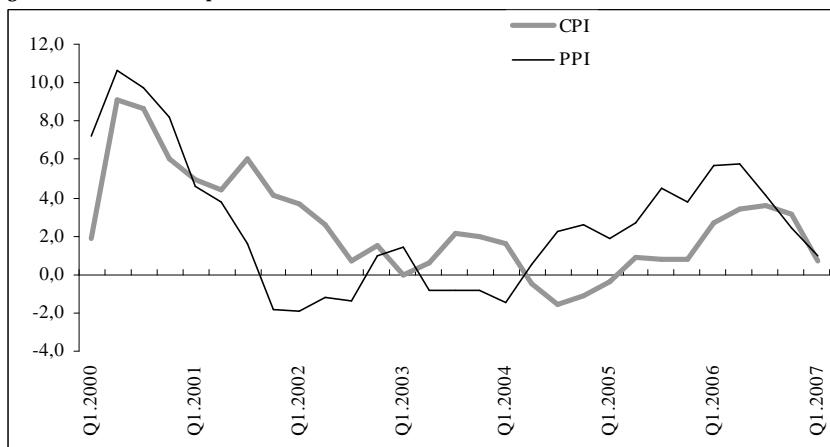

**Bez pozna~ajni
inflat orni
pritisoci od
doma{ nite
proizvodi tel i**

Cenite na proizvodi tel i te na industrijski proizvodi, koi vo 2006 godina isto tak a zabele`aa pointenzi ven porast, vo prvi ot kvartal na 2007 godina bele`at prose~na stапка na rast od 1%. Stапkata na rast glavno gi reflektira povisokite ceni na proizvedenata elektri~na i topilinska energija i na prehranbeni te proizvodi i pijalacite, od edna strana, i poniskite ceni na proizvodi tel i te na naf teni derivati, od druga strana. Gledano od aspekt na nivnoto vlijanje vrz doma{ nata komponenta na potro{ uva~ki te ceni, trend na porast e zabele`an kaj ceni te na intermedijarni te proizvodi i kapitalni te proizvodi, dodeka ceni te na energijata i cene na proizvodi te za { i roka potro{ uva~ka bele`at trend na namaluvawe. Vakvite dvi~ewa na ceni te na doma{ nite proizvodi tel i ne indiciraat na pozna~ajni inflatorni pritisoci, imaj}i predvid deka intermedijarni te i kapitalni te proizvodi ne se sostaven del na potro{ uva~kata na doma{instvata.

Grafikon 31

Potro{ uva~ki ceni i ceni na proizvodi tel i na industrijski proizvodi
(godi{ ni kvartalni promeni vo %)

Izvor: Dr`aven zavod za statistika na Republika Makedonija.

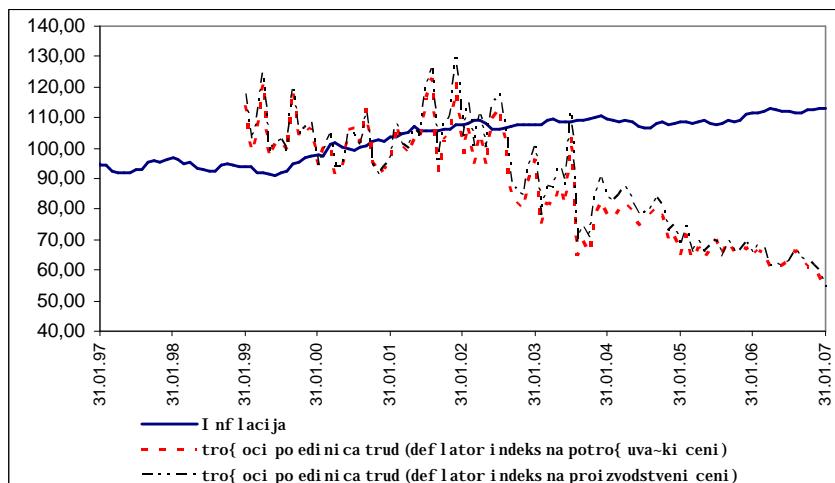
**Tro{oci te po edinica
trud i natamuse
namaluvave**

Tro{oci te po edini ca trud vo industrijata i natamu bele`at trend na namaluvawe, vo uslovi na zna~itel en porast na produktivnosti i minimalni promeni kaj realni te bruto plati. Vo prvi te dva meseca na 2007 godina tie se poniski za okolu 16%, {to pretstavuva zna~itel no namaluvawe, so potencijalno vlijanje za namaluvawe na inflaci jata vo naredni ot period.

Graf i kon 32

I nf laci ja i tro{ o ci po edin i ca trud vo i ndustrijata
(indeksi, 2000=100)

I zvor: Presmetki na NBRM.

Prilog 1

Empiriski istra` uvawa vo odnos na rigidnosta na cene te

Rigidnosta na cene te, kako nivna specifi~na karakteristika, e od golemo prakti~no zna~ewe za monetarni te vlasti, vo kontekst na podobro predviduvawe na dinami kата na inflacijata. Pri analiza na stepenot na rigidnost na cene te potrebno e: 1/ utvrduvawe na brzina tata i na~inot na koj se menuva inflacijata kako odgovor na razli~ni {okovi i 2/ utvrduvawe na pridonesot na procesot na formirawe na cene te od strana na firmite i na trgovcите na malo koj doveduva do ne/promenetost na cene te. Aspektot na rigidnost na cene te e posebno aktuelen vo kontekst na analiza na porastot na cene te na nafata na svetski te pazi ri vo 2006 godina i nivni ot efekt vrz ostanatite ceni vo ekonomijata, koj soglasno dvi~eweto na bazi~nata stapka na inflacija vo evro-zonata delumno e real i ziran, a vo makedonskata ekonomija dosega ne e identif i kuvan.

Istra` uvawata na rigidnosta na cene te vo evro-zonata se motivirani glavno od faktot {to i pokraj postoeveto na zna~ajni {okovi (lo{ i vremenski uslovi, voveduvawe na evroto, fiskalni merki, promena na cena na naf ta) i relativno slabи ekonomski perf ormanski, inflacijata vo evro-zonata e relativno stabilna okolu 2%¹⁶. Ovie istra` uvawa upatuvaa na slendni ve zakl uoci, a del od niv se aplikativni i za inflacijata vo makedonskata ekonomija:

- *ut vredena e umerena odr`livost ili nepromenli vost na inflacijata (moderate inflation persistance) vo evr-zonata, {to e sprotivno na rezul tati te pri ocenka na inflacijata so mnogu dolgi vremenski seri i.¹⁷ Ocenki te poka` uvaat deka ovi e ostvaruvawa vo golema merka se rezul tat na "novata" uloga na central ni te banki koi vo analizi rani ot period sproveduvaat*

¹⁶ I zvor: Inflation Persistance and Price-Setting Behaviour in the Euro Area: A Summary of the Inflation Persistance Network (IPN) Evidence. Vo materijal ot se prezenti rani zbirni rezul tati od nad 60 rabotni materijali (najgolem del od niv na Evropskata centralna banka), koi i sklu~ivo ja tretiraat problematikata na rigidnosta na cene te vo evro zonata.

¹⁷ Termi not inflation persistance, ili odr`livost ili nepromenli vost na inflacijata vo ovaj kontekst ja ozna~uva tendencijata na inflacijata za bavna konvergenci ja kon jezi nata dogoro~na vrednost po odreden {ok vo ekonomijata.

monetarna politika koja uspe{ no gi vodi inflaciskite o~ekuvawa. Vo taa nasoka, tie ne dozvoluvaat pregolemo i predolgo otstapuvawe na fakti~kata inflacija od objaveni ot srednoro~en target;

- *ut vrdena e pogol ema rigidnost na cene i vo sekt orot t rgovija na malo vo evro-zonat a vo odnos na SAD.* I stra` uvawata poka` uvaat deka cene te vo trgovijata vo evro-zonata se menuvaat vo prosek na 4 do 5 kvartal i { to e dvojno pomalo ku od SAD, kade se menuvaat na sekoi dva kvartala;
- *zna~ajna sekt orska het erogenost*, odnosno ne/promenetosta na cene te zavisi od tipot na proizvodot. I stra` uvawata potvrdjuvaat deka cene te naj~esto se menuvaat kaj kategorite energija i kategorijata neprerabotena hrana, nasproti cene te na kategorijata industrijski proizvodi, osven energijata i uslугите, koi se relativno porigidni. Razli~noto prilagoduvawe na cene te se dol` i na pove}e faktori me|u koi eden od najzna~ajni te e varijabilnosta na tro{ ocite na inputite. Na primer, i stra` uvawata poka` uvaat deka cene te na proizvodi te so povisoko u~estvo na faktorot trud i so pomalo u~estvo na energijata kako intermedijaren input se pomalku podlo` ni na promeni na cene te. Ovie rezul tati uka` uvaat na faktot deka *rigidnost a na promenite na platite e potencijalno edna od pri~inite za cenovna rigidnost.* I stra` uvawata potvrdjuvaat deka povisoka konkurenca ja namal uva cenovnata rigidnost, reflektirano preku ~estite promeni na cene te vo supermarketite i hi permarketite, nasproti ostanati te prodavni ci. Ottuka, sproveduvaweto na strukturni te reformi za potti knuvawe na konkurenca na pazarot na trud i na pazarot na stoki e glaven faktor koj mo`e da ja relativizira cenovnata rigidnost;
- nasproti o~ekuvawata za rigidnost vo nasoka na namal uvawe na cene te, *ut vrdeno e nivno ~est o namal uvawe, so isklu~ok na cene i na uslugite.* Spored empiriskite i stra` uvawa vo prosek 40% od promenite vo cene te se vo nasoka na namal uvawe, osven vo kategorijata uslugi, kade namal uvawe na cene te e registri rano samo vo 20% od sl u~ai te.

II.

Monetarna politika

Vo tekot na prvi ot kvartal na 2007 godina, monetarnata politika se sproveduva{ e vo ambient na pozitivni ostvaruvawa vo eksterni ot sektor, intenzi~rana ekonomска aktivnost, prudentna fiskalna politika i stabilni o~ekuvawa na privatni ot sektor. Krajnata cel na monetarnata politika, cenovnata stabilitost, be{ e uspe{ no reali~rana, vo uslovi na natamo{ no odr` uvawe na stabilnosta na nominalni ot devizen kurs na denarot vo odnos na evroto.

Povolnata doma{ na i svetska konjunktura rezultira so zgol emeni devizni priliivi od stranstvo na devizni ot pazar. Vo vakvi uslovi, pri primena na strategiskata ramka na de facto targeti rawe na nominalni ot devizen kurs na denarot vo odnos na evroto, apresijati vni te pri tisoci vrz doma{ nata valuta bea neutrali~rani preku intervenci i na NBRM na devizni ot pazar vo nasoka na neto otкуп na devizni sredstva vo vkupen iznos od 72,4 milioni evra (za 61,8 milioni evra pove}e od istiot kvartal na 2006 godina), { to pretstavuva dominanten faktor na krei rawe likvidnost vo bankarski ot sistem. Voedno, vo prvi ot kvartal, vo strukturata na devizni te transakci i na NBRM bea registri rani pomestuvawa vo

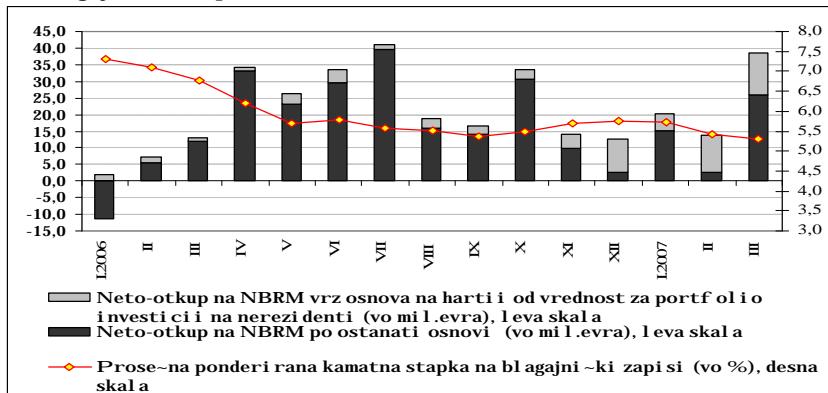
Stabilen devizen kurs na denarot vo odnos na evrot o na devizniot pazar

nasoka na pozna~aen porast na u~estvoto na neto otkupot vrz osnova na portf ol i o i nvestici i na nerezidenti, { to uka~ uva na natamo{ no odr` uvawe na pozi tivni te percepcii na stranski te i nvestitori za razvojot na doma{ ni ot pazar na kapi tal. Sl edstveno, vo prvi ot kvartal na 2007 godina, prose~ni ot devizen kurs na denarot vo odnos na evroto se odr` a na stabilno nivo i i znesuva{ e od 61,18 denari za edno evro. Od druga strana, prose~ni ot devizen kurs na denarot vo odnos na ameri kansi ot dolar na devizni ot pazar vo prvi ot kvartal na 2007 godina i znesuva{ e 46,72 denara (kvartal na apresijaci ja na denarot za 1,6%), kako odraz na natamo{ noto zajaknuwane na vrednosta na evroto vo odnos na ameri kansi ot dol ar.

Graf i kon 33

Devizni transakci i na NBRM so del ovni te banki i kamatna stapka na bl agajni ~ki zapis i

I zvor: Narodna banka na Republi ka Makedonija.

Na net o-osnova avt onomni te faktori pret st avuva a t ek na kreirawe likvidnost

Od aspekt na tekovite na krei rawe i povlekuwawe li kvidnost, vo prvi ot kvartal na 2007 godina, pokraj devizni te transakci i na NBRM¹⁸, pridones vo nasoka na krei rawe li kvidnost imaa i gotovi te pari vo optek i toa vo pogolem obem sporedeno so istiot period na prethodnata godina. Pointenzivnoto kvartal no namal uvawe na gotovi te pari vo optek vo 2007 godina pretstavuva o~ekuvano normal i zi rawe na pobaruva~kata na gotovina po ekcesi vni ot sezonski porast vo dekemvri 2006 godina¹⁹, a delumno go odrazuva i efektot od pogolema upotreba na plate` ni karti ~ki od po~etokot na 2007 godina²⁰. Vo uslovi na zgol emena real i zaci ja na dano~ni prihodi vo buxetot, vo prvi ot kvartal na 2007 godina, sal doto na denarskata smetka na dr` avata kaj NBRM ostvari porast absorbi raj{i del od kreiranata li kvidnost. Na neto-osnova, avtonomni te faktori deluvaa vo nasoka na krei rawe li kvidnost, koja be{ e neutral i zi rana preku monetarni te instrumenti na NBRM (bl agajni ~ki zapis i na NBRM i dr` avni zapis i za monetarni cel i²¹).

¹⁸ Namal uvaweto na neto deviznata aktiva na NBRM (prika~ano vo Tabela 1) go odrazuva poni skoto nivo na devizni te depoziti na dr` avata kaj NBRM zaradi predvremena otpata na del od dolgot kon Pari ski ot klub na kreditori.

¹⁹ Vo dekemvri 2006 godina, gotovi te pari vo optek ostvarija zna~ajno povisok porast vo odnos na voobi~aenata sezonska di nami ka, { to mo` e da se objasni so poklopuvaweto na prazni kot Kurban-Bajram so novogodi{ ni te i bo` i}ni te prazni ci i isplatata na subvenci i na zemjodel ci te.

²⁰ Zgol emenata upotreba na plate` ni te karti ~ki delumno se dol` i na odlukata na Vladata plati te na vraboteni te vo dr` avni te institucii da se isplata preku del ovni te banki, i toa 50% od platata da se pref rli do krajot na 2006 godina, a ostatokot do krajot na mart 2007 godina.

²¹ Na 07.03.2006 godina, NBRM vo sorabotka so Ministerstvoto za finansi zapo~na so emi si ja na dr` avni zapis i za monetarni cel i so rok na dostasuvawe od tri meseci.

Tabela 1
Krei rawe i povlekuvawe li kvi dnost*
 (vo milioni denari)

	31.12.2006 godina	Promeni po meseci			31.03.2007 godina
		januar	februar	mart	Vkupno
Li kvi dni sredstva na banki te (smetka na banki te kaj NBRM)	7.159	-1.113	76	136	-901
Krei rawe li kvi dnost					1.230
1. Gotovi pari vo optek	16.206	1.679	-459	-48	1.172
2. Gotovina vo blagajna na banki te	1.526	129	-123	52	58
Povlekuvawe li kvi dnost					-2.131
3. Neto devizna aktiva	85.116	-1.232	-663	1.845	-50
4. Neto domaći na aktiva	-60.225	-1.689	1.321	-1.713	-2.081
<i>od t oza:</i>					
Blagajni -ki zapisi na NBRM	-9.456	-2.174	464	-137	-1.847
Dr avni zapisi za monetarni cel i	-4.573	182	-365	-781	-964
Denarski depoziti na dr avata kaj NBRM ^{/1}	-10.753	-2.017	-121	-1.678	-3.816
Devizni depoziti na dr avata kaj NBRM	-17.631	2.698	2.072	731	5.501
Ostanati stavki, neto ^{/2}	-20.113	-378	-724	152	-950
					-21.063

^{/1} I sklueni se dr avni te zapisi za monetarni cel i.

^{/2} Kvartal noto zgolj emuvawane na kategorijata ostanati stavki, neto, vo najgolem del proizleguva od povi sokata sostojba na smetki te na brokerski te drugi tva kaj NBRM.

* Pozitivna promena - krei rawe li kvi dnost; negativna promena - povlekuvawe li kvi dnost.

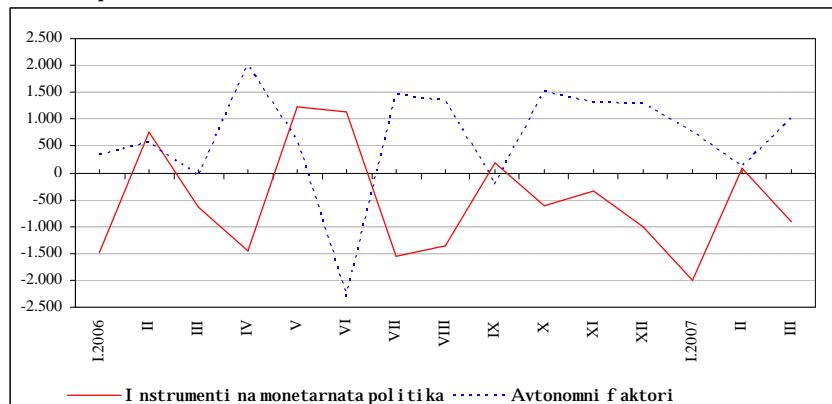
Izvor: Narodna banka na Republika Makedonija.

Povlekuvawe li kvidnost preku monetarnite instrumenti

Vo prviot kvartal na 2007 godina, poznavajno uestvo (od 65,7%) vo ukupno povlezenata li kvidnost preku monetarnite instrumenti imaa blagajni -ki te zapisi na NBRM, to reisi vo celost proizleguva od intenzijni porast na nivnoto nivo vo januari 2007 godina. I men, kon krajot na 2006 godina, vo uslovi na neizvesnost okolu i splatata na dividenda od strana na edna pogolema kompanija, banki te odruvaa povi soko saldo na smetki te kaj NBRM, kako prevencija od eventualnite visoki odlivi na sredstva. Sledstveno, vo 2007 godina, banki te vlegao so nevoobrazeno visoko nivo na li kvidnost, na to NBRM intervenira se so zgolj emena ponuda na blagajni -ki zapisi. Po normalizacija na li kvidnosta vo sistemot, vo slednite dva meseca, NBRM prodolzi so prenaso-uvawane na viokot li kvidni sredstva od blagajni -ki zapisi vo dr avni zapisi za monetarni cel i, so celinna sterilizacija na podolgov rok. Pritoa, na aukciite na blagajni -ki zapisi, vo uslovi na proseorno povi soka pobaruva-ka od ponuda, kamatnata stапка go zadrava trendot na opawa i vo mart 2007 godina se svede na 5,3% (5,74% vo dekemvri 2006 godina), dodeka kamatnata stапка na dr avni te zapisi za monetarni cel i zabeleza umeren kvartal en porast (za 0,2 procenenti poena) i vo mart 2007 godina iznesuva 6,42%.

Grafikon 34

Instrumenti na monetarnata politika i avtonomni faktori na krei rawe i povlekuvawe li kvidnost*
 (mesenii promeni vo milioni denari)

* Pozitivna promena - krei rawe li kvidnost; negativna promena - povlekuvawe li kvidnost.

Izvor: Narodna banka na Republika Makedonija.

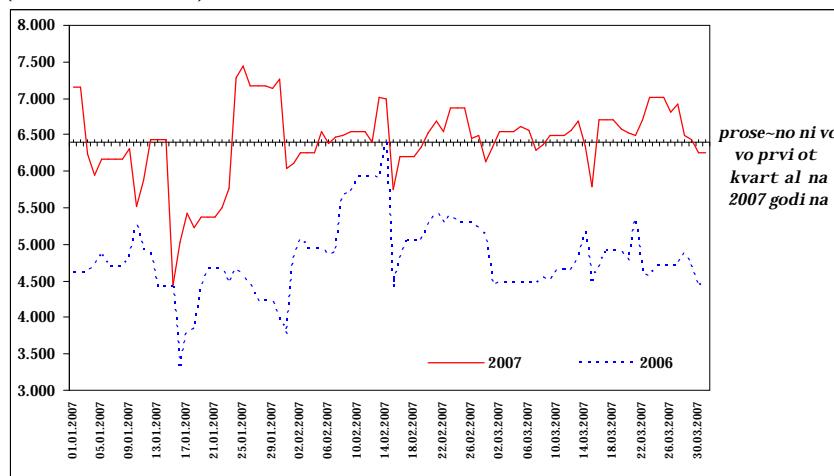

**Povisoka prose-na
dnevna likvidnost na
bankite vo prviot
kvartal na
2007 godina**

Prose-nata dnevna likvidnost na bankarski ot sistem vo prviot kvartal na 2007 godina vo odnos na prethodniot kvartal e povisoka za 1,9%. Pri toa, za razlika od prethodniot kvartal, koga prisustvoto na vonredni faktori i ni ci raf e zgolj emena pobaruva-ka na slobodni likvi dni sredstva, vo prvi te tri meseci na 2007 godina, dojde do zna-ajno namaluvave na ekcesivni rezervi na bankite. I meno, vo prviot kvartal na 2007 godina, bankite vo prosek izdvoja 6,9% nad obvrskata za zadol`itelna rezerva (vo denari)²², { to vo odnos na proseket od prethodniot kvartal pretstavuva namaluvave za 8,9 procenctni poeni (ili za 2 procenctni poena pomalku vo odnos na isti ot period na 2006 godina). Pri vremenite kusoci na likvidnost, bankite gi nadopolnuvaa preku me|ubankarski ot pazar na pari, vo ~ii ramki be{e real i ziran zgolj emen prose-en mese-en promet za 2 pati vo odnos na prethodniot kvartal.

Grafikon 35

Dnevna namika na likvidosta na bankite*
(vo milioni denari)

*Likvidosta vkl u-va smetka na bankite kaj NBRM i gotovi na volagajna na bankite.
Izvor: Narodna banka na Republika Makedonija.

**Primarni te pari se
poniski vo odnos na
prethodniot kvartal**

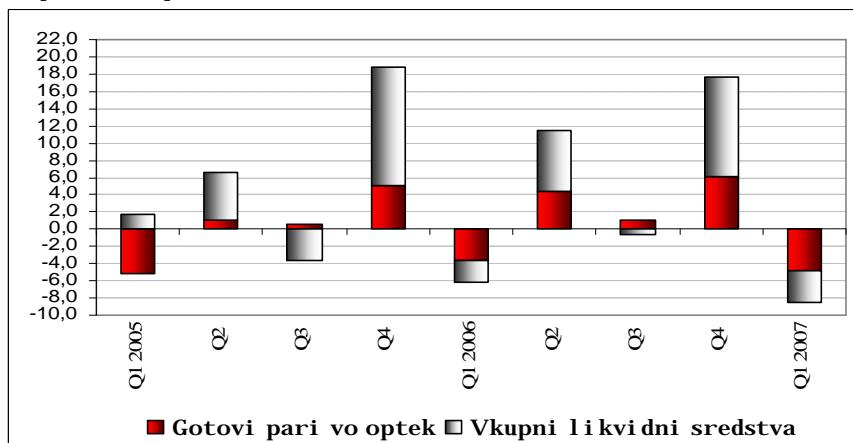
Na krajot na prviot kvartal na 2007 godina, vo odnos na krajot na prethodnata godina, primarni te pari se namali ja za 8,6%, vo uslovi na istovremen pad na gotovite pari vo optek i ukupni te likvidni sredstva na bankite²³. Na godi{ na osnova (mart 2007 godina / mart 2006 godina) primarni te pari se povisoki za 18,6%.

²² Period na odr`uvave (ispolnuvave) na obvrskata za zadol`itelna rezerva na bankite se smeta period od 11. den vo tekovni ot mesec do 10. den vo sledni ot mesec. Vi{ okot se odnesuva na vi{ok i zdvojni sredstva na smetkata na bankite kaj NBRM nad obvrskata za zadol`itelna rezerva.

²³ Ja soder`i gotovinata volagajna i sredstvata na smetkata na bankite kaj NBRM.

Graf i kon 36
Pri dones vo porastot na primarni te pari
 (vo procentni poeni)

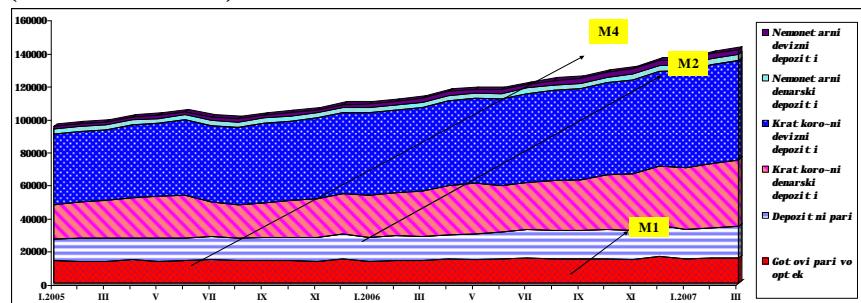

I zvor: Narodna banka na Republika Makedonija.

2.1. Monetarni i kreditni agregati

Krei raweto na dopolni tel en dohod, vo usl ovi na zajaknata ekonomска актиvnost i zna~i tel eni devizni pri livi vo ekonomi jata ovozmo` ija natamo{ en rast na vкупната ponuda na pari. So iskl u~ok na pari ~nata masa M1, koja vo prvi ot kvartal zabel e` a sezonski pad od 1,4% zaradi efekt od normal i zacija na nivoto na gotovi te pari vo optek, ostanati te monetarni agregati (M2 i M4) zabel e` aa kvartal en porast od 4,9% i 4,7%, soodvetno. Voedno, permanentnoto pro{ i ruvawe na depozitnata baza na bankite, poziti vni te ekonomski dvi `ewa i stabilnoto makroekonomsko okru` uvawe pridonesoa za visoka identi~na godi{ na stapka na porast na po{ i roki te monetarni agregati M2 i M4 od 26,4%.

Graf i kon 37
Komponenti na monetarni te agregati
 (vo milioni denari)

I zvor: Narodna banka na Republika Makedonija.

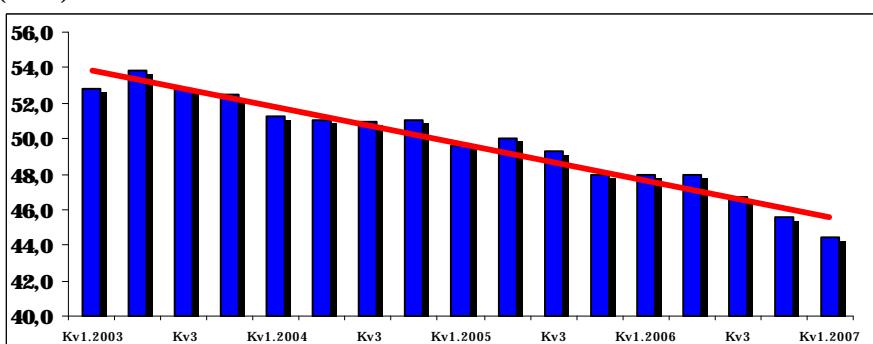
Soodnosot na komponenti te na pari ~nata masa M1 uka` uva na promeni te vo preferencite na ekonomski te subjekti od aspekt na instrumentite za realizacija na transakci i te. Taka, raste~ki ot trend na upotreba na plate` ni te karti~ki kako instrumenti za bezgotovinski pl a}awa, vo prvi ot kvartal na 2007 godina rezul ti ra so pozitivno pomestuvawe na prose~noto kvartal no u~estvo na transakci skite depoziti vo pari ~nata masa M1 (55,6%, vo sporedba so 53,2% i 54,4% vo treti ot i ~etvrti ot kvartal na 2006 godina). Namal uvaweto na u~estvoto na gotovi te pari vo optek vo pari ~nata masa, pri zna~i tel en porast na depozitni potencial na banki te

ovozmo` uva i zajknata monetarna multiplikacija. Taka, monetarni ot multiplikator na pari~nata masa M4 se zgolemi i vo prosek iznesuva 6,17 (nasproti 5,63 vo ~etvrtiot kvartal na 2006 godina).

Grafikon 38

U~estvo na gotovite pari vo optek vo pari~nata masa M1 i trend linija
(vo %)

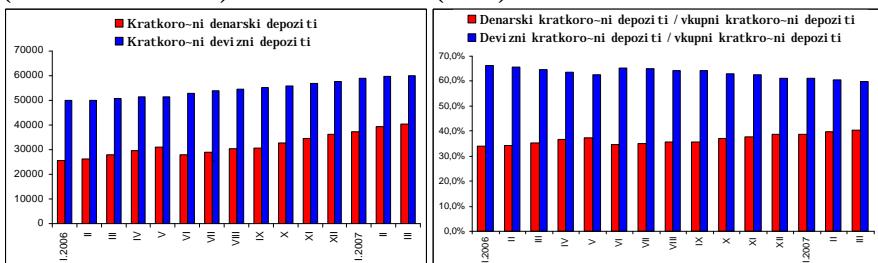
I zvor: Narodna banka na Republika Makedonija.

Vkupni ot depozit en potencijal na bankite povi{ok za 6,8%

Vkupni te depoziti na privatni ot sektor kaj bankite se zgolemi ja za 6,8% na kvartal na osnova, pri { to 98,7% od porastot proizluguva od zgolemuuvaweto na kratkoro~ni te depoziti, dodeka pridonesot na dolgoro~ni te depoziti i ponatamu ostanuva marginali i ziran. Ova go potvrduva faktot deka ekonomski te subjekti, generalno, i ponatamu preferiraat da { tedat na kratok rok. Analizata na denarski ot i devizni ot del na kratkoro~ni te i dolgoro~ni te depoziti ja poka~ uva sklonosta na ekonomski te subjekti na kratok rok svoite slobodni pari~ni sredstva da gi ~uvaat vo doma{ na valuta, od edna strana, i dolgoro~nata preferencija na privatni ot sektor za { tedewe vo stranska valuta, od druga strana. I pokraj toa { to relativnoto zna~ewe na devizni te depoziti vo strukturata na vkupni te depoziti e pogolemo, sepak se zabele~ uva pozabrzana dinamika na porast na denarski te depoziti vo odnos na porastot na depoziti te vo stranska valuta ({ to se potvrduva so nivni ot pridones od 63,1% vo porastot na vkupni ot depoziten potencijal na bankite vo prvi ot kvartal na 2007 godina).

Grafikon 39

Dvi~ewe na kratkoro~ni te denarski i devizni depoziti i ni vno u~estvo vo vkupni te kratkoro~ni depoziti
(vo milioni denari) (vo %)

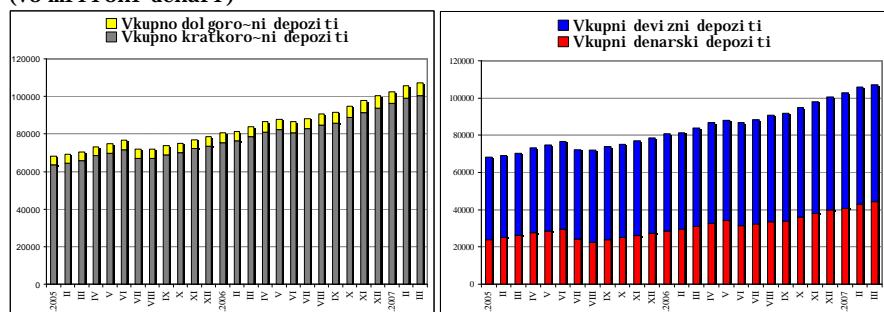

I zvor: Narodna banka na Republika Makedonija.

Graf i kon 40

Ro~na i valutna struktura na v kupni te depoziti
(vo milioni denari)

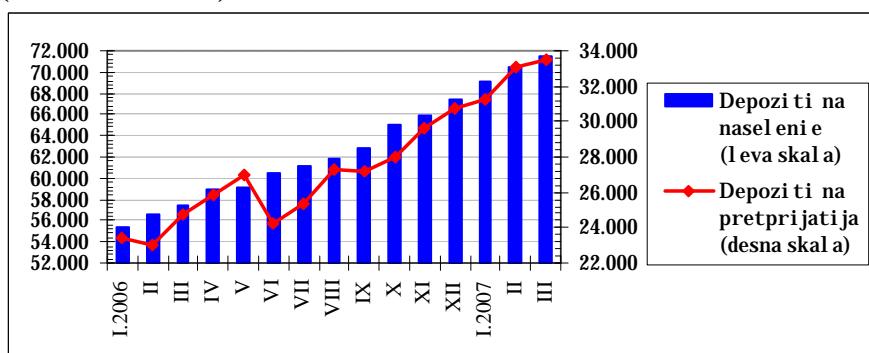

I zvor: Narodna banka na Republika Makedonija.

Od sektorski aspekt, depoziti te na naseleni eto na krajot na mart 2007 godina, so u~estvo od 66,7%, i ponatamu ja zadr`aa domi nantnata pozicija vo strukturata na v kupni te depoziti. Pri toa, vo prvi ot kvartal na 2007 godina, ni vni ot pridones vo v kupni ot porast na depozitnata baza iznesuva 60,5%.

Graf i kon 41

Depoziti na naseleni e i pretprijati ja
(vo milioni denari)

I zvor: Narodna banka na Republika Makedonija.

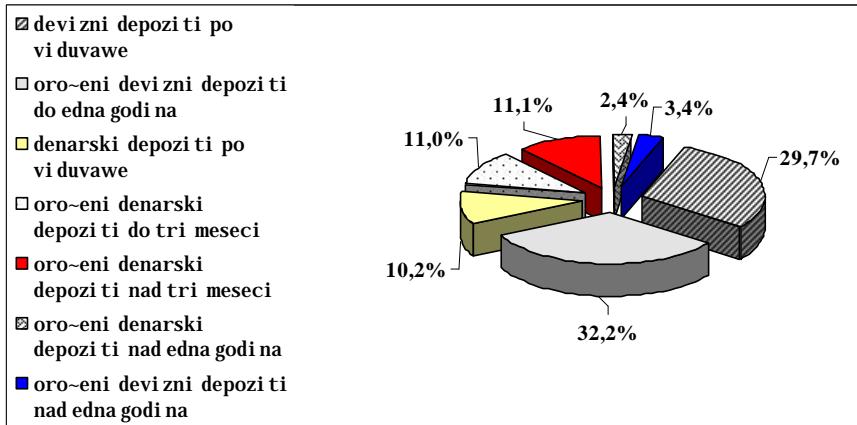
Povisoko kvartalno nivo na depozitite na naselenieto...

Na krajot na mart 2007 godina, v kupni te depoziti na naseleni eto bel`at kvartal en porast od 6,1%. Ovoj porast glavno e pod vlijani e na povisokoto nivo na oro~eni te denarski depoziti na naseleni eto od {est meseci do edna godina i depoziti te oro~eni vo stranska valuta so ro~nost do edna godina, ~ij pridones vo porastot iznesuva 69,2%. Od valuten aspekt, devizni te depoziti ja zadr` uvaat domi nantnata pozicija vo strukturata na v kupni te depoziti na naseleni eto (so u~estvo od 64,6%). Sepak, vo tekot na prvi ot kvartal na 2007 godina, naseleni eto i ma{e poi zrazena sklonost kon {tedewe vo doma{ na valuta, {to rezultira{e so pogolema stапка na porast (12,8%) vo sporedba so stапката na rast na devizni te depoziti (2,8%).

Graf i kon 42

Struktura na depoziti te na naseleni eto
(prose~no u~estvo vo prvi ot kvartal na 2007 godina)

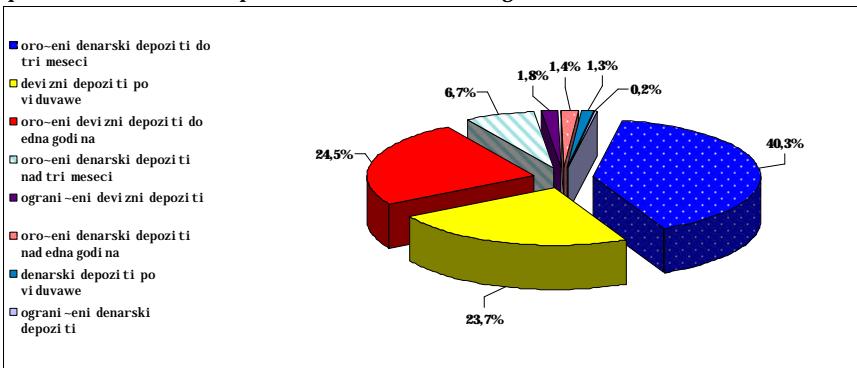
I zvor: Narodna banka na Republika Makedonija.

*...pri ist ovremenno
povisoko nivo na
depoziti te na
pret prijatijata*

Vkupni te depoziti na pretprijatijata vo prvi ot kvartal na 2007 godina prodol`ija da rastat (8,8%), no so pozabavena di namika vo odnos na posledni ot kvartal od 2006 godina, pridonesuvaji so 39,6% vo porastot na vkupni te depoziti na bankite. Od aspekt na ro~nata i valutnata struktura, pretprijatijata gi vlo~uvaat slobodni te pari~ni sredstva glavno na kratok rok i vo doma~ na valuta. I meno, vo uslovi na kvartal en pad na dolgoro~ni te depoziti (za 19,6%), porastot na vkupni te depoziti na pretprijatijata vo celost se dol`i na zgol emuvaweto na depoziti te na kratok rok. Taka, 57,4% od porastot na vkupni te depoziti e objasnet so zgol emuvaweto na denarski te depoziti oro~eni do tri meseci.

Graf i kon 43

Struktura na depoziti te na pretprijatijata
(prose~no u~estvo vo prvi ot kvartal na 2007 godina)

I zvor: Narodna banka na Republika Makedonija.

*Intenzi~irana
kredit na aktivnost
vo prviot kvartal na
2007 godina*

Permanentnoto zgol emuvawe na depozitnata baza, kako osnoven generator na obemot na kreditna aktivnost na bankite, i vo prvi ot kvartal na 2007 godina pri donese za porast na vkupni te plasmani na bankite kaj korporativni ot sektor. Voedno, zna~ajno vlijanie ima i relaksi raweto na uslovi te pod koi bankite odobruvaat krediti, (glavno kako rezultat na zajaknatata konkurenca od drugi te banki i pozitivni te percepcii za vkupnata ekonomска aktivnost²⁴), od edna strana, i zgol emenata pobaruva~ka za krediti, od druga strana. Vo takov ambient, vkupni te plasmani na

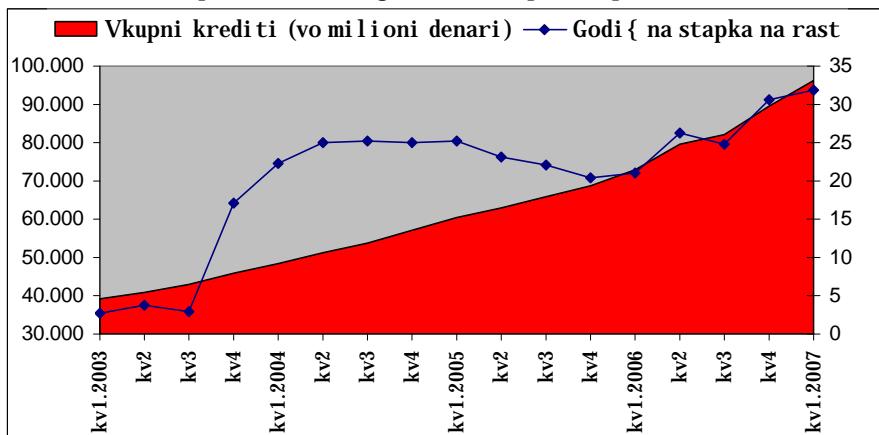
²⁴ Soglasno rezultati te od Anketata za kreditna aktivnost na bankite za prvi ot kvartal na 2007 godina.

bankite se zgolemi ja za 7,3% na kvartal na osnova. Sporedeno so prvi ot kvartal od prethodnata godina, staknata na porast na ukupni te plasmani iznesuva 32%. Trendot na dve `ewe na ukupni te plasmani na bankite kaj privatni ot sektor vo posledni te nekolku godini uka` uva na postepeno intenzi vi rawe na nivnata kreditna aktivnost.

Graf i kon 44

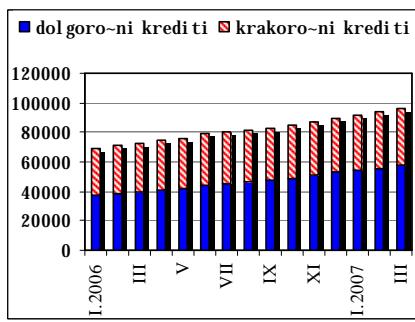
Dvi `ewe na ukupni krediti i godi{ na stakna na rast

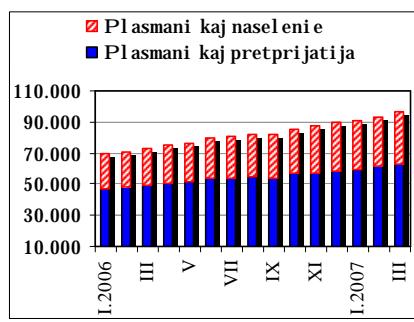
Izvor: Narodna banka na Republika Makedonija.

Vo prvi ot kvartal na 2007 godina, dolgoro~noto krediti rawe krei ra{ e 68,2% od ukupni ot porast na kreditite, zadr` uvajj i go dominantnoto u~estvo vo strukturata na ukupni te krediti na bankite (59,5% vo prosek). Pritoa, dinami~kata analiza poka` uva kontinuitet na raste~ki trend na u~estvoto na dolgoro~nite krediti vo ukupno plasirani te sredstva na bankite vrz osnova na krediti. Od aspekt na valutata, kreditite odobreni vo doma{ na valuta²⁵ so~i nuvaat 74,2% od strukturata na ukupni te krediti, i na krajot na mart 2007 godina bele~at porast od 7,7% (pri istovremeno zgol emuvave na devizni te krediti za 6,2%).

Graf i kon 45

Plasmani na bankite spored ro~nosta
(vo milioni denari)

Graf i kon 46

Plasmani na bankite po sektori
(vo milioni denari)

Izvor: Narodna banka na Republika Makedonija.

I vo prvi ot kvartal na 2007 godina vo sektorot naselenie bea aloci rani dopolnitelni sredstva vrz osnova na zadol` uvave od bankarski ot sistem. Kvartalnata stakna na rast na kreditite na naselenieto iznesuva 8,9%, pri{ to osnovna komponenta na porastot na ukupni te krediti na naselenieto predstavuvaat dolgoro~ni te krediti odobreni vo doma{ na valuta (53%). Pritoa, 56% od porastot

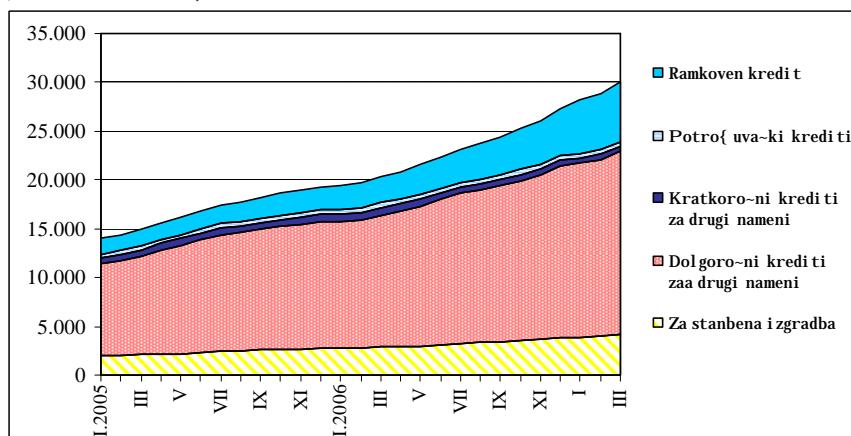
²⁵ Vkl u~eni se i denarski te plasmani so devizna klausula.

na v k upni te kredi ti na nasel eni eto se dol ` i na zgol emuvaweto na dol goro~ni te kredi ti za drugi nameni²⁶. Poniskata cena na kredi ti te, zgol emenata pobaruva~ka za stanbeni i potro{ uva~ki kredi ti, pod vlijanie na pozitivnite perspektivi na pazarot za stanbena i zgradba, zgol emenata potro{ uva~ka na trajni dobra, kako i zgol emenata ponuda na kredi ti od strana na banki te²⁷ se glavni te faktori na trendot na porast na kredi ti raweto na nasel eni eto. Na godi { na osnova (mart 2007 godina / mart 2006 godina) v k upni te plasmani na nasel eni eto bel e` at porast od 45,6%.

Graf i kon 47

Di stri buci ja na denarski te kredi ti na nasel eni eto po oddel ni vi dovi kredi ti
(vo milioni denari)

I zvor: Narodna banka na Republika Makedonija.

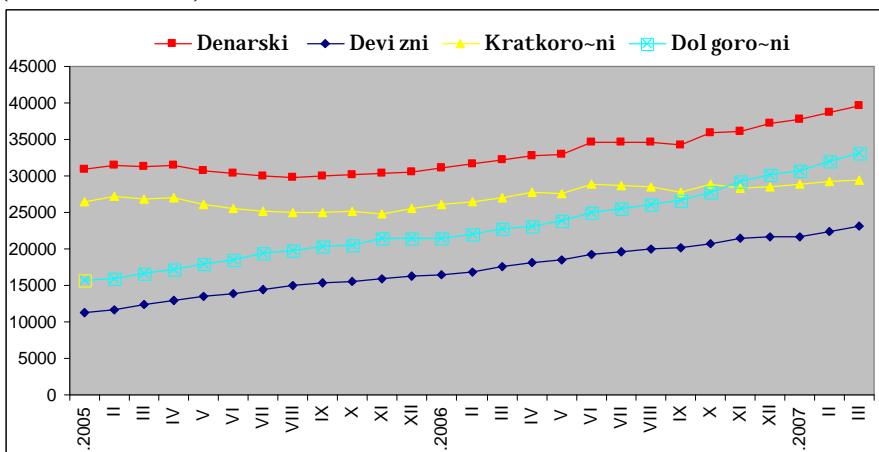
Vo prvi ot kvartal na 2007 godina, v k upni te kredi ti na banki te kaj pretprijatijata ostvarija kvartalen porast od 6,5%, { to glavno e rezultat na porastot na kredi ti te na dolg rok (so pri dones vo porastot na v k upni te kredi ti na pretprijatijata od 76,8%). Spored valutnata klasi f i kacija na kredi ti te, vo prvi ot kvartal na 2007 godina, dominantna pozicija vo strukturata na v k upni te kredi ti na pretprijatijata i maat denarski te kredi ti (63,2%). Na godi { na osnova, v k upni te kredi ti na pretprijatijata se povisoki za 25,7%.

²⁶ Kredi ti te za drugi nameni vkl u~vaaat: potro{ uva~ki krediti, stanbeni krediti, krediti za avtomobili, krediti za koluvave i krediti za drugi nameni.

²⁷ Soglasno rezultati te od Anketata za kreditna aktivnost na banki te za prvi ot kvartal na 2007 godina.

Graf i kon 48
Krediti na pretprijatijata
(vo milioni denari)

Izvor: Narodna banka na Republika Makedonija.

2.2. Kamatni stapki

Namaluvawe na kamatnata stапка na blagajni~ki te zapisi za 0,4 procenti poeni

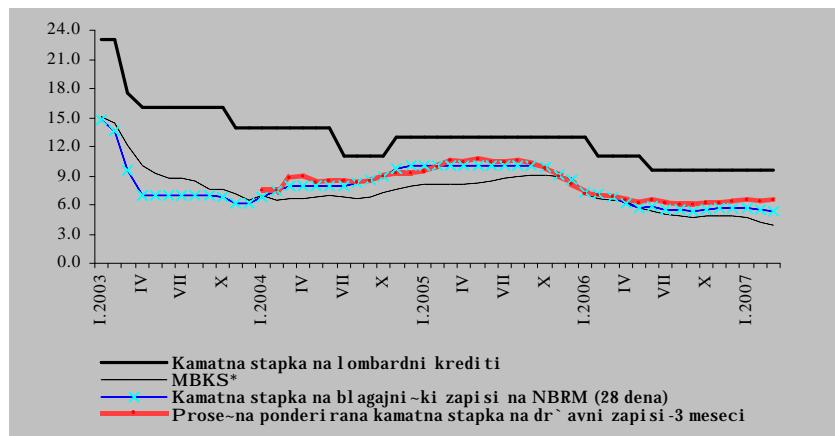
Povolnite dvi~ewa na devizniot pazar i prudentnata fiskalna politika pridonesoa za natamo{no namaluvawe na referentnata kamatna stапка na NBRM, {to preku namaluvawe na tro{oci teza finansi rawe krei ra uslovi za pottik na agregatnata pobaruva~ka. Taka, vo tekot na kvartalot, pri visoko nivo na likvidnost i povisoka pobaruva~ka za blagajni~ki zapisi kamatnata stапка na ovoj instrument prodol`i da se namal uva, {to soodvetno se reflektira na me|ubankarskiot pazar na pari i na pazarot na dr`avni zapisi. Od aspekt na kamatni te stапки na bankite, aktivnata kamatna stапка na bankite zabele`a umeren pad, {to korespondira so pro{irenata depozitna baza, intenzijni ot porast na kreditite plasirani kaj privatniot sektor, kako i so promenite vo monetarnata politika.

I vo prvi ot kvartal na 2007 godina, prose~nata pobaruva~ka na blagajni~ki zapisi ja nadmi~na prose~nata ponuda, pri {to referentata kamatna stапка vo mart se svede na 5,3% (nasproti 5,7% vo dekemvri 2006 godina). Vo uslovi na niska prose~na stапка na inflaci ja vo prvi ot kvartal na godinata, realnata kamatna stапка iznesuva{e 4,6%. Godi{nata sporedba (mart 2007 godina / mart 2006 godina) poka~uva namaluvawe na kamatnata stапка na blagajni~ki te zapisi za 1,5 procenti poeni, {to uka~uva na postepeno rrelaksi rawe na monetarnata politika, kako si gnal za ponatamo{no namaluvawe na kamatni te stапки na bankite.

Graf i kon 49

Kratkoro~ni kamatni stapki na NBRM, kamatni stapki na pazarot na pari i na pazarot na dr` avni harti i od vrednost

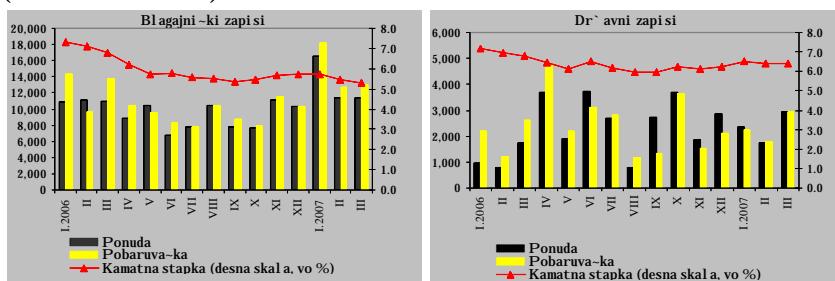
*MBKS-me|ubankarska kamatna stapka.

I zvor: NBRM, Pazar na pari i kratkoro~ni harti i od vrednost i Ministerstvo za finansii.

Trendot na namaluvawe na kamatnata stapka na NBRM be{ e prosleden so pad na kamatnata stapka na { estmese~nite (od 0,1 procenten poen) i dvanaesetmese~nite dr` avni zapis i (od 0,5 procenti poeni), dodeka kamatnata stapka na trimese~nite dr` avni zapis i zabel e` a kvartal en porast (od 0,2 procenti poeni). Vi sokata pobaruva~ka za blagajni~ki zapis i uka~uva na s{ u{ te prisutni preferenci na bankite za vlo~uvave vo f i nansi sk i instrumenti so pokratok rok, no i na nivna visoka li kvidnosna pozicija. Taka, vo uslovi na visoko nivo na li kvidnost prodol`i namaluvaweto na kamatnata stapka na me|ubankarski ot pazar na pari-MBKS²⁸ (vo mart se svede na 4% nasproti 5% na krajot na 2006 godina).

Graf i kon 50

Aukci i na blagajni~ki zapis i so rok na dosta{uvave od dvaeset i osum dena, aukci i na trimese~ni dr` avni zapis i dvi~ewe na kamatni te stapki (vo milioni denari)

I zvor: NBRM i Pazar na pari i kratkoro~ni harti i od vrednost.

Namaluvawe na aktivnat a kamat na stapka, pri umeren porast na pasivnat a kamat na st apka

Trendot na umereno namaluvawe na aktivnata kamatna stapka zapo~nat pri krajot na 2005 godina prodol`i vo prvi ot kvartal na 2007 godina, { to uka~uva na zgol emena responzivnost na bankite na monetarni te signal i, no i na zajaknat konkurentski pritisok vo bankarski ot sektor i po{ i roko, vo f i nansi sk i ot sektor. Taka,

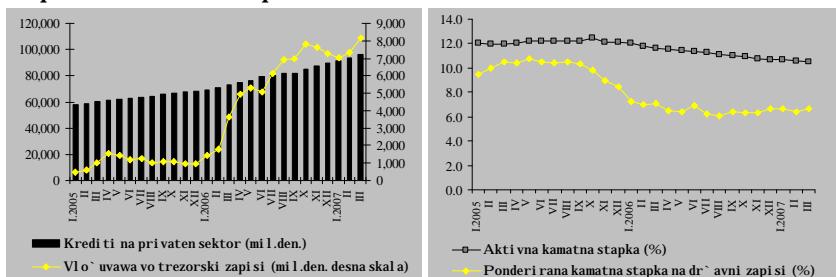
²⁸ MBKS do april 2006 godina se odnesuva na kamatnata stapka od bilateralno trguvave na bankite i trguvaweto na oficijalni ot pazar na pari, a od maj 2006 godina edinstveno na prvi ot pazarren segment, i maj}i predvid deka vo uslovi na kontinuirano namaluvawe na prometot na oficijalni ot pazar na pari na 15.05.2006 godina isti ot prestana so rabota, a trguvaweto so li kvi dni sredstva se realizira preku bilateralni transaksi i na bankite preku elektronska platorma.

nominalnata aktivna kamatna stapka²⁹ na denarski te krediti na krajot na mart 2007 godina se svede na 10,5% (realnata i znesuva{ e 9,8%), { to prestavuva kvartalen pad od 0,2 procentni poeni i godi{ no namaluvawe za 1,1 procenten poen. Od druga strana, nasproti kontinuiranoto pro{ iruvawe na depozitnata baza, pritisoci te za odliv na sredstva od bankarski te smetki delumno predizviki od intenzivni ot rast na prometot na trgovawe na berzata uslovija zgoljemuvawe na pasivnata kamatna stapka na denarski te depoziti za 0,4 procenti poeni. Taka, vo mart 2007 godina nominalnata pasivna kamatna stapka na denarski te depoziti dostigna 4,8% (realnata pasivna stapka i znesuva{ e 4,1%). Sprotivni te dvi`ewa na aktivnata i pasivnata kamatna stapka na krajot na prvi ot kvartal na 2007 godina rezultiraat so stesnuvawe na kamatnata margina za 0,6 proceni poeni. Isto tako, namaluvaweto na aktivnata kamatna stapka vo uslovi na nepromeneta prose~na ponderirana kamatna stapka na dr` avni zapisi za si te rokovi dovede do namaluvawe na rasponot pome|u ovi e dve kamatni stapki. Taka, pri povisoka kamatna stapka na kreditite i vo uslovi na ograni~ena ponuda za dr` avni harti i od vrednost, bankite i ponatamu aktivno ja finansijski potro{ uva~kata na privatni ot sektor, nasproti finansijsketo na dr` avata koe e vo zna~ajno pomali razmeri. Sepak, i vo prvi ot kvartal na godinata bankite pretstavuvaat dominanten u~esnik na pazarot na dr` avni zapisi, { to uka` uva na ni vna aktivna parti ci pacija vo finansijsketo na potrebitete na dr` avata.

Grafikon 51

Krediti na bankite na privatni ot sektor, vlo`uvawa na bankite vo dr` avni zapisi, aktivna kamatna stapka i ponderirana kamatna stapka na dr` avni zapisi

Izvor: Narodna banka na Republika Makedonija.

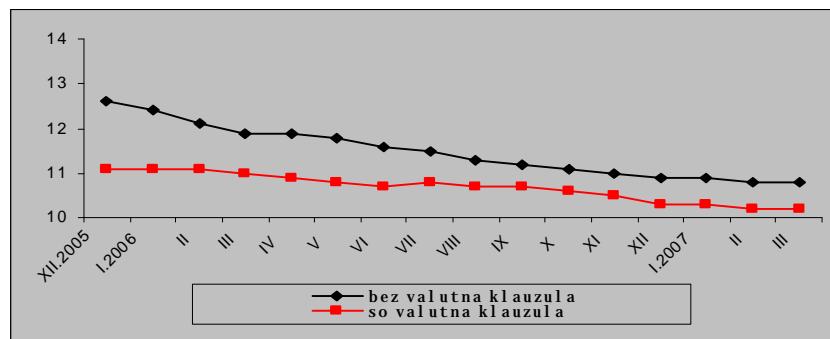
Pad na kamatnite stапки na denarski te krediti bez i so valut na klauzula

Analizata na kamatni te stапки na bankite poka` uva deka vo ramki na denarski te krediti bez valut na klauzula, pozna~ajna promena e zabelje`ana kaj dolgoro~ni te krediti na naseleni eto, ~ija kamatna stапка во март е намалена за 0,4 procenti poeni, во однос на krajot na 2006 godina. Voedno, kaj denarski te krediti so valut na klauzula, zabelje`an e kvartalen pad na kratkoro~nata i dolgoro~nata kamatna stапка (0,3 i 0,2 procenti poeni, soodvetno).

²⁹ Prose~nata ponderirana aktivna kamatna stапка na denarski te krediti za si te ro~nosti i za si te sektori.

Graf i kon 52

Kamatni stapki na denarski krediti bez i so valutna klauzula (vo%)

I zvor: Narodna banka na Republika Makedonija.

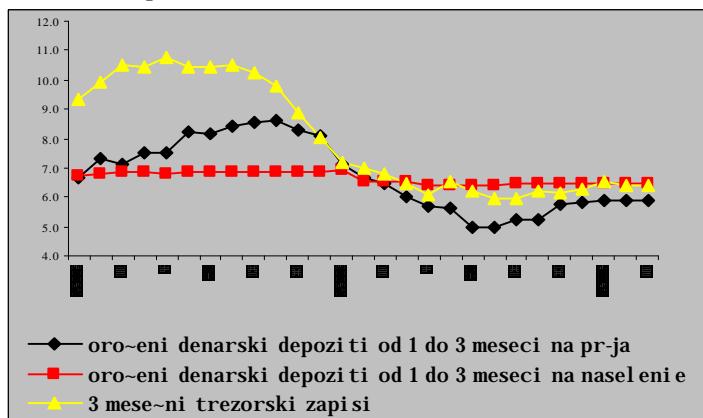
Porast na pasivnite kamatni stapki za 0,4 procent i poeni

Pasi vni te kamatni stapki na denarski te depoziti vo prvi ot kvartal na 2007 godina ne se dvi`ea vo ista nasoka so aktivni te kamatni stapki. Taka, kamatni te stapki na depozitite bez i so valutna klauzula bea zgoljemi od 4,5% i 3,4%, soodvetno vo dekemvri 2006 godina na 4,9% i 3,6%, soodvetno vo mart 2007 godina. Pritoa, pozna~ajni pomestuvawa zabel e`aa kamatni te stapki na korporativni ot sektor, pri {to kratkoro~no oro~enite depoziti bez valutna klauzula stanaa poatraktivni za re~isi eden procenten poen, za razlika od pri nosot na dolgoro~no oro~enite depoziti so valutna klauzula koj zna~i tel no se namali (od 5,8% vo dekemvri 2006 godina, na 3,4% vo mart 2007 godina). Kaj sektorot naseleni e, pasi vni te kamatni stapki zabel e`aa minimalen porast vo odnos na krajot na prethodnata godina.

Analizi rano od aspekt na kamatnata stапка како pri nos na privatni ot sektor, vo prvi te tri meseci na 2007 godina i pokraj nepromeneti ot pri nos na oro~enite denarski depoziti do tri meseci (bez valutna klauzula), { tedeweto na naselenieto zabel e`a kvartalen porast, nasproti vlo~uvawata vo trimese~ni dr`avni zapisi koi vo uslovi na povisoka kamatna stапка bea namalen. Od druga strana, kaj korporativni ot sektor porastot na kamatnata stапка na oro~enite denarski depoziti do tri meseci (bez valutna klauzula) be{e sleden so visok rast na { tedeweto, a se zgoljem ja i investiciите vo trimese~nite dr`avni zapisi. Pritoa, kamatnata stапка na oro~enite denarski depoziti do tri meseci (bez valutna klauzula) na naselenieto zna~ajno se pribli`i do kamatnata stапка na trimese~nite dr`avni zapisi, za razlika od kamatnata stапка na korporativni ot sektor koja i ponatamu ostana pod kamatnata stапка na trimese~nite dr`avni zapisi. So toa, povisokata atraktivnost na kamatata na pazarot na dr`avni hartii od vrednost (osobeno za pretprijati jata) ne go potisna { tedeweto na privatni ot sektor vo ramki na bankarski otistem.

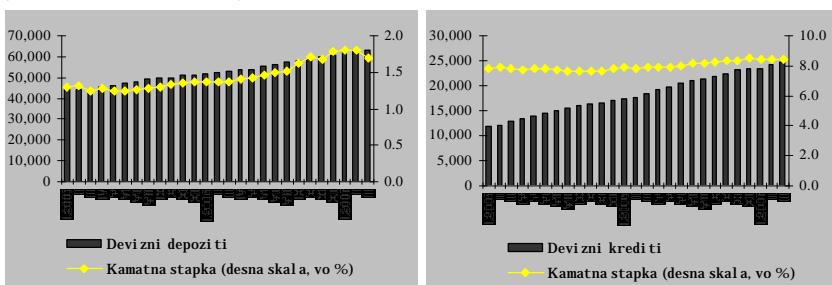
Graf i kon 53
Kamatni stapki (vo %)

I zvor: Narodna banka na Republika Makedonija.

Vo tekot na prvi ot kvartal na 2007 godina e registriрано минимално намалување на каматните стапки на девизните кредити и депозити, при што активната каматната стапка³⁰ и пасивната каматната стапка³¹ се сведоа на 8,4% и 1,7%, соодветно (пад од 0,1 проценчен поен, соодветно, во споредба со крајот на претходната година).

Graf i kon 54
Mese~na di nami ka na devizni te depoziti i krediti na privatni ot sektor i na pasivnata i aktivnata kamatna stапka (vo milioni denari)

I zvor: Narodna banka na Republika Makedonija.

Vo рамки на структурата на каматните стапки на девизните кредити, најзраzen kvartal е pad zabel e` a cenata na kratkoro~ni te devizni krediti na naseleni eto (vo evra), koja od 13,3% vo dekemvri 2006 godina, vo mart 2007 godina se svede na 11,6% i cenata na kratkoro~ni te devizni krediti na pretprijatijata (vo SAD dolari), која од 8,4% во дејември 2006 година, во mart 2007 година изнесува{ e 7,2%. Каде каматните стапки на девизните депозити, не бе{ e registriрана промена на каматите на насeleni eto, додека каматната стапка на devizni te depoziti за site ro~nosti i za si te sektori se namali za 0,4 процентни поени (од 2,1% во дејември 2006 година, на 1,7% во mart 2007 godina).

³⁰ Prose~nata ponderirana aktivna kamatna stапka na devizni te krediti za site ro~nosti i za si te sektori.

³¹ Prose~nata ponderirana pasivna kamatna stапka na devizni te depoziti za site ro~nosti i za si te sektori.

III.

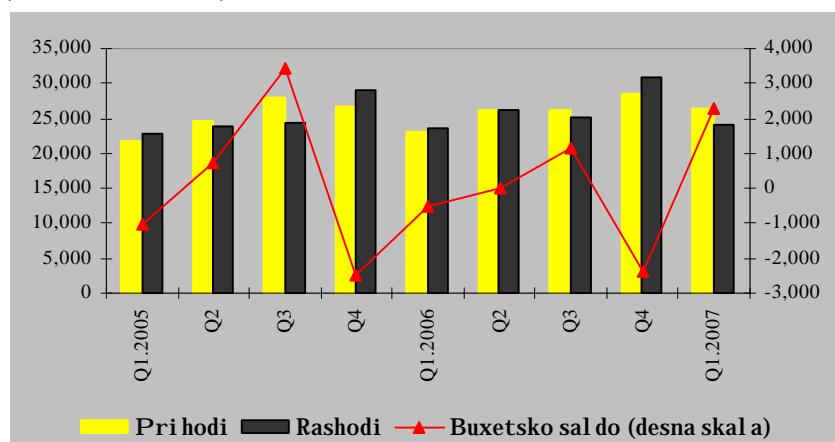
Javni finansi i

Pozitivni trendovi vo fiskalniot sektor vo prviot kvartal na 2007 godina...

Vo tekot na prvi ot kvartal na 2007 godina bila registrirani pozitivni trendovi vo fiskalniot sektor. Vo konsolidirani ot dr`aven buxet realizirane prihodi gi nadminali rashodi za reisi 10% (pri nerealizirana isplata na pogolem iznos na dividenda kon stranski investitor), {to uslovi realizacija na visok buxetski surfect koj zna~ajno go nadminala projektrani (za 8 pati). Vakvi te dvi~ewa se ostvareni vo uslovi na namalen dano~ni stапки na personalni ot danok i na danokot na dobitka od posetokot na ovaa godina.

Grafikon 55

Vkupni buxetski prihodi i rashodi i buxetsko saldo (vo milioni denari)

Izvor: Ministerstvo za finansii na Republika Makedonija.

Pri log 2**Refermi na dano~niot sistem na Republika Makedonija**

Vo soglasnost so Ekonomskata programa na Vladata na Republika Makedonija za periodot 2006 - 2010 godina, vo posledniot kvartal na 2006 godina bila vovedeni odredeni izmeni vo dano~niot sistem. Imeno, vo funkcija na obezbeduvanje na efikasen dano~en sistem preku transparentni, ednostavni i niski danoci, pri krajot na 2006 godina bila napravena referma vo dano~nata politika koja opfati namaluvave na stапката na danokot na dodadena vrednost (DDV) za odredeni proizvodi od zemjodelstvoto i namaluvave na stапката na personalni ot danok i danokot na dobitka.

Taka, od 01.10.2006 godina vo sila e promenata na Zakonot za DDV, so koja se izvr{i namaluvave na stапката na DDV od 18% na 5% za oddelni grapi na proizvodi, koi se osnovni inputi vo zemjodelstvoto. Promenite vo Zakonot za DDV imaat cel da gi stimuliраат individualni te zemjodelski proizvodi da ja registriраат svojata dejnost i preko toa da obezbedat pravo na povrat na vlezniot DDV (so to go prijavuvaat plateni ot DDV za nabavene dobra, koi isklu~ivo gi upotrebuvaat za proizvodstveni celi). Ponatamore{ ni te refermi vo dano~nata politika se odnesuваат na zakonski te izmeni od 30.12.2006 godina so koi se izmeni i dopolni Zakonot za personalen danok i Zakonot za danok na dobitka. So zakonski te izmeni, se vovede ramen danok, so to postojnite stапки

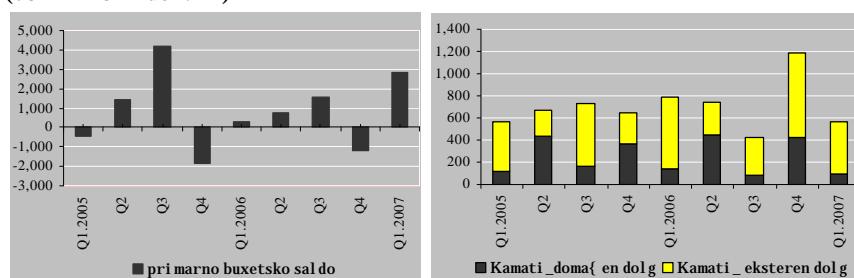
na personalni ot danok od 15%, 18% i 24% se zamenija so edinstvena dano~na stapka od 12% vo 2007 godina i stapka od 10% koja }e se primenuva od 2008 godina. Promenata e naso~ena kon namaluvave na tro{oci te na rabotodava~ite za anga`i rawe na rabotnata sila, so {to se o~ekuva intenzi~i rawe na vrabotuvaweto i legalizacija na „nelegalnite“ vrabotuvawa. Vo nasoka na intenzi~i rawe na investicijskata aktivnost, se izmenite na Zakonot za danok na dobitka, so koi dano~nata stapka od 15% se namali na 12% za 2007 godina i na 10% po~nuvaji od 2008 godina i se vovede dano~no osloboduvawe vo visina na i znosot na reinvesti ranata dobitka.

Ovi promeni uka~uваат на постепено relaksiranje na fiskalnata politika, odnosno na nejzina opredelba za soz davawane na uslovi za povisok ekonomski rast preku pottik na agregatnata pobaruva~ka i ponuda. Izmenite vo dano~nata politika imaat za cel da ja namalat nevrabotenosta, da ja zgoljemat atraktivnosta za investirane vo Republika Makedonija i voedno da ja zgoljemat konkurentnosta na domaćite pravni subjekti (preku poniski tro{oci na raboteweto). Isto tako, so dano~ni te izmeni se o~ekuva da se skratat i poednostavat administrativni proceduri za presmetuvawe i naplata na ovi danoci, {to direktno }e vlijae vrze i kasnosta na dano~nata administracija.

Pokraj promenite vo dano~nata politika, za prvi ot kvartal na 2007 godina e karakteristична odlukata na Vladata za predvremena otplata na del od nadvore{ni ot dolg, {to se reflektira{e so namaleni tro{oci za otplata na kamati po stranski krediti (za 28% vo odnos na prethodnata godina). Dokolku buxetsko saldo se koregiira za kamatni te otplati, toga{ pri marnoto buxetsko saldo e povisoko, {to pretstavuva potvrda za disciplini ranata fiskalna politika.

Grafikon 56

Buxetskoto saldo i kamatni te otplati vrze osnova na eksterno i domaći no zadol~uvawe
(vo milioni denari)

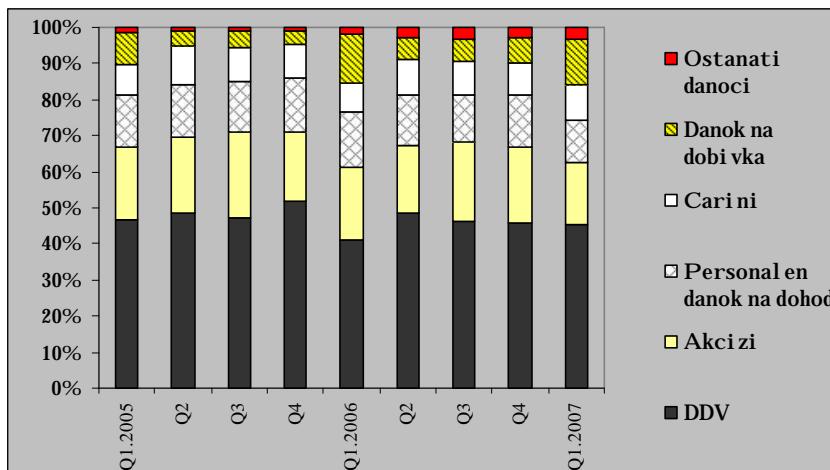
Izvor: Ministerstvo za finansii na Republika Makedonija

... pri visok godi{en rast na buxetski te prihodi...

Vo prvi ot kvartal na 2007 godina ukupni te prihodi bera povisoki za 14,6% vo odnos na istiot period od prethodnata godina. Najgolem pridones za porastot imaat prihodi te od DDV, od pridonesi i carini. I meno, pove}e od polovina od porastot na dano~ni te prihodi bera generiran od visokata realizacija na prihodi te od DDV, {to korespondira so porastot na prometot vo domaćata trgovija i uvozot na stoki, no i so podobrenata naplata na ovoj danok. Sepak, zna~ajno e da se napomene deka del od porastot na prihodi te od DDV se dol~i na poniskata sporedbena osnova od prethodnata godina koga bera realizi~ani namaleni prihodi poradi

izmenite vo naplatata na ovoj danok kaj uvozni ci te³². Zna~en del od porastot na dano~ni te pri hodi vo prvi ot kvartal na 2007 godina e generiran od cari nite, vrz ~ija osnova bea real i zrani 47% pove}e sredstva od planirani te (ili 50% pove}e od istiot period vo prethodnata godina). Vo uslovi na kontinuiran proces na namaluvawe na carinski te stapki, porastot na pri hodi te od cari ni se dol`i na intenzi vni ot porast na uvozot na stoki i na podobrenata naplata. I stovremeno, vo prvi ot kvartal na 2007 godina prodol`i trendot na ostvaruvawe na vi soki pri hodi od danok na dobitka. I pokraj namalenata dano~na stampka, poziti vni te o~ekuvawa na korporativni ot sektor za 2007 godina i redovnata uplata na ovoj danok (uplata na razliki te od ostvarenite finansijski rezul tati za 2006 godina i uplateni te akontaci i) usloviya zna~ajno nadmi nuvawe na planirani ot iznos na pri hodi od danokot na dobitka (za 45%). Edinstven isklu~ok od pozitivni te ostvaruvawa vo ramki na dano~ni te pri hodi predstavuvaat pri hodi te od personalni ot danok na dohod koi zabel e`aa umeren pad na godi{ na osnova, { to soodvetstvuva so voveduvaweto na ponis kata edinstvena dano~na stampka. Pri hodi te od pri donesite, kako vtora najzna~ajna pri hodna kategorija, zabel e`aa godi{ en porast od 7,6% i determinira zna~en del od porastot na ukupni te pri hodi. Ostvarenite nedano~ni pri hodi bea samo 52% od planirani te, kako posledica na neisplatenata dividenda od a.d. Makedonski Telekomunikacii, a stranski te donaci i i bea poni sko od prethodnata godina.

Grafikon 57
Struktura na dano~ni te pri hodi
(vo %)

Izvor: Ministerstvo za finansии na Republika Makedonija.

*... i umeren godi{ en
porast na buxetski te
rashodi*

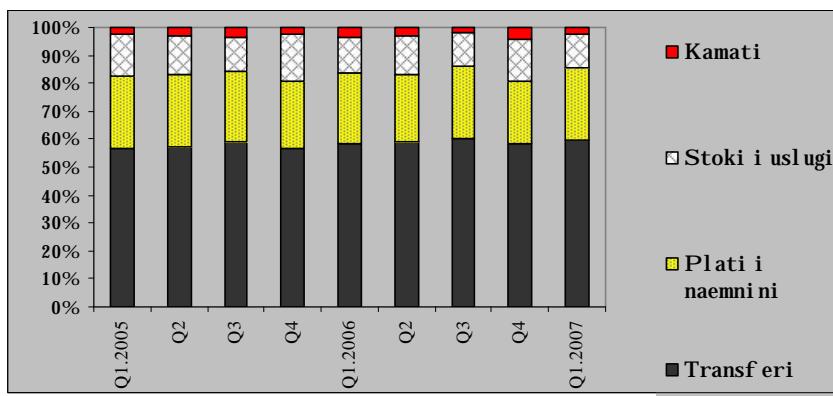
Nasproti intenzi vni ot porast na ukupnite pri hodi, rashodi te na konsolidirani ot buxet vo prvi ot kvartal na 2007 godina zabel e`aa umeren porast od 2,5% na godi{ na osnova. Tekovni te tro{oci na dr`avata, koi opf atija 95,4% od ukupni te rashodi na dr`avata, zabel e`aa porast od 2,5% pri zgolemeni transferi kon dr`avni ot penziski fond i porast na tro{oci te za plati i naemini, dodeka tro{oci te za stoki i uslugi i kamatni te otpлати bel e`at namaluvawe. Od druga strana, ostvarenite kapitalni te rashodi bea 50% od predvideni te za kvartalot, so { to prodol`i trendot na umereno kapitalno i investirane na dr`avata.

³² Stanuva zbor za prekin na odredbata za odloko~eno plata~e na DDV od uvozni ci te vo rok od 30 dena.

Graf i kon 58

Struktura na tekovni te tro{ ewa na dr` avata
(vo %)

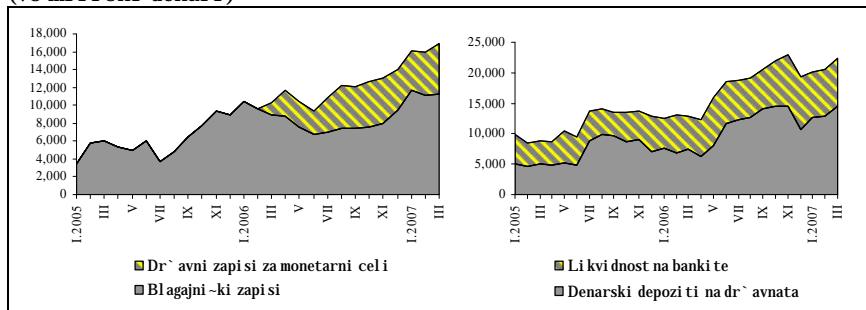

I zvor: Ministerstvo za finansii na Republika Makedonija.

Vo odnos na finansi raweto, i pokraj privatizacijski te prilivi vrz osnova na dadenata koncesija na tretiot mobilen operator (vo iznos od 10 milioni evra) i prilivite od doma{ no zadol`uvawe (aukci i na dr` avni harti i od vrednost), sepak zna~ajni ot odl iv na sredstva za otpata na glavni nata na dolgot kon Pari ski ot klub na kreditori (vo iznos od 60,8 milioni evra) i vra}aweto na kreditot kon EBRD (od 21,6 milioni evra za predprivatizacija na ESM), vo prviot kvartal na 2007 godina uslovi namal uvawe na dr` avni te depoziti na smetkata na NBRM. Pri toa, namal uvaweto na dr` avni te depoziti proizleguva od namalenite devizni depoziti, dodeka denarski te depoziti zabele`aa zna~itel en kvartal en porast. Na krajot od prvi ot kvartal, vo odnos na krajot na 2006 godina sostojbata na ukupni te dr` avni zapisi so ro~nost od tri meseci be{ e zgol emena za 583 milioni denari, dodeka sostojbata na dr` avni te zapisi za monetarni cel i be{ e povisoka za 983 milioni denari, { to uka` uva na namal uvawe na iznosot na tri mese~ni zapisi za fiskalni cel i (ogran~uvawe na ponudata) vo uslovi na vi soka likvi dnosna pozicija na buxetot.

Graf i kon 59

Instrumenti za regul irawe na likvidnosta na bankite, dr` avni denarski depoziti i likvidnost na bankite
(vo milioni denari)

I zvor: NBRM i Ministerstvo za finansii na Republika Makedonija.

Otplatata na dolgot kon Pari ski ot klub na kreditori uslovi namal uvawe na u~estvoto na nadvore{ ni ot dolg vo ukupni ot javen dolg³³ za 2,3 procentni poeni. Od druga strana u~estvoto na

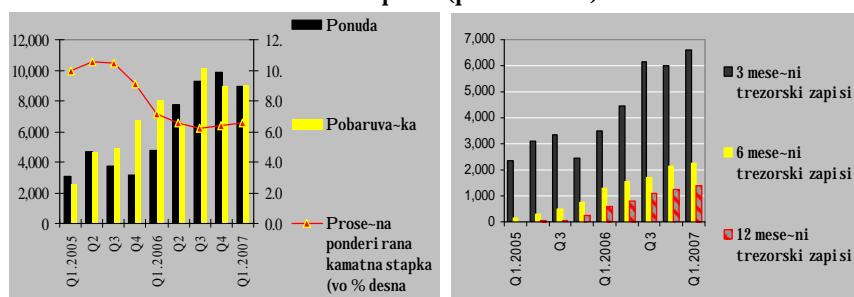
³³ Zaradi konzistentnost na anal i zata, javni ot dolg bazi ra na dolgot na centralnata dr` avna vlast i fondovi te (konsolidirani ot dolg na dr` avnata vlast bez dolgot na NBRM, op{tini te i javni te pretprijati ja). I meno, vakvata anal i za ne soodvetstvova so nacionala metodologija za presmetka na javni ot dolg vo koja e vkl u~en i dolgot

doma{ noto zadol` uvawe vo vkupniot javen dolg se zgolemi kako rezultat na { estata emisija na strukturnite obvrzni ci za denaciona lizacija i emisi te na kontinuirani te dr` avni harti i od vrednost. Taka, vo dr` avni ot buxet vrz osnova na doma{ no zadol` uvawe (emisi i na kontinuirani dr` avni harti i od vrednost) bea real i ziri neto prilivi vo iznos od 118 milioni denari. Pritoa, na primarni ot pazar na dr` avni harti i od vrednost, vkupnata pobaruva~ka ja nadmi na vkupnata ponudata za 1,2%, pri { to prose~nata ponderi rana kamatna stapka (za si te dr` avni zapisi so razli~na ro~nost) zabel e` a zgol emuvawe. Anal i zi rano od aspekt na ro~nosta, kaj trimese~ni dr` avni zapisi pobaruva~kata zabel e` a kvartal no namal uvawe i be{ e poni ska za 1,4% od vkupnata ponuda, dodeka pobaruva~kata za { estmese~ni te dr` avni zapisi zabel e` a zgol emuvawe i ja nadmi na ponudata za 33,6%. Vo tekot na kvartal ot (na 23.01 i na 20.03.2007 godina) bea odr` ani dve aukci i na ednogodi{ ni dr` avni zapisi, kade vkupnata ponudata ja nadmi na pobaruva~kata za 35,3 %. Vo prvi ot kvartal na 2007 godina bea odr` ani dve aukci i na dr` avni obvrzni ci. Na aukcijata odr` ana na 22.02.2007 godina³⁴ be{ e izdadena dve godi{ na dr` avna obvrzni ca, na koja pobaruva~kata ja nadmi na ponudata za 1,3 pati, dodeka na aukcijata za tri godi{ nata dr` avna obvrzni ca odr` ana na 29.03.2007 godina okolu 86% od ponudeni ot iznos be{ e real i ziri ran³⁵.

Graf i kon 60

Vkupna ponuda i pobaruva~ka na dr` avni zapisi za site rokovi (vo milioni denari) i prose~na ponderi rana kamatna stapka i sostojbi na vlo~ uawata vo dr` avni zapisi (po ro~nost)

I zvor: Ministerstvo za finansii na Republika Makedonija.

Anal i zi rano od aspekt na investitori te, bankite i ponatamu prestatuvuvaat dominanten u~esnik na pazarot na dr` avni zapisi, dodeka u~estvoto na korporativni ot sektor i fizi~ki te lica postepeno se namal uva.

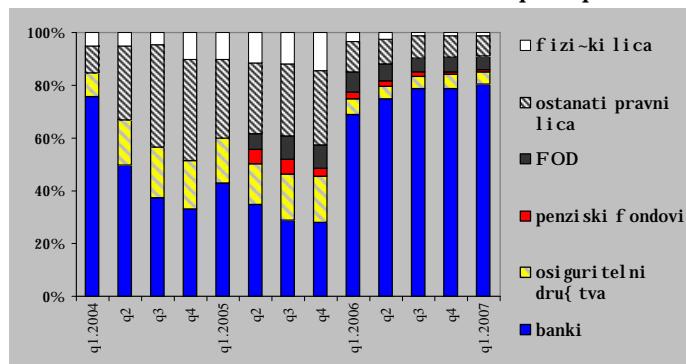
na op{ tinite i javnite pretprijati ja (bez dolgot na NBRM) i statistikata na vladini te finansi i (na MMF) vo koja e vkl u~en i dolgot na NBRM. Od druga strana, doma{ ni ot dolg na centralnata dr` avna vlast se odnesuva na strukturnite i kontinuirani te harti i od vrednost.

³⁴ Na aukcijata be{ e ponuden i znos od 250 milioni denari, a pobaruva~kata iznesuva{ e 318,15 milioni denari, so kuponska kamatna stapka od 8,5%. Pritoa, 70,74% iznesuva u~estvoto na bankite, dodeka klientite poseduvaat 29,26% od sopstvenosta na obvrzni cata.

³⁵ Na aukcijata bea ponuden 250 milioni denari, a pobaruva~kata iznesuva{ e 216 milioni denari, so kuponska kamata od 7,5% godi{ no. Vo sopstveni~kata struktura na izdadenata tri godi{ na dr` avna obvrzni ca, najgolem del ili 96,76% pretstavuva u~estvo na bankite, a ostatokot im pri pa|a na klientite.

Graf i kon 61
Struktura na vlo` uwavata vo dr` avni zapisi po investitori

I zvor: Ministerstvo za finansii na Republika Makedonija.

IV.

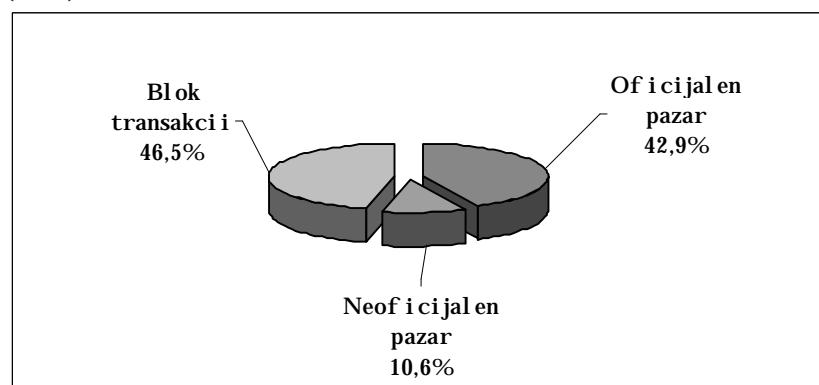
Pazar na kapital

Visok porast na vкупniot berzanski promet vo prviot kvartal na 2007 godina

Vo prvi ot kvartal na 2007 godina na Berzata povtorno bera registri rani pozitivni dvi`ewa na berzanskiot promet i berzanskiot indeks, koj vo analizi raniot period uka`uva na konti nui rano zgol emuvawe na op{ toto ni vo na cene te na akciite na kompanite koi go so~inuvaat. Vкупниот berzanski promet (vkl u~itelno blok-transakcii i dr`aven segment) vo prvi ot kvartal na 2007 godina ostvari visok porast od 71,5% vo odnos na prethodni ot kvartal.

Graf i kon 62

Struktura na berzanskiot promet vo prvi ot kvartal na 2007 godina³⁶ (vo%)

I zvor: Makedonska berza AD Skopje.

Porast na promet ot ostvaren so klasi~no trgovawe

Prometot real i ziran preku klasi~noto trgovawe (bez blok-transakcii) vo prvi ot kvartal na 2007 godina e povi sok za okolu 50% vo odnos na prethodni ot kvartal. Pazarni ot sentiment na investitorite e odraz na op{ tata procenka za potcenetosta ili precenetosta na hartiite od vrednost, kako i na nivni te idni o~ekuvawa za razvojni ot potencijal na kompanijata, prudentnost na menaxmentot, perspektivnosta na sektorot i sl. Pritoa, pove}e od polovina od prometot so akci i ostvaren preku klasi~no trgovawe e real i ziran so akciite na pretprijatijata vkl u~eni vo MBI -10 indeksot. Vakvi ot

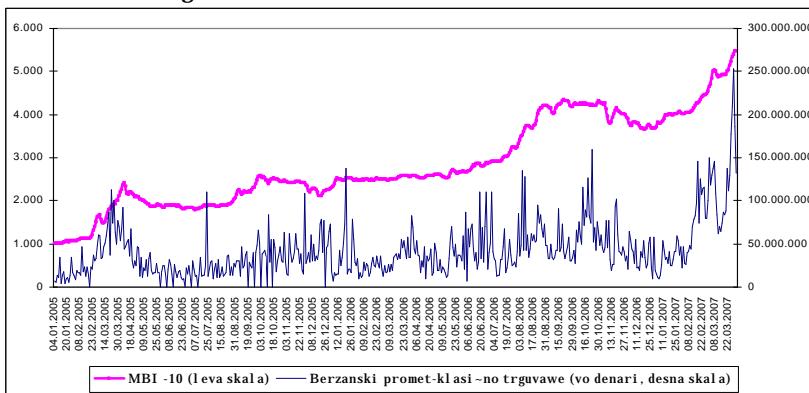
³⁶ Okolu 70% od prometot ostvaren preku blok-transakcii se odnesuva na transakcijata na EVN za dokupuvawe na 19,9% od kapitalot na ESM Distris buci ja. Na ostanatite berzanski segmenti (dr`ava i drugi harti i od vrednost) ne be{e registri rano trgovawe.

trend, proizluguva od pozitivnata percepција на инвеститорите за овие компании, која меѓудругото е одраз на нивната transparentnost ({ то е standard за котирани компании)³⁷. Во рамките на кварталот, во фокусот на интереси rawe на инвеститорите беа глувано акциите на компании од bankarskiot и grade`niot сектор, { то се согледува од прометот со акциите од MBI -10.

Grafikon 63

Makedonski berzanski indeks (MBI -10) i berzanski промет остварен со класи ~но trguvawe³⁸

Izvor: Makedonska berza AD Skopje.

Raste~ki trend na berzanskiot indeks MBI -10

Vo текот на кварталот Makedonski berzanski indeks MBI -10³⁹ se одликува со нагласено raste~ki trend, во uslovi на porast на cene na si te akci i koi go so~i nuvaat i indeksot. Taka, na 30.03.2007 godina MBI -10 dostigna istoriski maksimum od 5.481,92 indeksni poeni, { то одразува prose~en porast na cene na akci i te na desette kompanii { то go so~i nuvaat i indeksot od 48,1% vo odnos na krajot na 2006 godina.

Zgoljena berzanska investiciska aktivnost na fizi~kite lica

Vo prviot kвартал на 2007 година бе{ e zabel e`livо zgoljeno to u~estvo na fizi~kite lica vo прометот на Berzata. I meno, fizi~kite lica (rezidenti i nerezidenti) u~estvuваат со 36,5% i 56,8% od ukupniot realiziran промет на страната на berzanski te kupuvawa i prodabbi, soodvetno (porast od 10,6 procenctni poeni i 18,6 procenctni poeni, soodvetno sporedeno so prethodniot kвартал). Pritoa, doma{ nite fizi~kite lica vo berzanski te kupuvawa u~estvuvalе со 22% vo januari, 32% vo februar i rekordni 44% vo mart. Raste~koto u~estvo na doma{ ni te fizi~kite lica vo strukturata na pobaruva~kata na pazarot е potencijalno rizi~na. I meno, pri nepostoeewe na investicioni fondovi, generalno se smeta deka odluki te na investitorite fizi~kite lica bazi raat na nedovolno racionalni analizi motivi rani mnogu pove}e od { pekulatijni, otkolku od ekonomski faktori. So drugi zborovi, del od niv vleguvavaat vo berzanski investicii so nedovolni informaci i za razvojniot potencijal na firmata, ja~inata na menaxerskata struktura, razvojni te perspektivi na

³⁷ Makedonskata berza na 09.02.2007 godina donese odluka so koja акциите на ~етири компании se prefrlaat na podsegmentot Super kotacija na Oficialniot pazar, кој започна да функционира од 12.02.2007 godina, soglasno novите pravila za kotacija. Овој подsegment на officialniot pazar е dizajniran за oni e kотирани компании кои се подготвени да ја zgoljemат transparentnosta.

³⁸ Grafik i~ki ot prikaz na dnevniot berzanski промет остварен со класи ~no trguvawe, osven blok-transakciите ги i~sklju~uva i transakciите остварени на drugi avni ot segment, kako i transakciите со други harti i od vrednost (certifikati izdadeni za depozitite vo propadnatite { tedi~nici).

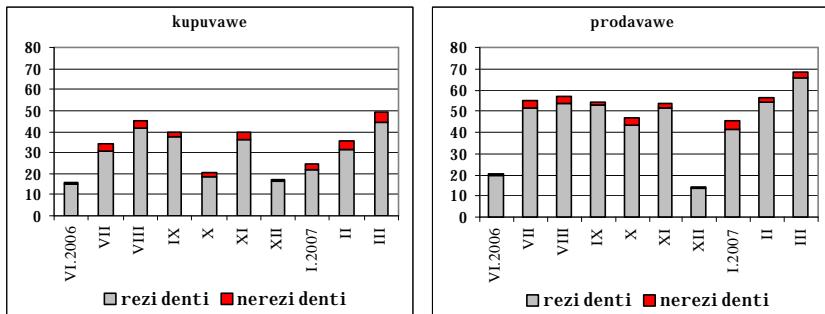
³⁹ Cenoven indeks ponderiran со пазарната капitalизација, konstruiран врз основа на објективите акции на десет котирани dru{tva na officialniot pazar.

sektorot, odnosno vrz preopti misti ~ki o~ekuvawa izgradeni vrz brzoraste~ki ot trend na Berzata, osobeno karakteristi~en za 2006 godina i prvi te tri meseci na 2007 godina.

Graf i kon 64

U~estvo na fizi~ki te lica vo vkupni ot berzanski promet (vo %)

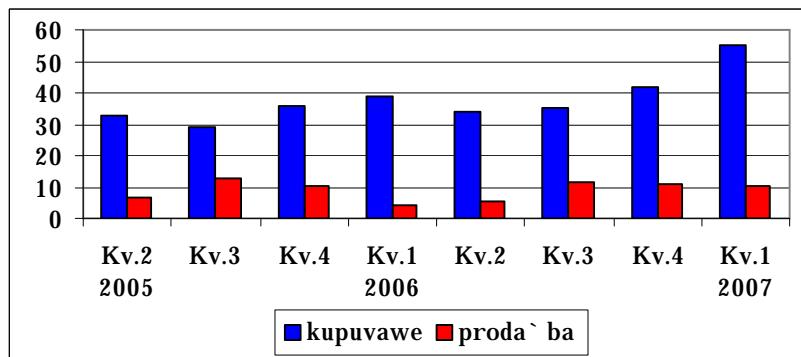

I zvor: Makedonska berza AD Skopje.

Potencijalot na Berzata i na makedonski te akcionerski dru{ tva e otkrien ne samo od lokalnite tuku i od stranski te investitori. Analizata poka~ uva deka so sostojba na krajot od prvi ot kvartal na 2007 godina stranski te i nvestitori u~estvuvat so 19,17% vo vkupni ot kapital na kotirani te kompanii i vo vkupnata nominalna vrednost na kotirani te obvrvzni ci⁴⁰ (nasproti 18,15% na krajot na 2006 godina), od koi 16,87% se vo sopstvenost na stranski pravni lica, a ostanatite 2,30% se odnesuваат na stranski fizi~ki lica. Pritoa, vo prvi ot kvartal na 2007 godina na stranata na kupuvawata vo prosek stranski te i nvestitori real iziral e pove}e od polovinata od vkupni ot promet na Berzata⁴¹, a na stranata na proda~ bata be{ e registriрано намалено u~estvo. Pritoa, vo januari 2007 godina be{ e zabel e` ana najgolema i nvesticijska aktivnost na stranski te i nvestitori od okolu 70% od vkupni ot promet na Berzata, { to pred s{ se dol ` i na transakcijata na avstrijskata EVN za dokupuvawe na 19,9% od kapitalot na ESM Distribucija.

Graf i kon 65

U~estvo na stranski te i nvestitori na stranata na berzanski te kupuvawa i proda~ bi (vo %)

I zvor: Makedonska berza AD Skopje.

⁴⁰ Spored podatoci od Centralen depozitar na harti i od vrednost.

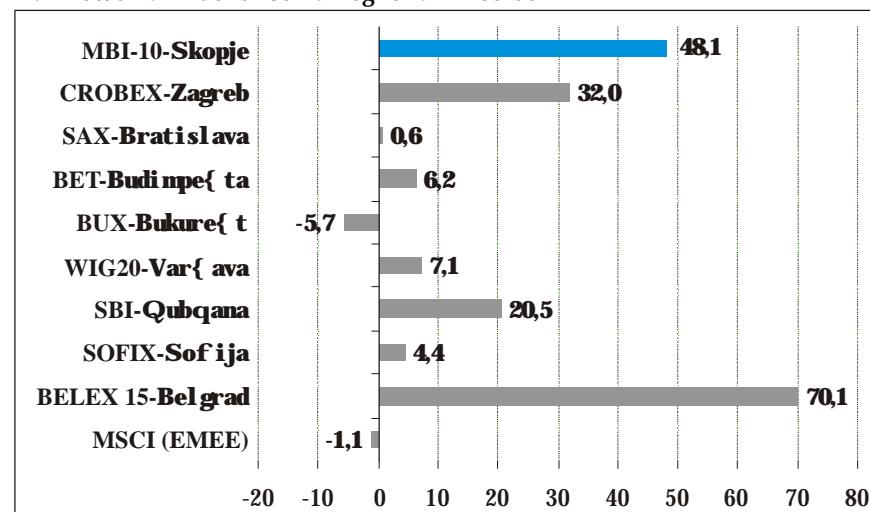
⁴¹ Prosekot e izведен od sostojbi te na posledni ot den od meseci te koi go so~i nuvaat kvartalot, a se odnesuva na u~estvoto na stranski te i nvestitori vo vkupni ot promet ostvaren na Berzata.

Regionalni te berzanski indeksi, so iskluvok na srpski ot, makedonski ot, hrvatski ot i slovene~ki ot, vo prviot kvartal na 2007 godina ostvarija relativno niski pri nosi. Regionalni te razliki se objasnuvaat so razli~no profiliiranata pazarna sostojba na sekoja od berzite. Voedno, poni~ki te berzanski pri nosi karakteristi~ni za ostanati te zemji od Centralna i Isto~na Evropa ja reflektiraat nivnata povisoka koreliranost so svetski te berzanski indeksi. Analizata posuvava deka rekordni pri nosi i investitori te potencijalno mo`ele da ostvarat na Belgradskata berza (BELEX-15 bele~i porast od 70,1% na krajot na kvartal ot sporedeno so krajot na 2006 godina), a voedno i makedonski ot berzanski indeks zna~ajno gi nadmimnuva pri nosite koi mo`ele da se ostvarat na ostanati te analizi rani berzi.

Grafikon 66

Dvewe na indeksi te na regionalni te berzi

Izvor: Makedonska berza, Bloomberg i internet stranici na drugi berzi.

Vo prviot kvartal na 2007 godina prometot so dravni obvrvnici na oficijalni ot pazar na Berzata⁴² se namali za 24% vo odnos na prethodniot kvartal. Prometot na ovoj pazaren segment be{e real i ziri preku transakciите so obvrvnici te za staro devizno { tedewe i obvrvnici te za denacionalizacija, dodeka so ostanati te kotirani obvrvnici ne se trguva{e. Pri toa, cene te na dravni te obvrvnici se dvi~ea vo interval od 76,9% (Obvrvni cata za denacionalizacija od {estata emisija) do 87,6% od nominalnata vrednost⁴³ (Obvrvni cata za staroto devizno { tedewe).

Vo prvata polovina od kvartalot i indeksot OMB⁴⁴ zabele~a zna~aen porast, koga be{e nadmimnata i nicijalnata vrednost na i indeksot i be{e postignata najvisokata vrednost od 101,29 i indeksni poeni. Vo ponatamotniot period, maliot pad na cene te na obvrvnici te za denacionalizacija od ~etvrtata i pettata emisija, a

⁴² Od aspekt na berzanskoto rabotewe na segmentot so obvrvnici, po-nuvaj}i od 11.01.2007 godina Makedonska berza AD Skopje go uki na nadomestokot za trguvawe so dravni te obvrvnici, osven za obvrvnici te za staro devizno { tedewe i obvrvnici te za denacionalizacija.

⁴³ Intervalot e utvrden soglasno postignati te posledni nedeli ceni na trguvawe na obvrvnici te vo ramki na analizi rani ot kvartal.

⁴⁴ I indeksot OMB e sostaven od obvrvnici te za staro devizno { tedewe i Obvrvnici te za denacionalizacija od prvata, vtorata, tretata, ~etvrtata i pettata emisija, pri { to po-~etnata vrednost na OMB e 100. OMB e cenoven i indeks ponderiran so prometot, so ograni~uvawave deka udelot na niti edna obvrvnica vo sostavot na i indeksot ne smее da nadmimnuva 30%.

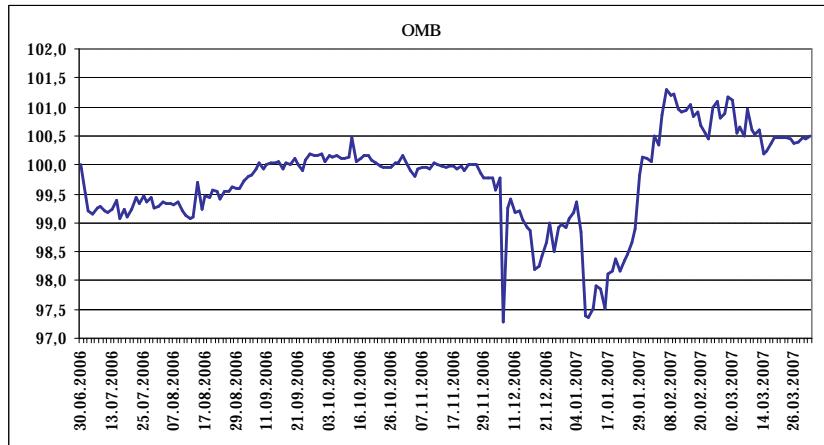
Raste~ki trend na indeks OMB

vo uslovi na ni vno pogolemo u~estvo vo prometot, pri donese za blag pad na OMB. Taka, vrednosta na indeksot OMB na 30.03.2007 godina iznesuva{ e na 100,51 indeksni poeni, { to pretstavuva porast od 1,5% sporedeno so ni voto od krajot na 2006 godina.

Graf i kon 67

I indeks na obvrzni ci na Makedonskata berza (OMB)

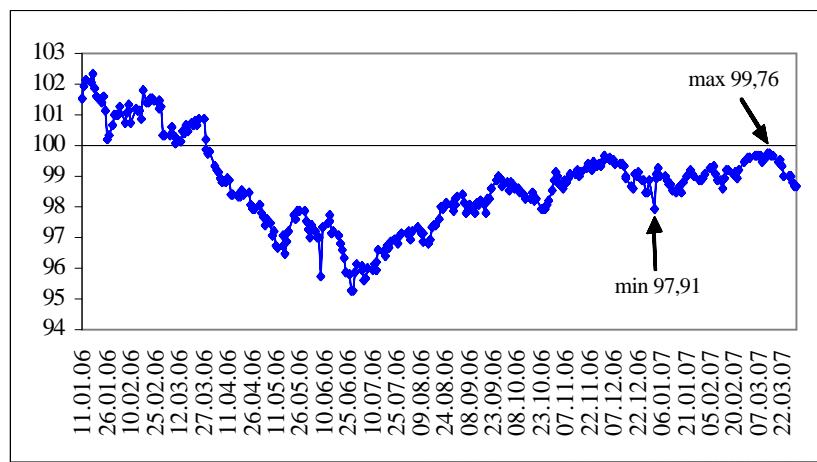

I zvor: Makedonska berza AD Skopje.

So prvata makedonska Evroobvrzni ca uspe{ no sekundarno se trguva na Londonskata berza. I meno, od po~etokot na 2007 godina cenata na Evroobvrzni cata e vo postojan porast, pri { to na 14.03.2007 godina ja postigna maksimalnata vrednost vo ramki na kvartal ot, za na krajot vrednosta da se pozicioni ra na 98,66% od nominalnata vrednost. Me|u pozitivnite efekti od uspe{ noto trguvawe so makedonskata Evroobvrzni ca se smeta i zgol emeni ot interes na nerezidenti te za makedonski ot pazar na kaptal.

Graf i kon 68

Dvi ~ewe na cenata na Evroobvrzni cata

I zvor: Bloomberg.

Vo ramki na prvi ot kvartal na 2007 godina, na Pazarot preku {alter⁴⁵ vкупниот real i zi ran promet so dolgoro~ni dr` avni harti i od vrednost iznesuva 321,5 milioni denari i sporedeno so prethodni ot kvartal se namali za 18,1%, {to se dol` i na namaleni ot

⁴⁵ Pazarot preku {alter of i cijalno zapo-na so rabota na 25.04.2005 godina, a prvata transakcija e sklu-ena na 18.05.2005 godina. Pri toa, na Pazarot preku {alter se sklu-uvaa kupoprodaja~ni transakcii so harti i od vrednost nadvor od Berzata.

promet so obvrzni ci te so preostanata ro~nost do tri godini . Taka, za razl i ka od prethodni ot kvartal, vo prvi ot kvartal na 2007 godi na pogol emi ot del od prometot (68,3%) se odnesuva na dr` avni obvrzni ci so preostanata ro~nost do dve godini, a ostatokot na dr` avni obvrzni ci so preostanata ro~nost do tri godini.

STATI STI ^KI PRI LOG

Tabeli od realni ot sektor

Tabel a 1: Bruto domaćen proizvod	55
Tabel a 2: Ceni	56
Tabel a 3: Industrijsko proizvodstvo i produktivnost vo industrijata	57
Tabel a 4: Vrabotostenost	58
Tabel a 5: Platit	59
Tabel a 6: Buxet na Republika Makedonija (Centralen buxet i buxeti na fondovi)	60

Tabeli od monetarni ot sektor

Tabel a 7: Bilans na Narodna banka	61
Tabel a 8: Bilans na depozitni banki	62
Tabel a 9: Bilans na tediinci	63
Tabel a 10: Monetaren pregled (bez tediinci)	64
Tabel a 11: Monetaren pregled (so tediinci)	65
Tabel a 12: Krediti na nedraven sektor	66
Tabel a 13: Monetarni agregati i nivni te komponenti (nedraven sektor)	67
Tabel a 14: Vkupni pobaruvawa na depozitni te banki	68
Tabel a 15: Vkupni obvrski na depozitni te banki	69
Tabel a 16: Ponderirani kamatni stapki na primeni depoziti i dadeni krediti	70
Tabel a 17: Kamatni stapki na Narodna banka na Republika Makedonija	71
Tabel a 18: Zadoljitelna rezerva na banki i tediinci	72
Tabel a 19: Kamatni stapki na drugi avni harti i od vrednost	73

Tabeli od nadvore{ no-trgovski ot i devizni ot sektor

Tabel a 20: Platen bilans na Republika Makedonija	74
Tabel a 21: Platen bilans na Republika Makedonija	75
Tabel a 22: Platen bilans na Republika Makedonija, uslugi	76
Tabel a 23: Platen bilans na Republika Makedonija, dohod	77
Tabel a 24: Platen bilans na Republika Makedonija, tekovni transferi	78
Tabel a 25: Platen bilans na Republika Makedonija, kapitalna i finansijska sметка (bez oficijalni rezervi)	79
Tabel a 26: Nadvore{ no-trgovska razmena na Republika Makedonija so stranstvo po sektori na SMTK i po ekonomski namena	80
Tabel a 27: Nadvore{ no-trgovska razmena na Republika Makedonija so stranstvo po zemji	81
Tabel a 28: Sostojba na stranski direktni investicii vo Republika Makedonija po zemji na investitori	82
Tabel a 29: Sostojba na stranski direktni investicii vo Republika Makedonija po dejnosti	83
Tabel a 30: Meunarodna investicijona pozicija na Republika Makedonija, sostojba na kraj na period	84
Tabel a 31: Meunarodna investicijona pozicija na Republika Makedonija, sostojba na kraj na period	85
Tabel a 32: Sostojba na nadvore{ en dolg na Republika Makedonija	86
Tabel a 33: Sostojba na nadvore{ en dolg na Republika Makedonija	88
Tabel a 34: Nadvore{ en dolg na Republika Makedonija, sostojba i ostvareni tekovi zaklju~no so 31.03.2007	90
Tabel a 35: Devizni rezervi	92
Tabel a 36: Devizen kurs na denarot (prosek za period)	93
Tabel a 37: Sreden devizen kurs na denarot (na kraj na period)	94
Tabel a 38: Indeksi na efektiven devizen kurs na denarot, bazen period 1995=100, ponderi NTR 2003 godina	95

Metodolo{ ki Objasnuwawa**96**

Tabela 1

Bruto domaći proizvod

Vo milioni denari (1997=100) i godišnji stapki na realen rast (vo%)

	BDP ukupno	%	Zemljodjelstvo, lov, i umarstvo i ribarstvo	%	Vadewe rudi i kamen, prerabotivačka industrija i snabdijevanje so elektr. energija, gas i voda	%	Gradjevni i strojarski industriji	%	Trgovina na goleni i trgovina na malo	%	Hoteli i restorani	%	Sobranački i skladišne i vrški	%	Finsko posredovanje	%	Javna uprava i odbrana	%
<i>NKD¹</i>		A+B	V+G+D	\	E	@	Z	Y+I +Q	J+K+L+H									
1997	186018	1,4	20411		45317		9867		21297		2819		11372		26002		27067	
1998	192308	3,4	21083	3,3	45969	1,4	10626	7,7	21377	0,4	3025	7,3	14385	26,5	26002	0,0	27395	1,2
1999	200669	4,3	21273	0,9	46750	1,7	11732	10,4	22025	3,0	3771	24,7	16854	17,2	26499	1,9	28519	4,1
2000	209777	4,5	21489	1,0	51122	9,4	12037	2,6	22695	3,0	3345	-11,3	18282	8,5	27215	2,7	28546	0,1
2001	200284	-4,5	19169	-10,8	48786	-4,6	10300	-14,4	22505	-0,8	3195	-4,5	16761	-8,3	27783	2,1	27876	-2,3
2002	201993	0,9	18779	-2,0	48390	-0,8	10364	0,6	23725	5,4	3726	16,6	16467	-1,8	26758	-3,7	28843	3,5
2003	207690	2,8	19686	4,8	50845	5,1	11741	13,3	24146	1,8	4085	9,6	16539	0,4	25787	-3,6	30262	4,9
2004	216164	4,1	20908	6,2	50439	-0,8	12610	7,4	27933	15,7	3623	-11,3	15745	-4,8	28817	11,8	30068	-0,6
2005 ²	224289	3,8	20956	0,2	52672	4,4	12078	-4,2	28504	2,0	3607	-0,4	16777	6,6	28517	-1,0	31499	4,8
2006 ³	231155	3,1	21086	0,6	54555	3,6	12031	-0,4	30081	5,5	3607	0,0	18035	7,5	28956	1,5	32137	2,0
2005 K1	51316	2,7	5068	1,2	11548	2,3	1901	-9,0	6335	0,1	768	-3,2	3848	6,8	7068	-2,1	7853	3,8
K2	56468	4,8	5254	0,7	13431	10,5	3167	-8,2	7143	2,3	888	1,3	4191	7,8	7101	-1,6	7839	3,5
K3	57163	3,9	5345	0,0	13332	3,5	3497	-2,3	7042	2,7	1037	1,4	4358	8,4	7117	-1,0	7853	5,2
K4	59342	3,6	5289	-1,0	14361	1,7	3513	0,6	7984	2,8	914	-1,7	4380	3,4	7231	0,5	7954	6,6
2006 K1	52423	2,2	5113	0,9	11447	-0,9	1856	-2,4	6774	6,9	776	1,0	4170	8,4	7169	1,4	7937	1,1
K2	58390	3,4	5297	0,8	14094	4,9	3213	1,5	7475	4,6	875	-1,5	4491	7,2	7222	1,7	8027	2,4
K3	59427	4,0	5373	0,5	14441	8,3	3560	1,8	7383	4,8	1029	-0,8	4581	5,1	7260	2,0	8033	2,3
K4	60915	2,7	5303	0,3	14573	1,5	3402	-3,2	8449	5,8	927,0	1,4	4793,0	9,4	7305	1,0	8140	2,3

Izvor: Državni zavod za statistiku.

¹ Nacionalni klasični kacijski dejnosti.² Predhodni podatoci³ Proceneti podatoci

Tabela 2

Ceni

Godi{ ni stapki na rast (%)

	Indeks na tro{oci na `ivot ^{1/} (stapki na rast)												Indeks na ceni na proizvodi te i na industrijski proizvodi (stapki na rast) ^{2/}			
	Vкупно	Stoki	Uslugi	I shrama	Tutun i pijalaci	Oblike i obuvki	Po kategorii				Higiena i zdravje	Kulturni raznoda	Soobrazajni sredstva i uslugi	Restorani i hoteli ^{2/}	Ostanati uslugi ^{2/}	
							Vкупно	Stan (stanarina, voda, uslugi)	Ogrev i osvetlenie	Poku{nina						
1997	2,6	2,2	3,8	4,2	-3,9	-1,6	1,7	0,3	3,8	1,6	-0,5	-8,6	19,4		4,2	
1998	-0,1	0,0	-0,4	-0,2	3,6	2,4	0,4	0,0	0,4	2,0	0,1	-10,3	2,4		4,0	
1999	-0,7	-1,1	0,5	-1,6	0,2	1,2	0,3	0,1	1,1	-1,9	-1,4	-2,2	-0,8		-0,1	
2000	5,8	5,2	8,9	-0,4	13,9	-2,3	19,3	8,8	27,4	1,7	-1,7	-1,6	22,4		8,9	
2001	5,5	4,5	10,9	6,9	2,3	1,3	5,5	11,3	3,9	0,1	-0,7	1,9	9,5		2,0	
2002	1,8	1,2	5,0	1,8	1,0	6,8	1,7	4,1	1,0	-0,6	-3,8	3,6	2,1		-0,9	
2003	1,2	0,3	5,9	-1,4	3,4	2,2	3,9	3,9	4,4	1,1	3,9	2,2	4,2		-0,3	
2004	-0,4	-1,1	3,3	-3,1	1,1	0,9	2,2	-0,3	3,0	4,2	0,4	1,3	4,0		0,9	
2005	0,5	0,3	1,3	-1,2	5,5	2,2	0,4	0,3	1,0	-1,2	-3,5	0,9	3,7		3,2	
2006	3,2	3,7	1,3	2,2	17,8	0,2	2,0	-0,7	3,7	-0,8	2,0	6,4	1,8		4,5	
2006 K1 ^{3/}	2,7			1,6	17,7	-0,4	0,9	-0,3	1,7	-0,5	0,3	5,9	2,6		5,6	
K2	3,4			2,2	17,6	0,3	1,1	0,2	1,9	-0,5	1,9	6,9	3,8		5,7	
K3	3,6			2,9	17,9	0,5	1,7	-0,6	3,3	-1,0	2,7	6,9	2,2		4,1	
K4	3,1			2,1	17,9	0,6	4,2	-2,2	7,9	-1,1	2,9	5,8	-1,5		2,4	
2007 K1	0,7			0,7	0,1	1,7	5,1	1,6	8,8	-1,8	0,0	3,5	-5,0	3,0	-0,7	1,0
Januari	0,8	1,4	-1,2	1,1	0,1	1,2	4,8	-0,7	9,3	-1,9	-0,1	3,5	-4,8	3,3	0,3	1,3
Fevruari	0,5	1,1	-1,3	0,8	0,0	1,8	4,5	-0,6	8,7	-1,9	0,1	3,5	-5,8	3,3	-1,1	0,3
Mart	0,8	1,3	-0,9	0,3	0,1	2,2	6,0	6,2	8,3	-1,4	0,1	3,6	-4,4	2,5	-1,1	1,4

Izvor: Dr`aven zavod za statistika.

^{1/} Indeks na tro{oci na `ivot se odnesuva na indeksot na ceni na potro{ uva{ite (CPI-consumer price index).^{2/} Po-nuvaji od 2007 godina, strukturata na indeksot na tro{oci te na `ivotot (CPI) e pre{irena za kategorii te:

restorani i hoteli i za kategorijata ostanati uslugi nespomnati na drugo mesto.

^{3/} Kvartalni te presmetki se izraboteni vo Direkcija za istra`uvawe na NBRM.

Tabela 3

I ndustrisko proizvodstvo i produktivnost vo industrijata

Godi{ ni stapki na rast (%)

	Vкупно	Po sektori			Po grupa na proizvodi					Produktivnost
		Vadewe rudi i kamen	Prerabotuva-ka i industrija	Elektri~na energija, gas i voda	Energi ja	Intermediarni proizvodi, osven energija	Kapitalni proizvodi	Trajni proizvodi za { i roka potro{ uva-ka	Netrajni proizvodi za { i roka potro{ uva-ka	
2002	-5,3	-24,5	-4,7	-3,8	-16,8	-8,0	53,3	-22,6	-2,4	8,3
2003	4,7	-39,1	5,9	9,8	28,7	-12,1	-9,0	36,9	19,0	25,0
2004	-2,2	-5,0	-2,1	-2,6	-1,8	0,9	-20,1	9,1	-3,4	6,3
2005	7,0	40,4	7,3	2,5	4,6	14,2	-3,2	-14,9	3,8	20,0
2006	2,5	28,0	2,4	-0,6	1,5	7,3	8,2	-5,0	-2,2	14,6
2005 K1	5,2	-18,9	6,4	3,8	2,3	14,8	-0,9	-18,2	1,8	19,7
K2	13,5	17,0	16,3	-0,5	6,5	24,6	-1,2	4,8	8,9	24,6
K3	6,0	62,9	5,5	2,0	4,0	9,8	-2,5	-11,1	5,4	16,7
K4	4,2	97,1	2,5	4,3	7,4	9,5	-5,3	-24,8	-0,1	19,2
2006 K1	0,5	111,6	-0,9	-0,9	3,0	5,6	-2,5	10,5	-6,1	13,0
K2	1,7	53,2	1,3	-2,0	-3,0	5,1	17,0	-6,5	-0,3	14,1
K3	4,3	13,1	4,9	0,1	0,7	12,0	0,1	2,1	-0,7	16,1
K4	3,5	4,8	4,0	1,9	5,7	6,3	26,3	-12,5	-1,1	15,1
2007 K1	11,7	14,1	16,1	-8,9	-1,2	25,7	50,2	16,9	6,0	21,0
Januari	10,6	11,7	16,4	-9,8	-11,6	31,8	102,3	53,3	3,5	16,5
Fevruari	14,9	29,9	17,8	-4,2	13,4	23,7	33,3	-8,8	7,6	23,7
Mart	9,6	0,8	14,2	-12,7	-5,5	21,6	14,9	6,1	7	23,0

I zvor: Dr`aven zavod za statistika

Tabela 4
Vrabotenost

	Vкупно rabotosposobno naseljenje	Aktivno naseljenje:			Broj na vraboteni lica po ekonomski dejnosti:		
		Vкупно	Vrabeteni	Nevrabeteni	Zemjodelstvo	Industrija	Uslugi
1996	1.436.602	789.081	537.591	251.489	100.067	193.975	243.548
1997	1.489.625	800.513	512.301	288.213	84.256	163.988	264.056
1998	1.503.365	823.826	539.762	284.064	107.249	190.674	241.839
1999	1.518.250	806.674	545.222	261.452	115.361	185.283	244.580
2000	1.534.256	811.557	549.846	261.711	119.971	187.066	242.809
2001	1.554.420	862.504	599.308	263.196	131.094	190.458	277.755
2002	1.566.953	824.824	561.341	263.483	134.293	186.917	238.868
2003	1.579.450	860.976	545.108	315.868	120.132	184.855	238.583
2004	1.594.557	832.281	522.995	309.286	88.050	171.390	261.810
2005	1.607.997	869.187	545.253	323.934	106.533	175.868	261.523
2006	1.618.482	891.679	570.404	321.274	114.777	186.085	268.117
2005 K1	1.603.675	827.428	507.397	320.030	76.546	181.450	251.307
K2	1.606.833	883.522	552.797	330.724	126.194	174.588	251.112
K3	1.609.071	889.725	564.880	324.845	135.712	170.157	257.804
K4	1.612.410	876.074	555.938	320.136	87.921	180.089	286.837
2006 K1	1.615.584	877.798	559.702	318.096	103.319	190.355	264.550
K2	1.617.423	885.609	566.293	319.316	128.519	189.630	246.842
K3	1.619.447	899.732	576.813	322.919	125.322	187.760	262.480
K4	1.621.475	903.576	578.810	324.766	101.948	176.592	298.599

Izvor: Državni zavod za statistiku. Anketa za rabotna sila.

Tabela 5

Plati

I znos vo denari, promena vo (%)

	Bruto plati:						Neto plati:					
	Prose~na, vkupno	Nominalna promena	Realna promena	Po ekonomski dejnosti:			Prose~na, vkupno	Nominalna promena	Realna promena	Po ekonomski dejnosti:		
				Zemjodelstvo	I industrija	Uslugi				I industrija	Uslugi	
1999	16.941	3,6	-	12.944	16.306	19.684	10.029	2,9	3,6	8.667	8.380	10.720
2000	17.958	6,0	-	15.733	17.785	20.968	10.526	5,5	-0,3	9.294	8.883	11.354
2001	17.893	-0,4	-5,6	14.739	18.304	20.467	10.592	3,5	-1,9	8.754	10.348	11.852
2002	19.030	6,4	4,5	14.437	19.243	21.648	11.550	6,9	5,0	8.833	11.415	12.791
2003	19.957	4,9	3,7	14.100	19.854	22.955	11.955	4,8	3,6	8.522	11.782	13.549
2004	20.779	4,1	4,5	17.287	20.692	23.748	12.534	4,0	4,4	10.337	12.290	13.999
2005	21.335	2,7	2,2	19.128	21.450	24.737	13.125	2,5	2,0	11.419	12.738	14.548
2006	23.037	8,0	4,6	19.485	23.570	25.624	13.854	7,3	4,0	11.660	13.983	15.036
2006 K1	22.559	7,6	4,9	19.179	22.969	25.184	13.207	6,9	3,7	11.466	13.606	14.757
K2	22.923	8,5	5,1	19.600	23.340	25.444	13.428	7,7	4,2	11.681	13.820	14.910
K3	23.214	8,7	5,1	19.719	23.967	25.835	13.584	7,7	3,9	11.779	14.184	15.125
K4	23.451	7,1	4,0	19.440	24.003	26.035	13.854	7,2	4,0	11.712	14.321	15.351
2007 K1	23.139	2,6	1,9	17.809	23.414	25.635	13.962	5,7	5,0	10.802	14.230	15.516
Januari	23.003	1,1	0,3	18.113	23.811	25.604	13.884	4,2	3,4	10.980	14.475	15.509
Fevruari	23.088	3,6	3,1	17.559	22.803	25.515	13.934	6,9	6,4	10.610	13.860	15.442
Mart	23.327	3,0	2,2	17.755	23.628	25.786	14.067	6,1	5,3	10.816	14.356	15.595

Izvor: Dr`aven zavod za statist

Tabela 7
Bilans na Narodna banka
vo milioni denari

	2006										2007		
	XII.03	XII.04	XII.05	III	VI	IX	XII	I	II	III			
A. SREDSTVA	52418	51506	78785	84515	89684	94587	96376	95139	94320	96102			
1. Devizni sredstva	45854	44637	69504	75076	80181	84956	87761	86503	85676	87526			
1.1. Zlato i devizi	2131	4101	5855	6487	6480	6428	6652	6850	7024	6826			
1.2. SPV portfolio i rezervna pozicija kaj MMF	19	38	41	11	53	13	139	104	13	431			
1.3. Depoziti kaj stranski banki	39175	39157	61556	66548	68769	70685	71001	64054	63326	65245			
1.4. Hartii od vrednost	4284	1116	1793	1777	4635	7588	9737	15259	15082	14794			
1.5. Ostanati devizni sredstva	245	225	259	253	244	242	232	236	231	230			
2. Pobaruvawa od dr`avata	3878	3467	3911	3911	3604	3604	2854	2854	2854	2854			
2.1. Vo denari	3878	3467	3911	3911	3604	3604	2854	2854	2854	2854			
2.2. Vo stranska valuta	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0			
3. Ostanati sredstva	2686	3402	5370	5528	5899	6027	5761	5782	5790	5722			
B. OBVRSKI	52418	51506	78785	84515	89684	94587	96376	95139	94320	96102			
1. Primarni pari	21022	21111	25762	24697	26929	27364	31264	28432	29137	29355			
1.1. Gotovi pari vo optek	14177	14162	14439	13700	14580	14810	16206	14527	14986	15034			
1.2. Gotovina vo blagajna	833	909	1374	980	1011	1058	1526	1397	1520	1468			
1.3. Smetka na banki te kaj NBRM	6012	6040	9949	10017	11338	11496	13532	12508	12631	12853			
1.3.1. Izdvoena zadol`itelna rezerva vo stranska valuta	2770	3366	5323	5505	5662	6006	6373	6462	6509	6595			
2. Prodadeni blagajni-ki zapisi na aukcija	4379	4552	8921	8903	6734	7422	9456	11630	11166	11303			
3. Depoziti na Dr`avata	10317	10956	22279	29052	33830	37137	32957	32094	30508	32236			
3.1. Vo denari	2337	4696	6993	8807	14417	18728	15326	17161	17647	20106			
3.1.1. Dr`avni hartii od vrednost za monetarni cel i				1377	2627	4656	4573	4391	4756	5537			
3.2. Vo stranska valuta	7980	6260	15286	20245	19413	18409	17631	14933	12861	12130			
4. Depoziti na ostanati finansijski institucii	78	18	18	212	113	127	23	96	331	423			
5. Devizni obvrski	3353	2862	3222	3169	2925	2892	2645	2619	2455	2460			
6. Ostanati obvrski	13269	12007	18583	18482	19153	19645	20031	20268	20723	20325			

Izvor: NBRM.

Tabela 9
Bilans na ftedilnici
vo milioni denari

	XII.05	2006				2007		
		III	VI	IX	XII	I	II	III
A. SREDSTVA		2199	2231	2311	2389	2622	2674	2696
1. Likvidni sredstva		15	16	22	18	19	22	23
1.1. Gotovina vo blagajna		15	16	22	18	19	22	23
2. Depoziti kaj NBRM		76	76	41	44	49	61	74
3. Pobaruvawa od dr`avata		62	57	63	72	155	135	64
3.1. Pobaruvawa po krediti		62	57	63	72	155	135	64
3.2. Plasmani vo harti i od vrednost								
4. Pobaruvawa od nedr`aven sektor		1718	1747	1823	1886	2048	2091	2145
4.1. Pobaruvawa po krediti		1716	1745	1820	1884	2046	2089	2143
4.2. Plasmani vo harti i od vrednost		2	2	3	2	2	2	2
5. Ostanati sredstva		328	335	362	369	427	408	444
B. OBVRSKI		2199	2231	2311	2389	2622	2674	2696
1. Depoziti		455	479	525	558	588	607	615
1.1. Depoziti po vi duvawe vo denari		24	22	23	25	24	23	30
1.2. Oro~eni depoziti do 1 godina		289	313	346	373	401	420	428
1.3. Oro~eni depoziti nad 1 godina		142	144	156	160	163	164	165
2. Hartii od vrednost		0						
3. Pozajmuvawa od NBRM		0						
4. Kapitalni smetki		1103	1112	1165	1162	1157	1178	1188
5. Ostanati obvrski		641	640	621	669	877	889	893
								969

Izvor: NBRM.

Tabela 12
Krediti na nedr` aven sektor
vo milioni denari

	XII.03	XII.04	XII.05	2007						
				III	VI	IX	XII	I	II	III
Krediti na nedr` aven sektor	45677	57094	68777	73017	79565	82083	89774	91417	93743	96362
1. Spored valuta										
1.1. vo denari	38430	45747	51672	54473	58994	60350	66408	68055	69567	71539
1.2. vo stranska valuta	7247	11347	17105	18544	20571	21733	23366	23362	24176	24823
2. Spored ro-nost										
2.1. kratkoro~ni	27448	29764	30915	32942	35376	34554	36460	37438	38029	38554
2.2. dolgoro~ni	18229	27330	37862	40075	44189	47529	53314	53979	55714	57808
3. Spored sektor										
3.1. nasel enie	9405	15276	21625	23079	25602	27625	30864	31817	32389	33607
3.2. pretprijatija	36058	41681	46987	49842	53874	54377	58805	59498	61239	62647
3.3. ostanato	214	137	165	96	89	81	105	102	115	108
godi{ ni stapki na porast										
Krediti na nedr` aven sektor		25,00	20,46	21,05	26,28	24,70	30,53	31,49	32,22	31,97
1. Spored valuta										
1.1. vo denari	19,04	12,95	14,90	21,47	21,26	28,52	30,24	30,90	31,33	
1.2. vo stranska valuta	56,58	50,74	43,64	42,46	35,39	36,60	35,27	36,19	33,86	
2. Spored ro-nost										
2.1. kratkoro~ni	8,44	3,87	6,26	17,59	15,38	17,94	18,37	18,16	17,04	
2.2. dolgoro~ni	49,93	38,54	36,68	34,22	32,49	40,81	42,43	43,92	44,25	
3. Spored sektor										
3.1. nasel enie	62,42	41,56	39,31	37,04	36,24	42,72	45,20	45,52	45,62	
3.2. pretprijatija	15,59	12,73	14,30	21,86	19,91	25,15	25,22	26,18	25,69	
3.3. ostanato	-35,98	20,44	-34,69	-23,93	-58,67	-36,36	0,99	7,48	12,50	

Tabela 13
Monetarni agregati i nivoi te komponenti (nedr` aven sektor)
vo milioni denari

	XII.03	XII.04	XII.05	2006				2007		
				III	VI	IX	XII	I	II	III
1. Gotovi pari vo optek	14177	14162	14439	13700	14580	14810	16206	14527	14986	15034
2. Depozitni pari	13096	13433	15224	14262	16188	17280	18541	18056	18447	19220
3. (1+2) Pari~na masa M1	27273	27595	29663	27962	30768	32090	34747	32583	33433	34254
4. Kratkoro~ni depoziti	48755	61291	73471	78645	80877	85862	93747	96180	99047	100496
4.1. vo denari	15568	20483	24364	27889	28062	30638	36317	37295	39293	40511
4.2. vo stranska valuta	33187	40808	49107	50756	52815	55224	57430	58885	59754	59985
5. (3+4.1) Pari~na masa M2 - denarski	42841	48078	54027	55851	58830	62728	71064	69878	72726	74765
6. (5+4.2) Pari~na masa M2 - vkljupno	76028	88886	103134	106607	111645	117952	128494	128763	132480	134750
7. Dolgoro~ni depoziti	4785	5061	5040	5305	5688	5917	6637	6499	6736	6723
7.1. vo denari	3497	3360	3057	3123	3255	3243	3629	3592	3689	3749
7.2. vo stranska valuta	1288	1701	1983	2182	2433	2674	3008	2907	3047	2974
8. (6+7) Pari~na masa M4 - vkljupno	80813	93947	108174	111912	117333	123869	135131	135262	139216	141473

godi{ ni stapki na porast

1. Gotovi pari vo optek	-0,11	1,96	3,73	8,89	9,79	12,24	10,89	9,91	9,74
2. Depozitni pari	2,57	13,33	3,79	17,71	19,87	21,79	23,68	23,30	34,76
3. Pari~na masa M1	1,18	7,49	3,76	13,36	14,99	17,14	17,63	16,91	22,50
4. Kratkoro~ni depoziti	25,71	19,87	19,46	12,65	24,67	27,60	27,32	29,96	27,78
4.1. vo denari	31,57	18,95	19,51	6,56	47,78	49,06	45,60	49,76	45,26
4.2. vo stranska valuta	22,96	20,34	19,44	16,17	14,71	16,95	17,94	19,56	18,18
5. Pari~na masa M2 - denarski	12,22	12,37	11,07	10,01	28,97	31,53	31,07	32,63	33,87
6. Pari~na masa M2 - vkljupno	16,91	16,03	14,90	12,84	21,88	24,59	24,72	26,40	26,40
7. Dolgoro~ni depoziti	5,77	-0,41	14,23	16,03	21,47	31,69	28,01	29,86	26,73
7.1. vo denari	-3,92	-9,02	0,39	5,24	3,61	18,71	15,46	17,63	20,04
7.2. vo stranska valuta	32,07	16,58	42,34	34,49	53,59	51,69	47,86	48,56	36,30
8. Pari~na masa M4 - vkljupno	16,25	15,14	14,87	12,99	21,86	24,92	24,87	26,56	26,41

Tabela 17

**Kamatni stapki na Narodna banka na Republika Makedonija
vo %**

Peri od	Eskontna stapka	Aktivni kamatni stapki - obezbeduvawe na li kvi dnost		Pasivni kamatni stapki - povlekuvawe na li kvi dnost	
		Raspolo`liv kredit preku no} -lombarden kredit	Aukciski repo- transakci i *	Blagajni ~ki zapisi - osnovna ro~nost**	
				tender so iznosi	tender so kamatni stapki
		1	2	3	4
2003	XII	6,5	14,0		6,2
2004	I	6,5	14,0		6,8
	II	6,5	14,0		7,5
	III	6,5	14,0		8,0
	IV	6,5	14,0		8,0
	V	6,5	14,0		8,0
	VI	6,5	14,0		8,0
	VII	6,5	11,0		8,0
	VIII	6,5	11,0		8,3
	IX	6,5	11,0		8,6
	X	6,5	11,0		9,0
	XI	6,5	11,0		9,7
	XII	6,5	13,0		10,0
2005	I	6,5	13,0		10,0
	II	6,5	13,0		10,0
	III	6,5	13,0		10,0
	IV	6,5	13,0		10,0
	V	6,5	13,0		10,0
	VI	6,5	13,0		10,0
	VII	6,5	13,0		10,0
	VIII	6,5	13,0		10,0
	IX	6,5	13,0		10,0
	X	6,5	13,0		10,0
	XI	6,5	13,0		9,1
	XII	6,5	13,0		8,5
2006	I	6,5	13,0		7,3
	II	6,5	11,0		7,1
	III	6,5	11,0		6,8
	IV	6,5	11,0		6,2
	V	6,5	11,0		5,7
	VI	6,5	9,5		5,8
	VII	6,5	9,5		5,6
	VIII	6,5	9,5		5,5
	IX	6,5	9,5		5,4
	X	6,5	9,5		5,5
	XI	6,5	9,5		5,7
	XII	6,5	9,5		5,7
2007	I	6,5	9,5		5,7
	II	6,5	9,5		5,4
	III	6,5	9,5		5,3

* Aukciski te repo-transakci i se vovedeni vo dekemvri 2006 godina i pretstavuvaat zamena na aukcii te na krediti, koi posleden pat bea kori steni vo 2000 godina

** 28 dena

Tabela 19

**Kamatni stupki na državni harti od vrednost
vo %**

Period		3 meseci	6 meseci	12 meseci	2 godini	3 godini
2004	I	7,5				
	II	7,4				
	III	8,8				
	IV	8,9				
	V	8,3				
	VI	8,4				
	VII	8,4				
	VIII	8,4				
	IX	8,5				
	X	8,9				
	XI	9,2	9,5			
	XII	9,2	10,4			
2005	I	9,3	10,8			
	II	10,0	10,8			
	III	10,5	11,2			
	IV	10,4	9,8			
	V	10,8	10,5			
	VI	10,4	10,5	11,1		
	VII	10,4	10,6			
	VIII	10,5	10,9			
	IX	10,3	11,2			
	X	9,8	10,1			
	XI	8,9	9,9		10,0	
	XII	8,0	8,8	9,6		
2006	I	7,2	7,6			
	II	7,0	7,1			
	III	6,8	7,3	8,6		
	IV	6,4	6,8		9,4	
	V	6,1	7,1			
	VI	6,5	6,9	8,7		
	VII	6,2	6,7			
	VIII	6,0	6,6			
	IX	6,0	7,0	8,7		
	X	6,2	6,9		9,3	
	XI	6,1	6,8			9,6
	XII	6,3	7,0	8,9		
2007	I	6,5	6,8	8,8		
	II	6,4	6,8		8,9	
	III	6,4	7,0	8,4		8,0

Kvartalen izveč taj I/2007

Tabela 23

Platen bilans na Republika Makedonija

Dohod

vo milioni evra

	Dohod, neto	DOHOD												
		1. Nadomest za vraboteni			Dohod od investiciji, neto	2.1. Direktni investiciji			2.2. Portfolio investiciji			2.3. Ostanati investiciji		
		Neto	Priliv	Odliv		Neto	Priliv	Odliv	Neto	Priliv	Odliv	Neto	Naplataenakamata	Platena kamata
2003	-28,2	24,1	24,5	0,5	-52,3	-29,1	0,8	29,9	4,6	4,8	-0,1	-27,8	23,2	50,9
2004	-33,2	40,7	41,7	1,1	-73,9	-54,4	0,3	54,7	1,7	2,2	-0,5	-21,2	23,6	44,8
2005	-44,4	45,0	46,3	1,3	-89,4	-69,1	0,5	69,6	0,4	0,9	-0,6	-20,7	31,3	52,0
2006	-1,7	53,1	54,9	1,8	-54,8	-30,2	0,4	30,6	-5,3	2,3	-7,6	-19,4	49,6	69,0
I	-1,3	3,8	3,9	0,1	-5,1	-0,1	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	-5,0	4,2	9,2
II	2,2	4,4	4,5	0,1	-2,2	-0,5	0,0	0,5	0,0	0,1	-0,1	-1,7	2,9	4,6
III	4,2	5,1	5,2	0,2	-0,9	0,0	0,2	0,2	0,1	0,1	0,0	-0,9	3,6	4,5
IV	-0,5	3,0	3,1	0,1	-3,4	-0,8	0,0	0,8	0,0	0,1	-0,1	-2,6	2,6	5,2
V	-2,3	4,6	4,7	0,1	-6,9	-7,4	0,0	7,4	0,1	0,1	0,0	0,4	3,4	3,0
VI	1,3	5,2	5,3	0,2	-3,9	-3,4	0,0	3,4	0,2	0,3	0,0	-0,7	4,5	5,2
VII	-2,2	3,2	3,3	0,1	-5,5	-0,9	0,1	1,1	0,0	0,0	0,0	-4,5	4,4	8,9
VIII	2,5	5,1	5,2	0,1	-2,6	-1,6	0,0	1,7	0,1	0,2	-0,1	-1,1	3,6	4,7
IX	-9,6	3,4	3,5	0,2	-13,0	-13,6	0,0	13,6	0,3	0,3	0,0	0,3	5,3	4,9
X	3,0	5,6	5,8	0,1	-2,7	-0,6	0,0	0,6	0,0	0,1	-0,2	-2,0	4,9	6,9
XI	7,4	6,5	6,6	0,2	0,9	-0,7	0,0	0,7	0,2	0,2	0,0	1,5	5,1	3,6
XII	-6,4	3,3	3,6	0,3	-9,7	-0,4	0,0	0,4	-6,3	0,7	-7,0	-3,0	5,1	8,2
Q1	5,1	13,2	13,6	0,4	-8,1	-0,6	0,2	0,8	0,1	0,2	-0,1	-7,6	10,7	18,3
Q2	-1,4	12,8	13,2	0,4	-14,2	-11,6	0,0	11,6	0,3	0,5	-0,2	-2,9	10,6	13,5
Q3	-9,4	11,7	12,1	0,4	-21,1	-16,2	0,2	16,4	0,4	0,6	-0,2	-5,3	13,3	18,5
Q4	3,9	15,4	16,0	0,6	-11,5	-1,8	0,0	1,8	-6,1	1,0	-7,1	-3,6	15,1	18,7
2007														
I	5,0	5,3	5,5	0,2	-0,3	-0,4	0,0	0,4	0,3	0,3	0,0	-0,3	5,8	6,1
II	3,3	4,9	5,0	0,1	-1,6	0,0	0,0	0,1	0,3	0,3	0,0	-1,8	4,6	6,4
III	5,6	5,8	6,0	0,1	-0,2	-0,8	0,0	0,8	0,8	0,9	0,0	-0,3	5,7	6,0
Q1	13,9	16,1	16,5	0,4	-2,1	-1,2	0,1	1,3	1,5	1,5	-0,1	-2,4	16,1	18,5

Izvor: Narodna banka na Republika Makedonija

Kvartal en izve{ taj I/2007

Tabela 29

**Sostojba na stranski direktni investici i vo Republika Makedonija po dejnosti/1
vo milioni evra**

Dejnosti	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
SDI vo Republika Makedonija	Vrednost	U-estvo %	Vrednost						
ZEMJODELSTVO, LOV I RI BARSTVO	1,1	1	0,6	0	0,9	0	0,8	0	2,7
RUDARSTVO I EKSTRAKCIJA	0,3	0	0,4	0	0,7	0	0,9	2	13,6
Ekstrakcija nafta i gas	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,3	0	1,4
Rudarstvo i ekstrakcija ne vkl u-eni na dr.mesto	0,3	0	0,4	0	0,7	0	0,6	2	12,2
PROIZVODSTVO	0,0	48	0,0	61	0,0	62	0,0	51	0,0
Proizvodstvo na prehranbeni proizvodi	16,3	12	61,5	23	85,8	24	112,4	19	138,8
Proizvodstvo na tekstili i tekstilni proizvodi	3,4	2	5,6	2	8,0	2	10,9	2	9,7
Proizvod. na drvo, i zidava-ka i pe-ataraska dejnost	2,2	2	2,8	1	3,5	1	9,6	2	10,8
Rafinirane nafteni derivati i drugi tretmani	0,0	0	0,4	0	0,2	0	-11,5	-2	1,4
Proizvodstvo na hemikalii i hemiski proizvodi	8,3	6	9,3	3	10,2	3	11,0	2	16,3
Guma i plasti-ni proizvodi	0,2	0	0,3	0	0,3	0	0,7	0	0,6
Metalni proizvodi	25,4	18	31,6	12	46,7	13	74,7	13	98,6
Masinski proizvodi	0,3	0	0,3	0	0,2	0	0,3	0	0,4
Kancelarijska oprema i kompjuteri	0,2	0	0,3	0	0,5	0	0,5	0	1,0
Radio, TV, komuni kacijska oprema	0,0	0	0,0	0	0,1	0	0,2	0	0,2
Motorni vozila	2,7	2	1,5	1	1,5	0	1,2	0	0,9
Drugi transportni sredstva	0,0	0	-0,9	0	0,0	0	0,0	0	1,5
Proizvodstvo ne vkl u-eno na drugo mesto	8,5	6	52,6	19	64,9	18	84,7	15	118,2
ELEKTRIFI KACIJA, GASIFI KACIJA I VODOSTO PANSTVO	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,7
GRADE@NI I TVO	0,6	0	0,8	0	5,6	2	32,9	6	47,0
VKUPNO USLUGI	0,0	48	0,0	36	0,0	35	0,0	41	0,0
TRGOVJA I POPRAVKI	0,0	34	0,0	25	0,0	23	0,0	15	0,0
Trgovja i popravka na motorni vozila	3,3	2	5,7	2	5,7	2	7,0	1	8,7
Trgovja na gol emo	25,0	18	35,3	13	45,8	13	53,2	9	51,8
Trgovja na malo	20,2	14	27,0	10	31,2	9	28,5	5	31,1
HOTELI I RESTORANI	2,4	2	3,0	1	4,7	1	7,4	1	8,2
TRANSPORT I KOMUNI KACI I	0,0	2	0,0	2	0,0	1	0,0	2	0,0
Kopnen soobra{aj	4,0	3	6,2	2	8,4	2	9,5	2	9,2
Vozdu{en soobra}aj	-1,7	-1	-1,7	-1	-5,3	-1	0,2	0	0,2
Telekomuni kaci i	0,0	0	0,0	0	0,1	1	0,4	0	330,8
Transport i komuni kaci i ne vkl u-eni na drugo mesto	0,7	0	0,9	0	1,3	0	1,3	0	2,2
FI NANSISKO POSREDUVAWE	0,0	8	0,0	6	0,0	7	0,0	21	0,0
Monetarno posreduvawe	11,4	8	15,5	6	24,7	7	100,1	17	94,6
Drugi finansijski posreduvawa	0,0	0	0,3	0	0,2	0	0,1	0	2,9
Osiguruvave i pomo{ni aktivnosti vo osiguruvaweto	0,0	0	0,0	0	0,0	0	18,7	3	17,5
Pisanisko posreduvave ne vkl u-eno na drugo mesto	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0
NEDVITENI MOTI DELOVNI AKTI VNOSTI	0,0	1	0,0	1	0,0	1	0,0	1	0,0
Nedvi eni mot	0,0	0	0,0	0	0,6	0	0,6	0	0,6
Kompjuterski aktivnosti	0,2	0	0,3	0	0,3	0	0,4	0	0,6
Drugi delovni aktivnosti	1,2	1	1,8	1	2,8	1	4,6	1	9,5
Nedvi eni mot i delov. aktivn. ne vkl u-, na dr. mesto	0,3	0	0,3	0	0,4	0	0,4	0	0,5
DRUGI USLUGI	1,3	1	3,6	1	4,1	1	4,4	1	6,0
NEALOCIRANI	3,6	3	5,1	2	5,7	2	4,7	1	5,3
SUB-TOTAL	141,2	100	270,4	100	359,9	100	580,1	100	1.039,2
VKUPNO	141,2	100	270,4	100	359,9	100	580,1	100	1.039,2

Izvor: NBRM

1/ Prethodni podatoci

Tabela 30

Me|unarodna investiciiona pozicija na Republika Makedonija
Sosotojba na kraj na period
vo miliioni SAD dolari

	2003	2004	2005
Me unarodna investiciiona pozicija, neto	-1.999,0	-2.498,5	-2.333,9
Sredstva	1.868,5	2.162,2	2.455,8
<i>Di rekt ni investicii vo st ranst vo</i>	42,0	54,2	62,1
Akcionerski kapi tal i reinvestiran dobi vka	35,7	43,9	43,6
Ostanat kapi tal	6,3	10,3	18,5
<i>Port folio investicii</i>	3,8	4,1	3,6
Sopstveni ~ki harti i od vrednost	3,8	4,1	3,6
Banki	3,0	3,3	2,9
Ostanati sektori	0,8	0,8	0,7
Dol`ni ~ki harti i od vrednost	-	-	-
<i>Ostanat i investicii</i>	929,3	1.128,6	1.065,4
Trgovski krediti	194,3	267,2	299,0
Ostanati sektori	194,3	267,2	299,0
Zaemi	25,5	27,4	26,0
Banki	24,0	25,7	25,6
Dolgoro~ni	15,2	16,5	15,0
Kratkoro~ni	8,8	9,2	10,6
Ostanati sektori	1,5	1,7	0,4
Dolgoro~ni	-	1,7	0,1
Kratkoro~ni	1,5	-	0,2
Valuti i depoziti	706,0	827,7	733,3
Monetarna vlast	41,4	16,2	15,5
Banki	664,6	811,5	717,8
Ostanati sredstva	3,5	6,3	7,1
<i>Me unarodni oficijalni rezervi</i>	893,4	975,3	1.324,7
Obvrski	3.867,5	4.660,7	4.789,7
<i>Di rekt ni investicii vo zemjata</i>	1.614,7	2.190,6	2.086,9
Akcionerski kapi tal i reinvestiran dobi vka	1.477,0	1.858,5	1.863,5
Ostanat kapi tal	137,7	332,1	223,4
<i>Port folio investicii</i>	107,2	71,7	273,9
Sopstveni ~ki harti i od vrednost	80,5	40,0	52,8
Banki	12,6	19,1	29,5
Ostanati sektori	67,9	20,9	23,3
Dol`ni ~ki harti i od vrednost	26,8	31,7	221,2
<i>Ostanat i investicii</i>	2.145,6	2.398,5	2.428,9
Trgovski krediti	398,2	485,6	457,0
Ostanati sektori	398,2	485,6	457,0
Dolgoro~ni	61,8	46,7	29,3
Kratkoro~ni	336,4	438,9	427,6
Zaemi	1.657,2	1.814,4	1.852,2
Monetarna vlast	68,4	62,5	62,1
Dr`ava	1.256,5	1.351,2	1.292,2
Banki	90,9	89,1	131,0
Dolgoro~ni	80,0	78,4	128,3
Kratkoro~ni	10,9	10,7	2,7
Ostanati sektori	241,4	311,6	366,9
Dolgoro~ni	219,9	293,6	293,5
Kratkoro~ni	21,5	18,0	73,4
Valuti i depoziti	69,0	70,5	86,9
Banki	69,0	70,5	86,9
Ostanati obvrski	21,4	27,9	32,8

Izvor: Narodna banka na Republika Makedonija

Tabela 31
Me|unarodna investicijska pozicija na Republika Makedonija
Sosotojba na kraj na period
vo milioni evra

	2003	2004	2005
Me unarodna investicijska pozicija, neto	-1.599,7	-1.836,6	-1.978,4
Sredstva	1.495,3	1.589,3	2.081,7
<i>Di rektni investiciji vo st ranstvo</i>	33,6	39,9	52,6
Akcionerski kapital i reinvestiran dobitka	28,6	32,3	37,0
Ostanat kapital	5,0	7,6	15,6
<i>Portfollio investiciji</i>	3,0	3,0	3,1
Sopstveni~ki harti i od vrednost	3,0	3,0	3,1
Banki	2,4	2,4	2,5
Ostanati sektori	0,6	0,6	0,6
Dol`ni~ki harti i od vrednost	-	-	-
<i>Ostanati investiciji</i>	743,7	829,5	903,1
Trgovski krediti	155,5	196,4	253,5
Ostanati sektori	155,5	196,4	253,5
Zaemi	20,4	20,1	22,0
Banki	19,2	18,9	21,7
Dolgoro~ni	12,2	12,2	12,7
Kratkoro~ni	7,0	6,7	9,0
Ostanati sektori	1,2	1,2	0,3
Dolgoro~ni	-	1,2	0,1
Kratkoro~ni	1,2	-	0,2
Valuti i depoziti	565,0	608,4	621,6
Monetarna vlast	33,2	11,9	13,2
Banki	531,8	596,5	608,4
Ostanati sredstva	2,8	4,6	6,0
<i>Me unarodni oficijalni rezervi</i>	715,0	716,9	1122,9
Obvrski	3.095,0	3.426,0	4.060,1
<i>Di rektni investiciji vo zemjata</i>	1.292,1	1.610,2	1.769,0
Akcionerski kapital i reinvestiran dobitka	1.182,0	1.366,1	1.579,6
Ostanat kapital	110,2	244,1	189,4
<i>Portfollio investiciji</i>	85,8	52,7	232,2
Sopstveni~ki harti i od vrednost	64,4	29,4	44,7
Banki	10,1	14,0	25,0
Ostanati sektori	54,3	15,4	19,7
Dol`ni~ki harti i od vrednost	21,4	23,3	187,5
<i>Ostanati investiciji</i>	1.717,1	1.763,1	2.058,9
Trgovski krediti	318,6	356,9	387,3
Ostanati sektori	318,6	356,9	387,3
Dolgoro~ni	269,2	322,6	362,5
Kratkoro~ni	49,4	34,3	24,9
Zaemi	1.326,2	1.333,8	1.570,1
Monetarna vlast	54,7	46,0	52,7
Dr`ava	1.005,5	993,2	1.095,4
Banki	72,8	65,5	111,1
Dolgoro~ni	8,7	7,9	2,3
Kratkoro~ni	64,0	57,6	108,8
Ostanati sektori	193,2	229,1	311,0
Dolgoro~ni	17,2	13,3	62,2
Kratkoro~ni	175,9	215,8	248,8
Valuti i depoziti	55,2	51,9	73,7
Banki	55,2	51,9	73,7
Ostanati obvrski	17,1	20,5	27,8

Izvor: Narodna banka na Republika Makedonija

Tabela 32

Sostojba na nadvorenog duga Republike Makedonija/1 (prodolžuva)
vo milioni SAD dolari

	31.12.1999	31.12.2000	31.12.2001	31.12.2002	31.12.2003	31.12.2004	31.12.2005	31.12.2006
Privatni sektor	152,1	164,4	198,1	255,9	325,5	404,1	481,2	740,3
Privatni Banki	69,3	60,7	51,9	91,6	77,2	62,0	117,8	180,2
Oficijalni kreditori	21,0	12,6	7,0	4,8	7,8	13,5	37,8	57,7
Multilateralni kreditori	16,3	9,9	6,3	4,8	7,8	13,5	37,8	44,5
EBRD	16,3	9,9	3,0	0,8	3,7	10,5	36,6	40,8
IFC	0,0	0,0	3,3	3,9	4,0	2,9	1,3	0,0
IBRD	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
EIB	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	3,7
Bilateralni kreditori	4,6	2,7	0,7	0,0	0,0	0,0	0,0	13,2
Novoskladni krediti	4,6	2,7	0,7	0,0	0,0	0,0	0,0	13,2
Privatni kreditori	48,4	48,1	44,9	86,8	69,4	48,5	80,0	122,5
Ostanati privatni kreditori	48,4	48,1	44,9	86,8	69,4	48,5	80,0	122,5
Banki	46,4	40,8	43,7	79,3	61,2	39,5	64,7	98,9
Nebankarski privatni sektor	2,0	7,4	1,2	7,5	8,2	9,0	15,3	23,5
Nebankarski privatni sektor	82,8	103,6	146,2	164,3	248,3	342,1	363,4	560,1
Oficijalni kreditori	15,5	25,2	60,1	31,5	39,5	33,1	17,6	21,5
Multilateralni kreditori	10,4	21,6	55,9	28,6	26,6	27,3	14,2	13,2
EBRD	3,0	8,4	25,2	14,4	15,9	20,5	9,4	8,9
IFC	6,9	11,9	30,0	13,6	9,2	6,3	4,8	4,2
EAR	0,0	1,4	0,7	0,6	1,4	0,6	0,0	0,0
EU	0,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Bilateralni kreditori	5,0	3,5	4,2	2,9	12,9	5,7	3,4	8,3
Novoskladni krediti	5,0	3,5	4,2	2,9	12,9	5,7	3,4	8,3
Privatni kreditori	67,3	78,5	86,1	132,9	208,8	309,1	345,8	538,6
Ostanati privatni kreditori	67,3	78,5	86,1	132,9	208,8	309,1	345,8	538,6
Banki	36,9	34,6	33,6	59,4	60,8	99,0	105,0	166,1
Nebankarski privatni sektor	30,4	43,9	52,5	73,5	148,0	210,1	240,7	372,5
Kratkoročni duga	55,5	52,8	65,4	63,6	41,9	71,9	93,5	63,2
Javni sektor	1,0	14,2	0,9	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0
Opcionalna vlada	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Zaemi	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Monetarna vlast	0,0	14,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Zaemi	0,0	14,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Javni pretpriyatija	1,0	0,0	0,9	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0
Zaemi	1,0	0,0	0,9	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0
Privatni sektor	54,4	38,6	64,5	63,5	41,8	71,9	93,5	63,2
Privatni Banki	31,8	22,1	35,0	18,6	11,4	11,4	3,5	2,1
Zaemi	31,8	22,1	35,0	18,6	11,4	11,4	3,5	2,1
Nebankarski privatni sektor	22,7	16,5	29,5	44,9	30,4	60,5	90,0	61,2
Trgovski krediti	1,2	0,5	0,3	1,6	0,5	0,1	1,4	0,3
Zaemi	21,4	16,0	29,3	43,3	29,9	60,4	88,6	60,9
Vlupno	1.502,1	1.547,9	1.494,4	1.640,6	1.840,5	2.079,4	2.274,8	2.410,8

Izvor: Narodna banka na Republiku Makedoniju

1/Prethodni podatoci

Tabela 33

**Sostojba na nadvore{ en dolg na Republika Makedonija/1
vo milioni evra**

	31.12.1999	31.12.2000	31.12.2001	31.12.2002	31.12.2003	31.12.2004	31.12.2005	31.12.2006
Dolgo-ro-en dolg	1.440,0	1.606,8	1.621,5	1.513,2	1.439,4	1.475,7	1.849,1	1.782,5
Javen sektor	1.288,6	1.430,1	1.396,6	1.267,6	1.178,9	1.178,6	1.441,2	1.220,4
Opet tavlada	1.024,7	1.153,9	1.191,9	1.089,0	1.005,5	993,2	1.245,4	1.025,2
Centralna vlada	971,5	1.101,0	1.144,1	1.050,4	972,6	962,3	1.208,0	981,9
Oficijalni kreditori	727,4	829,4	846,7	806,5	777,7	791,0	868,7	831,3
Multilateralni kreditori	418,5	490,5	538,0	558,3	585,0	628,5	714,4	695,9
IBRD	87,2	100,9	107,7	105,0	106,8	124,0	170,4	162,4
IDA	221,5	268,6	289,6	283,8	286,4	285,3	307,1	291,8
IFAD	1,7	3,3	4,6	5,0	5,4	7,9	11,0	12,5
CEDB	4,6	7,5	6,4	13,9	13,9	16,9	16,8	17,9
EBRD	12,3	11,1	8,9	6,4	6,8	14,0	17,5	20,3
EIB	38,0	45,0	61,0	77,2	75,6	90,5	101,6	100,9
EU	40,0	40,0	50,0	62,0	90,0	90,0	90,0	90,0
EUROFIMA	13,3	14,1	9,7	5,1	0,0	0,0	0,0	0,0
Bilateralni kreditori	308,8	339,0	308,7	248,2	192,7	162,5	154,3	135,5
Reprogramirani dolg 1995	265,0	255,3	217,8	175,1	135,0	111,8	102,3	78,5
Nereprogramirani dolg	14,3	11,4	10,1	8,7	7,6	6,6	6,6	6,6
Reprogramirani dolg 2000	0,0	20,7	19,0	27,5	14,4	7,0	0,0	0,0
Novosklu{eni krediti	29,5	51,5	61,8	36,8	35,7	37,1	45,3	50,3
Privatni kreditori	244,1	271,6	297,4	243,8	194,9	171,2	339,3	150,6
Londonski klub	244,1	271,6	296,9	243,5	194,7	171,2	188,5	0,0
Evro obveznici	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	150,0	150,0
Ostanati privatni krediti	0,0	0,0	0,5	0,3	0,2	0,1	0,8	0,6
Banki	0,0	0,0	0,5	0,3	0,2	0,1	0,8	0,6
Nebankarski privaten sektor	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Javni fondovi	53,2	52,9	47,8	38,6	33,0	30,9	37,4	43,3
Oficijalni kreditori	53,2	52,9	47,8	38,6	33,0	30,9	37,4	43,3
Multilateralni kreditori	53,2	52,9	47,8	38,6	33,0	30,9	37,4	43,3
IBRD	27,7	27,8	26,6	20,0	15,8	13,7	14,7	12,2
EBRD	0,0	0,0	0,0	0,0	1,5	3,8	11,7	22,8
EIB	25,5	25,1	21,2	18,6	15,7	13,4	11,0	8,2
Bilateralni kreditori	0,0							
Novosklu{eni krediti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Privatni kreditori	0,0							
Ostanati privatni krediti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Banki	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Nebankarski privaten sektor	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Monetarna vlast	101,2	87,7	80,3	64,7	54,7	46,0	52,7	42,4
IMF	101,2	87,7	80,3	64,7	54,7	46,0	52,7	42,4
Javni pretprijatija	162,6	188,6	124,4	114,0	118,7	139,4	143,2	152,8
Oficijalni kreditori	98,8	119,7	53,4	47,5	51,8	63,7	60,0	70,8
Multilateralni kreditori	98,8	108,7	45,0	32,8	37,8	44,9	43,1	56,2
IBRD	0,7	3,3	6,7	14,6	22,0	26,6	25,2	25,7
EBRD	40,3	49,1	29,0	9,6	8,2	7,2	5,9	7,3
EIB	4,5	4,1	3,1	2,3	1,5	5,0	5,8	13,1
EUROFIMA	3,6	3,8	6,2	6,4	6,1	6,1	6,1	5,0
CEDB	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	5,0
IFC	49,8	48,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Bilateralni kreditori	0,0	11,0	8,5	14,8	14,0	18,8	16,8	14,6
Novosklu{eni krediti	0,0	11,0	8,5	14,8	14,0	18,8	16,8	14,6
Privatni kreditori	63,8	68,9	71,0	66,4	66,8	75,7	83,2	82,0
Ostanati privatni krediti	63,8	68,9	71,0	66,4	66,8	75,7	83,2	82,0
Banki	58,6	65,1	66,9	63,0	64,0	73,1	80,2	79,5
Nebankarski privaten sektor	5,2	3,8	4,1	3,4	2,8	2,6	3,0	2,6

Izvor: NBMM

1/ Prethodni podatoci

Tabela 33

Sostojba na nadvore{ en dolg na Republika Makedonija/1 (prodol` uva)
 vo milioni evra

	31.12.1999	31.12.2000	31.12.2001	31.12.2002	31.12.2003	31.12.2004	31.12.2005	31.12.2006
Privatensektor	151,4	176,6	224,8	245,6	260,5	297,1	407,9	562,1
Privatni Banki	69,0	65,3	58,9	87,9	61,7	45,6	99,9	136,8
Oficijalni kreditori	20,9	13,6	8,0	4,6	6,2	9,9	32,1	43,8
Multilateralni kreditori	16,3	10,6	7,1	4,6	6,2	9,9	32,1	33,8
EBRD	16,2	10,6	3,4	0,8	3,0	7,8	31,0	31,0
IFC	0,0	0,0	3,8	3,8	3,2	2,1	1,1	0,0
IBRD	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
EIB	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	2,8
Bilateralni kreditori	4,6	2,9	0,8	0,0	0,0	0,0	0,0	10,0
Novosklu{eni krediti	4,6	2,9	0,8	0,0	0,0	0,0	0,0	10,0
Privatni kreditori	48,2	51,7	50,9	83,3	55,5	35,7	67,8	93,0
Ostanati privatni kreditori	48,2	51,7	50,9	83,3	55,5	35,7	67,8	93,0
Banki	46,2	43,8	49,6	76,1	49,0	29,1	54,8	75,1
Nebankarski privatni sektor	2,0	7,9	1,4	7,2	6,5	6,6	13,0	17,9
Nebankarski privatensektor	82,4	111,4	165,9	157,7	198,7	251,5	308,0	425,3
Oficijalni kreditori	15,4	27,0	68,2	30,2	31,6	24,3	14,9	16,4
Multilateralni kreditori	10,4	23,3	63,4	27,4	21,3	20,1	12,0	10,0
EBRD	3,0	9,0	28,5	13,8	12,7	15,1	8,0	6,8
IFC	6,8	12,8	34,1	13,0	7,4	4,6	4,0	3,2
EAR	0,0	1,5	0,8	0,6	1,2	0,4	0,0	0,0
EU	0,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Bilateralni kreditori	5,0	3,8	4,8	2,8	10,3	4,2	2,9	6,3
Novosklu{eni krediti	5,0	3,8	4,8	2,8	10,3	4,2	2,9	6,3
Privatni kreditori	67,0	84,3	97,7	127,5	167,1	227,2	293,1	408,9
Ostanati privatni kreditori	67,0	84,3	97,7	127,5	167,1	227,2	293,1	408,9
Banki	36,8	37,2	38,1	57,0	48,7	72,8	89,0	126,1
Nebankarski privatni sektor	30,2	47,1	59,6	70,5	118,4	154,4	204,1	282,8
Kratkoro-endolg	55,2	56,8	74,2	61,0	33,5	52,8	79,2	48,0
Javni sektor	1,0	15,3	1,0	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0
Op{ tavlada	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Zaemi	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Monetarna vlast	0,0	15,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Zaemi	0,0	15,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Javni pretprijatija	1,0	0,0	1,0	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0
Zaemi	1,0	0,0	1,0	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0
Privatensektor	54,2	41,5	73,2	60,9	33,4	52,8	79,2	48,0
Privatni Banki	31,6	23,8	39,7	17,8	9,1	8,4	2,9	1,6
Zaemi	31,6	23,8	39,7	17,8	9,1	8,4	2,9	1,6
Nebankarski privatensektor	22,5	17,7	33,5	43,1	24,3	44,5	76,3	46,4
Trgovski krediti	1,2	0,6	0,3	1,6	0,4	0,1	1,2	0,2
Zaemi	21,3	17,2	33,2	41,5	23,9	44,4	75,1	46,2
Vklad	1.495,2	1.663,5	1.695,7	1.574,1	1.472,9	1.528,5	1.928,3	1.830,5

Izvor: Narodna banka na Republika Makedonija

1/Prethodni podatoci

Tabel a 34

Nadvore{ en dolg na Republika Makedonija
Sostojba i ostvareni tekovi zaklju~no so 31.03.2007/1
vo milioni evra

	Sostojba na dolg na 31.03.2007	Plateni obvrski - 01.01.-31.03.2007			Koristeni sredstva - 01.01.-31.03.2007
		Glavni na	Kamata	Vkupno	
Dolgoro~en dolg	1.711,7	115,2	14,1	129,3	48,1
Javen sektor	1.148,2	75,5	9,2	84,7	7,2
Op{ ta Vlada	962,1	66,6	6,5	73,2	6,6
Centralna Vlada	918,9	65,3	5,6	70,9	5,1
Oficijalni kreditori	768,4	65,2	5,6	70,8	5,1
Multilateralni kreditori	691,8	3,6	3,4	7,0	2,8
IBRD	161,1	1,8	1,0	2,8	1,4
IDA	289,2	0,5	0,4	0,9	0,0
IFAD	12,9	0,0	0,0	0,0	0,5
CEDB	17,9	0,0	0,2	0,2	0,0
EBRD	19,9	1,3	0,5	1,7	0,9
EIB	100,8	0,1	0,2	0,3	0,0
EUROFIMA	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
EU	90,0	0,0	1,1	1,1	0,0
Bilateralni kreditori	76,5	61,6	2,2	63,8	2,3
Reprogrami ran dolg 1995	18,2	60,8	2,0	62,8	0,0
Nereprogrami ran dolg	6,6	0,0	0,0	0,0	0,0
Novoskl u~eni krediti	51,7	0,7	0,3	1,0	2,3
Privatni kreditori	150,5	0,0	0,0	0,1	0,0
Evro obvrzni ci	150,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostanati privatni kreditori	0,5	0,0	0,0	0,1	0,0
Banki	0,5	0,0	0,0	0,1	0,0
Nebankarski privaten sektor	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Javni fondovi	43,2	1,4	0,9	2,3	1,5
Oficijalni kreditori	43,2	1,4	0,9	2,3	1,5
Multilateralni kreditori	43,2	1,4	0,9	2,3	1,5
IBRD	12,1	0,0	0,0	0,0	0,0
EBRD	24,3	0,0	0,5	0,5	1,5
EIB	6,8	1,4	0,4	1,7	0,0
Bilateralni kreditori	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Novoskl u~eni krediti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Privatni kreditori	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostanati privatni kreditori	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Banki	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Nebankarski privaten sektor	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Monetarna vlast	38,1	4,0	0,5	4,5	0,0
IMF	38,1	4,0	0,5	4,5	0,0
Javni pretprijatija	148,0	4,8	2,2	7,0	0,7
Oficijalni kreditori	68,6	2,7	1,0	3,7	0,5
Multilateralni kreditori	55,0	1,7	0,8	2,5	0,5
IBRD	24,8	0,9	0,4	1,3	0,0
EBRD	7,2	0,7	0,1	0,8	0,5
EIB	13,1	0,1	0,2	0,3	0,0
EUROFIMA	5,0	0,0	0,0	0,0	0,0
IFC	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
CEDB	5,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Bilateralni kreditori	13,6	1,0	0,2	1,2	0,0
Novoskl u~eni krediti	13,6	1,0	0,2	1,2	0,0
Privatni kreditori	79,4	2,1	1,2	3,3	0,1
Ostanati privatni kreditori	79,4	2,1	1,2	3,3	0,1
Banki	77,0	1,9	1,1	3,0	0,0
Nebankarski privaten sektor	2,4	0,2	0,1	0,3	0,1

I zvor: NBRM

1/ Prethodni podatoci

Tabela 34

Nadvore{ en dolg na Republika Makedonija

**Sostojba i ostvareni tekovi zakl u-no so 31.03.2007/1 (prodol` uva)
vo milioni evra**

	Sostojba na dol g na 31.03.2007	Plateni obvrski - 01.01.-31.03.2007			Koristeni sredstva - 01.01.-31.03.2007
		Gl avni na	Kamata	Vkupno	
Privatni sektor	563,6	39,7	4,9	44,6	40,9
Privatni Banki	137,9	25,2	2,3	27,5	26,3
Oficijalni kreditori	42,1	20,0	1,1	21,1	18,3
Multilateralni creditori	29,3	20,0	0,8	20,8	15,5
EBRD	23,8	20,0	0,8	20,8	12,8
IFC	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
EIB	5,6	0,0	0,0	0,0	2,8
Bilateralni kreditori	12,7	0,0	0,3	0,3	2,7
Novoskl u-eni kredi ti	12,7	0,0	0,3	0,3	2,7
Privatni kreditori	95,8	5,2	1,2	6,4	8,0
Ostanati privatni kreditori	95,8	5,2	1,2	6,4	8,0
Banki	77,9	5,2	1,2	6,4	8,0
Nebankarski privaten sektor	17,9	0,0	0,0	0,0	0,0
Nebankarski privaten sektor	425,7	14,5	2,6	17,1	14,6
Oficijalni kreditori	14,8	1,5	0,2	1,7	0,0
Multilateralni kreditori	9,2	1,0	0,2	1,2	0,0
IBRD	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
EBRD	6,3	0,6	0,2	0,8	0,0
IFC	2,8	0,4	0,1	0,5	0,0
EAR	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Bilateralni kreditori	5,6	0,5	0,0	0,5	0,0
Novoskl u-eni kredi ti	5,6	0,5	0,0	0,5	0,0
Privatni kreditori	410,9	13,0	2,4	15,4	14,6
Ostanati privatni kreditori	410,9	13,0	2,4	15,4	14,6
Banki	130,4	2,3	1,3	3,5	6,2
Nebankarski privaten sektor	280,5	10,7	1,1	11,8	8,4
Kratkor o-en dol g	85,4	1,7	0,2	1,9	38,9
Javen sektor	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Op{ ta Vlada	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Zaemi	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Monetarna vlast	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Zaemi	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Javni pretprijatija	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Zaemi	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Privatni sektor	85,4	1,7	0,2	1,9	38,9
Privatni Banki	25,8	0,0	0,0	0,0	24,2
Zaemi	25,8	0,0	0,0	0,0	24,2
Nebankarski privaten sektor	59,6	1,7	0,2	1,9	14,7
Trgovski kredi ti	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0
Zaemi	59,4	1,7	0,2	1,9	14,7
Vkupno	1.797,2	116,9	14,3	131,2	87,0

I zvor: Narodna banka na Republika Makedonija

1/Prethodni podatoci

Tabela 35
Devizni rezervi
vo milioni evra

	1.Devizni rezervi					2.Drugi devizni sredstva
	Monetarno zlato	Specijalni prava na vleewe-SDR	Rezervna pozicija kaj MMF	Devi zi	VKUPNO	
2003	29,7	0,3	0,0	685,0	715,0	33,2
2004	63,6	0,6	0,0	652,8	716,9	11,9
2005	94,9	0,7	0,0	1.027,3	1.122,9	13,2
2006	105,4	2,3	0,0	1.309,0	1.416,7	17,9
I	102,9	0,7	0,0	865,8	969,4	13,0
II	102,5	0,2	0,0	873,3	976,0	13,1
III	105,4	0,2	0,0	1.052,2	1.157,8	69,7
IV	111,1	2,6	0,0	1.079,3	1.193,1	69,4
V	111,2	0,9	0,0	1.100,3	1.212,5	69,2
VI	104,6	0,9	0,0	1.135,9	1.241,3	69,4
VII	109,8	0,8	0,0	1.165,5	1.276,1	69,3
VIII	105,9	0,3	0,0	1.239,4	1.345,6	18,1
IX	103,8	0,2	0,0	1.266,1	1.370,1	18,2
X	103,1	2,8	0,0	1.295,8	1.401,7	18,2
XI	105,9	0,5	0,0	1.307,3	1.413,8	17,9
XII	105,4	2,3	0,0	1.309,0	1.416,7	17,9
Kv.1	105,4	0,2	0,0	1.052,2	1.157,8	69,7
Kv.2	104,6	0,9	0,0	1.135,9	1.241,3	69,4
Kv.3	103,8	0,2	0,0	1.266,1	1.370,1	18,2
Kv.4	105,4	2,3	0,0	1.309,0	1.416,7	17,9
2007						
I	108,7	1,7	0,0	1.284,7	1.395,1	18,1
II	111,7	0,2	0,0	1.276,4	1.388,3	12,1
III	108,7	7,0	0,0	1.297,3	1.413,1	17,9
Kv.1	108,7	7,0	0,0	1.297,3	1.413,1	17,9

Izvor: Narodna banka na Republika Makedonija

Tabela 36

Devizen kurs na denarot (prosek za periodot)

	/1	100	100	100	100	100	1	1	1	100
		ATS	FRF	ITL	DEM	CHF	GBP	USD	EUR	JPY
1993	/1	2,0127	4,1226	1,4832	14,1617	15,9867	35,3541	23,5722	-	-
1994		3,7833	7,7828	2,6792	26,6162	31,5905	66,0911	43,2351	-	-
1995		3,7722	7,6206	2,3369	26,5390	32,1770	60,0303	38,0354	-	-
1996		3,7787	7,8183	2,5929	26,5848	32,3948	62,4691	39,9935	-	-
1997		4,0780	8,5259	2,9225	28,6980	34,3423	81,6392	49,8299	-	-
1998		4,3993	9,2329	3,1357	30,9525	37,5788	90,2462	54,4506	-	-
1999		4,4052	9,2409	3,1306	30,9927	37,8747	92,0413	56,8964	-	-
2000		4,4131	9,2575	3,1362	31,0482	38,9892	99,6905	65,8856	60,7250	61,1533
2001		4,4267	9,2862	3,1459	31,1445	40,3381	97,9875	68,0421	60,9133	56,0157
2002		-	-	-	-	41,5689	97,0365	64,7341	60,9783	51,6839
2003		-	-	-	-	40,3117	88,6405	54,3031	61,2639	46,8292
2004		-	-	-	-	39,7337	90,4298	49,4105	61,3377	45,6661
2005		-	-	-	-	39,5872	89,6186	49,2919	61,2958	44,7895
2006		-	-	-	-	38,8981	89,7611	48,7854	61,1885	41,9345
2005	Kv.1	-	-	-	-	39,6393	88,4807	46,8029	61,4032	44,7904
	Kv.2	-	-	-	-	39,7513	90,4176	48,6819	61,3730	45,2948
	Kv.3	-	-	-	-	39,4147	89,5738	50,1566	61,2196	45,1496
	Kv.4	-	-	-	-	39,5461	89,9864	51,4655	61,1906	43,9286
2006	Kv.1	-	-	-	-	39,2848	89,2867	50,9665	61,2334	43,5954
	Kv.2	-	-	-	-	39,1077	88,8832	48,7465	61,1661	42,5425
	Kv.3	-	-	-	-	38,7979	89,9489	48,0042	61,1697	41,3318
	Kv.4	-	-	-	-	38,4127	90,9055	47,4714	61,1856	40,3109
2007	Kv.1	-	-	-	-	37,8609	91,2615	46,6974	61,1809	39,1234
2005	I	-	-	-	-	39,7112	87,8420	46,6876	61,4287	45,1666
	II	-	-	-	-	39,5700	88,9779	47,1916	61,3590	44,9537
	III	-	-	-	-	39,6300	88,6702	46,5671	61,4176	44,2666
	IV	-	-	-	-	39,6527	89,8171	47,4544	61,3886	44,1968
	V	-	-	-	-	39,7529	89,8212	48,2674	61,4171	45,2970
	VI	-	-	-	-	39,8482	91,6345	50,3377	61,3120	46,3906
	VII	-	-	-	-	39,2967	89,0983	50,8157	61,2015	45,4303
	VIII	-	-	-	-	39,4266	89,3141	49,7871	61,2329	45,0299
	IX	-	-	-	-	39,5245	90,3334	49,8574	61,2245	44,9833
	X	-	-	-	-	39,4880	89,7278	50,8468	61,1880	44,3459
	XI	-	-	-	-	39,6099	90,1112	51,8977	61,1789	43,8416
	XII	-	-	-	-	39,5424	90,1243	51,6661	61,2046	43,5954
2006	I	-	-	-	-	39,5447	89,3827	50,7503	61,2839	43,8820
	II	-	-	-	-	39,3020	89,6578	51,2317	61,2179	43,4344
	III	-	-	-	-	39,0093	88,8557	50,9433	61,1970	43,4544
	IV	-	-	-	-	38,8317	88,0838	49,9694	61,1625	42,5913
	V	-	-	-	-	39,2724	89,4229	47,9649	61,1686	42,8457
	VI	-	-	-	-	39,2134	89,1251	48,3312	61,1670	42,1803
	VII	-	-	-	-	39,0015	88,9010	48,2135	61,1671	41,7135
	VIII	-	-	-	-	38,7629	90,3501	47,7888	61,1688	41,2355
	IX	-	-	-	-	38,6238	90,6172	48,0105	61,1732	41,0371
	X	-	-	-	-	38,4876	90,9394	48,4970	61,1815	40,8833
	XI	-	-	-	-	38,4257	90,8063	47,5741	61,1799	40,5425
	XII	-	-	-	-	38,3251	90,9675	46,3465	61,1954	39,5143
2007	I	-	-	-	-	37,8973	92,1831	47,0635	61,1802	39,1269
	II	-	-	-	-	37,7300	91,6664	46,8414	61,1905	38,8048
	III	-	-	-	-	37,9428	89,9742	46,2014	61,1729	39,4077

I zvor: Narodna banka na Republika Makedonija

1/ I zvr{ ena denomi nacija na denarot za 100 vo maj 1993

Tabela 37

Sreden devizen kurs na denarot (na kraj na periodot)

	EUR 1	DEM 100	ITL 100	USD 1	ATS 100	FRF 100	GBP 1	CHF 100
31.12.1993		2.575,2100	2,6000	44,4600	366,3000	757,7600	65,8200	3.029,4800
31.12.1994		2.621,1400	2,5000	40,6000	372,4900	759,5300	63,4500	3.098,1900
31.12.1995		2.649,4300	2,4000	37,9800	376,5900	775,0400	58,6500	3.299,6000
31.12.1996		2.663,4000	2,7100	41,4100	378,4961	789,1662	69,9596	3.062,9100
31.12.1997		3.092,4800	3,1500	55,4200	439,5300	924,1300	92,2200	3.811,4800
31.12.1998		3.098,3900	3,1294	51,8400	440,4100	923,8800	86,6900	3.786,2300
31.12.1999	60,6173	3.099,3136	3,1306	60,3400	440,5231	924,1000	97,5000	3.776,5400
31.12.2000	60,7878	3.108,0300	3,1400	65,3300	441,7600	926,7000	97,4000	3.990,8000
31.12.2001	60,9610	3.116,8844	3,1484	69,1716	443,0206	929,3438	100,1824	4.110,9286
31.12.2002	61,0707			58,5979			93,9549	4.197,8760
31.12.2003	61,2931			49,0502			87,1136	3.930,5566
31.12.2004	61,3100			45,0676			86,4983	3.970,8549
31.12.2005	61,1779			51,8589			89,2717	3.934,0171
31.12.2006	61,1741			46,4496			91,1007	3.806,9637
31.01.2007	61,2139			47,1893			92,7062	3.770,2575
28.02.2007	61,1773			46,2413			90,8079	3.780,3436
31.03.2007	61,1675			45,9284			89,9787	3.764,8489

Izvor: Narodna banka na Republika Makedonija

Tabela 38

**I indeksi na efektiven devizenski kurs na denarot
bazen period 1995=100, ponderi NTR 2003 godina**

godina	mesec	Nominalni efektiven devizenski kurs na denarot	Realni efektiven devizenski kurs na denarot	
			I indeks na trošoci na život	I indeks na cene na proizvoditelji na industrijski proizvodi
1995	I	108,9	103,4	100,5
1996	I	110,2	90,0	89,9
1997	I	100,4	78,2	83,8
1998	I	109,1	74,4	84,0
1999	I	110,3	68,6	78,0
2000	I	147,2	81,0	90,5
2001	I	155,1	79,3	86,0
2002	I	158,7	77,7	85,6
2003	I	164,2	79,3	85,9
2004	I	169,3	76,4	84,8
2005	I	170,5	74,0	82,8
2006	I	170,1	73,9	81,5
2006	I	170,8	75,4	83,4
	II	171,0	75,6	83,7
	III	171,2	75,2	82,9
	IV	171,5	75,0	82,6
	V	172,8	76,0	84,4
	VI	173,1	75,5	83,4
	VII	172,2	75,2	83,6
	VIII	171,4	74,6	82,9
	IX	171,5	74,3	82,4
	X	170,4	73,9	81,4
	XI	170,0	74,2	81,0
	XII	170,1	73,9	81,5
2007	I	170,2	74,2	81,4
	II	169,9	74,2	80,9
	III	170,9	74,8	81,6

Izvor: NBRM

METODOLO[KI OBJASNUVAWA

REALNI OT SEKTOR

Tabela br.1 Bruto doma{ en proizvod

I zvor na podatoci te za bruto doma{ ni ot proizvod (BDP) e Dr` avni ot zavod za statistika na Republika Makedonija (DZSRM). Presmetkata na BDP bazi ra na podatoci od godi{ ni te sметки od Centralni ot register, od statisti~kite istra`uvawa na DZS, od Ministerstvoto za finansi i, UJP i od drugi izvori.

Bruto doma{ ni ot proizvod (BDP) po tekovni ceni (spored proizvodstven metod) e finalen proizvod na proizvodnata aktivnost na rezidentni te proizvodni edini ci i predstavuva zbir na bruto dodadenata vrednost od oddelni insti tuci onalni sektori ili oddelni dejnosti, po osnovni ceni, zgoljmen za danokot na promet (odnosno DDV) i carinite, a namalen za subvencii te na proizvodi ({ to ne se raspredeleni po dejnosti).

Podatoci za BDP na kvartal na osnova se raspolo`li vi od 1997 godina. Proizvodstvenata strana na BDP na kvartal na osnova se presmetuva po postojani ceni. Podatoci te za BDP po proizvoden metod prika`ani po sektori se spored Nacionalnata klasifikacija na dejnosti - NKD.

Tabela br.2 Ceni

I zvor na podatoci te za ceni te e DZSRM.

Prose~ni mese~ni ceni na malo, nivnata dinamika i strukturata na li~nata potro{ uva~ka se osnova za presmetka na indeksot na tro{oci te na `ivot ot (Consumer price index - CPI).

Pri izborot na proizvodi te za sladewe na ceni te na malo se zemaaat predvid samo oni e proizvodi koi imaat zna~ajno u~estvo vo prometot na malo. Pod ceni na malo se podrazbiraat cene po koi trgovijata na malo, individualni te proizvodi tel i vr{itelite na uslугите gi prodavaat proizvodi te i uslугите na krajnite potro{ uva~i. Vo ceni te e vklu~en i DDV.

I indeksot na tro{oci na `ivotot se presmetuva vrz baza na posebno grupi rana lista na proizvodi i uslugi od li~nata potro{ uva~ka na nezemjodelski doma{instva i prose~ni mese~ni ceni na malo na tie proizvodi i uslugi, odnosno nivni te individualni indeksi na ceni, ponderirani so strukturata od individualnata potro{ uva~ka. Od januari 2007 godina strukturata na indeksot na tro{oci te na `ivotot e pro{irena za dve novi kategorii: "Restorani i hoteli" i "Ostanati uslugi nespomnati na drugo mesto".

Cenite na proizvodi elite na industriiski proizvodi - CPI P (Producer price index - PPI) se sledat vo Mese~ni ot izve{ taj za ceni na proizvodi tel i na industriiski proizvodi, C.41 kaj 200 pretprijatija od oblasta na industrijata vo R. Makedonija. Izborot na pretprijatijata se vr{ i spored nivnoto zna~ewe vo vklupnoto proizvodstvo.

Proda`na cena na proizvodi tel i te na industriiski proizvodi e cenata spored koja proizvodi tel ot gi prodava svoite proizvodi na redovni te kupuva~i na doma{ ni ot pazar, vo najgolemi kolici~estva f ranko natovareno vo vagon (kamion) vo mestoto na proizvodi tel ot, ili cenata po koja proizvodi tel ot vr{ i presmetka so drugi proizvodi tel i vo prometnata sf era. Vo ovaa cena vleguva regresot, ako prodava~ot go ostvaruva spored propisite, a od cenata se odbiva trgovski ot rabat i popustot (kasa skonto i dr.) { to prodava~ot mu go odobruva na kupuva~ot. Vo cenata ne vleguva DDV.

Od januari 2001 godina indeksot na CPI P se obrabotuva spored Nacionalnata klasifikacija na dejnosti te.

Tabela br.3 Industrijsko proizvodstvo i produktivnost vo industrijata

I zvor na podatoci te za industriskot o proizvodstvo e DZSRM. Podatoci te za industrijata se priberaat preku mese~ni izve{ tai { to gi dostavuvaat pretprijatijata

evidenti rani vo oblasta na industrijata, kako i delovni te edini ci koi se zanimavaat so industrijska dejnost, a se nao|aat vo sostav na industrijski te pretprijati ja.

Vrz osnova na podatocite od mese~ni te izve{ tai se presmetuvaat indeksite na proizvodstvo.

So godi { ni ot izve{ taj za industrijata do 1998 godina i mese~ni ot izve{ taj za industrijata do 1999 godina, podatoci te se pri bira spored Edinstvenata klasi f i kacija na dejnosti - EKD, a od 1999 godina, odnosno 2000 godina, soodvetno, pri bira spored Nacionala nata klasi f i kacija na dejnosti - NKD.

I indeksot na fizi~ki obem na industrijsko proizvodstvo se presmetuva vrz osnova na proizvodstvoto, t.e. po ~ista dejnost, so rasporeduvawe na proizvodi te vo soodvetnata granka. Za presmetuvawe na indeksot se koristat:

- prose~noto mese~no gotovo proizvodstvo i strukturata na proizvodstvoto vo baznata godina;
- ukupno mese~no proizvodstvo vo tekovnata godina;
- nomenklaturata na proizvodi za mese~ni ot izve{ taj za industrijskoto proizvodstvo;
- ponderacioni koefici enti za sekoy proizvod;
- ponderacioni faktori { to ja izrazuvaat strukturata na proizvodstvoto, t.e. u~estvoto na sekoya granka vo ukupnoto industrijsko proizvodstvo na Republika Makedonija.

Produkt ivnost a vo industrijata se presmetuva vo NBRM, vrz baza na podatoci od DZSRM za fizi~ki ot obem na industrijskoto proizvodstvo i brojot na vraboteni te vo industrijata (spored istra` uvaweto Trud 1), so mese~na di nami ka.

Tabela br.4 Vrabotenost

Izvor na prezenti rani te podatoci za vrabot enost a e Anketata za rabotna sila (ARS) na DZSRM.

ARS e najseopf atno istra` uvave na ekonomskata aktivnost na anselenieto i nivni te demograf ski, obrazovni i drugi karakteristi ki vo me|uposi sni ot period. Anketata se sproveduva na celata teritorija na R. Makedonija, vrz baza na primerok od 10.000 doma}instva (7.200 doma}instva do 2003 godina) ili 1,8% od ukupni ot broj doma}instva vo zemjata. Do 2003 godina ARS se sproveduva{ e godi { no, a od 2004 godina se sproveduva kontinuirano nedelno vo tek na cel a godina, a obrabotkata se vr{ i kvartalno i godi { no. Edini ci na nabqduvawe se li ca na vozrast od 15 do 79 godini i doma}instvata. ARS se izrabotuva vrz baza na me|unarodni preporaki (ILO i Eurostat). Pri meneti klasi f i kaci i: Nacionalna klasi f i kacija na dejnosti i Nacionalna klasi f i kacija na zanimavaat.

Rabot sposobnot o naselenie go so~nuvaat si te lica na vozrast od 15 godini i pove{e. Rabotosposobnoto naselenie se deli na aktivno naselenie i neaktivno naselenie.

Akt ivnot o naselenie (rabotna sila) gi opfa}aat se vraboteni te i nevraboteni te lica.

Neakt ivno naselenie gi opfa}aat se sl edni te lica:

- u~enici i studenti
- penzioneri
- doma}inki
- i zdr`uvani lica (od drugo lice, od dr`avata ili od drug pri hodo kaka renta, kamata).

Vraboteni te vo zemjodelstvoto gi opfa}aat sektorite A i B; vraboteni te vo industrijata gi opfa}aat sektorite V, G, D i \; vraboteni te vo uslu`nat a dejnost gi opfa}aat sektorite od E do Q spored NKD.

Tabela br.5 Plati

Podatoci te za isplatenite neto i bruto plati po vraboten bazi raat na mese~ni izve{ tai od delovni te subjekti vo privatna i druga (op{ testvena, dr`avna, zadru`na i me|ovita) sopstvenost so razli~ni dejnosti vo Republika Makedonija. Podatoci te gi izgotvuva DZSRM.

Net o plat ite se odnesuvaat na prose~ni te pri mawa vo mesecot po rabotni k, ostvareni za rabota so polno, pokuso i podolgo rabotno vreme (prekuvremena rabota). Ukupno isplatenite neto plati opfa}aat i nadomestok na neto platata od sredstvata na pretprijati eto (ili drugo

pravno l i c e) za godi { en odmor, dr` avni prazni ci , pl ateno otsustvo do 7 dena, pl ateno otsustvo za stru~no usovr{ uvawe, za bol eduvawe do 21 den, nadomestok za vreme pomnato na ve` bi po pokana od nadl e` en dr` aven organ, ci vil na za{ tita, i sl.

Brut o plat i te gi opf a}aat i spl ateni te neto pl ati za izve{ tajni ot mesec, pl ateni ot personal en danok i pl ateni te pri donesi za penzisko, invalidsko i zdravstveno osiguruvawe, za vrabotuvawe, profesi onal no zabol uvawe i za vodostopanstvo.

Po~nuvaj}i od maj 2001 godina podatocite za platite se objavuvaat spored Naci onal nata klasi f i kaci ja na dejnosti -NKD.

Plati te vo zemjodelst vot o gi opf a}aat sektori te A i B; plati te vo industrijat a gi opf a}aat sektori te V, G, D i \; plati te vo uslu`nat a dejnost gi opf a}aat sektori te od E do Q spored NKD.

Tabela br.6 Buxet na Republika Makedonija (Centralen buxet i buxeti na fondovi)

Podatocite za buxetot gi izgotvuva Ministerstvoto za finansii na Republika Makedonija.

Buxetot na Republika Makedonija gi inkorporira centralni ot buxet i buxetite na vonbuxetski te f ondovi.

Centralni ot buxet, koj se odnesuva na centralnata vlast, gi opf a}a osnovni ot buxet, buxetot na samof i nansi ra~ki aktivnosti i buxeti te na zaemi i donaci i.

Vo vonbuxetski f ondovi spa|aat: Fond za PI OM, Fond za zdravstveno osiguruvawe, Agencija za vrabotuvawe i Fond za pati { ta.

MONETAREN SEKTOR

Podatoci te vo agregirani ot bilans na depozitni te banki i bilansot na Narodna banka na Republika Makedonija (NBRM) se dezagregirani soglasno sektorski ot i valutni ot kriterium, kako i soglasno finansijski ot instrument vrz osnova na koj nastanuvaat opredeleni pobaruwa i obvrski. Podatoci te vo prezenti rani te bilansi se odnesuvaat na krajni te salda na krajot na referentni ot period. Iznosite koi se denominirani vo stranska valuta se konvertiraat spored sredni ot devizen kurs na denarot na krajot na referentni ot period, soglasno indikativnata kursna lista na NBRM.

Vo sektorskata klasi f i kaci ja komponentite se rasporeduvaat vo dve osnovni grupi: rezidenti i nerezidenti. Vo ramkite na grupata rezidenti postojat pet sektori: nefinansijski pravni l i ca, dr` ava, banki i ostanati finansijski i nstituci i, drugi komponenti i naselenie.

- Sektorot nefinansijski pravni l i ca opf a}a tri podsektori: javni nefinansijski pretprijatija, pretprijatija koi ne se organizirani kako javni, a se vo sopstvenost na Dr` avata vo obem pogolem od 50% i privatni pretprijatija.

- Sektorot dr` ava e dezagregiran na: centralna dr` avna vlast (Buxet i organi na centralna dr` avna vlast); i nstituci i na centralna dr` avna vlast (Sudovi, Obvintelstva); f ondovi (f ondovi na socijalno osiguruvawe i drugi f ondovi i agenciji); lokalna vlast; ustanovi na javen sektor (u~ili { ta, bolnici i sl.). Poslednite dva podsektori se nositel i na monetarni te agregati.

- Sektorot banki i drugi finansijski i nstituci i go so~i nuvaat pet podsektori:

- Narodna banka na Republika Makedonija (monetarna vlast);

- Depozitni banki;

- [tedi lni ci ;

- Osiguratelni kompanii vo koi se vkl u~uvaat dru{ tva i zavodi koi vr{ at raboti na osiguruvawe i reosiguruvawe, f ond za osiguruvawe na depoziti, investicioni f ondovi, finansijski i nstituci i koi vr{ at finansijski lizing i drugi finansijski uslugi;

- Ostanati finansijski i nstituci i vo koi se vkl u~uvaat i nstituci i te koi se zanimavaat so posreduvawe na pazarot na kaptital, brokerski ku}i, kli rini{ ki ku}i, berza.

- Sektorot drugi komponenti vkl u~uva neprof i tni i nefinansijski organizaci i (organizaci i so socijalno humanitaren karakter, stopanski komori, politiski partii, zdru` enija na gra|ani, verski zaedni ci, sindikati, crven krst).

- Sektorot naselenie opf aja: naselenie i fizi~ki lica koi vr{ at registrirana dejnost.

Narodna Banka na Republika Makedonija, depozitnite banki i { tedi lni cite go so-i nuvaat bankarski ot sektor na Republika Makedonija.

Sredstvata i obvrske na bankarski ot sektor se klasi f i ci rani vo sledni te agregirani kategori i: monetarno zlato i specijalni prava na vle~ewe (SPV), valuti i depoziti, harti i od vrednost osven akci i, kredi ti, akci i i drugi sopstveni ~ki harti i od vrednost, tehnici rezervi za osiguruvawe, finansijski derivativi, ostanati sметки na prilivi/odliv i nefinansijski sredstva. Kaj del od ovie agregirani kategori i postoi ponatamo{ na dezagregacija po najrazli~ni kriteriumi.

Tabela br.7 Bilans na Narodna banka

Bilansot na NBRM se izgotvuva vrz osnova na smetkovodstvenata evidencija na si te sredstva i obvrske na NBRM kon ostanati te sektori vo ekonomijata, vkl u~uvaj}i go i sektorot nerezidenti. Bilansot na NBRM se objavuva na krajot na mesecot i sodr`i podatoci za prethodni ot mesec.

A. Sredstvata na bilansot na NBRM gi vkl u~uvaat sledni te kategori i: devizni sredstva, pobaruvawa od dr` avata i ostanati sredstva.

Devizni sredstva na NBRM se sostojat od: monetarno zlato, rezervnata pozicija vo MMF, holding na Specijalni Prava na Vle~ewe (SPV), devizi vo forma na efektivni stranski pari, ~ekovi, depoziti na NBRM vo stranski banki, plasmani vo harti i od vrednost emiti rani od nerezidenti (vo stranska valuta), plasmani vo devizi kaj me|unarodni finansijski instituci i i ostanati devizni sredstva (devizni nostro pokrieni akreditivi i devizni nostro pokrieni garancii).

Pobaruvawata na NBRM od Dr` avata se odnesuvaat na odnosite so MMF (alokacija na SPV i pobaruvawa vrz osnova na replasi rani kredi ti na MMF), kako i pobaruvawa vrz osnova na plasmani vo harti i od vrednost. Plasmani te vo harti i od vrednost pretstavuvaat specifi~na kategorija. I meno, emisijata na ovie harti i od vrednost pretstavuva eden od mehanizmi te vo procesot na sani rawe na bankite, preku koja se izvr{i i prezemawe na lo{ite plasmani vo portfolioto na edna banka. Ovie harti i od vrednost se vo sopstvenost na Agencijata za sanacija na banki. Ni vnoto amortizi rawe se odviva vo sklad so sklu~eni ot dogovor pome|u Dr` avata i Centralnata banka.

Ostanatite sredstva na NBRM vkl u~uvaat: osnovni sredstva, sredstva za posebni nameni i spored posebni propisi, zalihi, prilivi vrz osnova na kamati, sommitelni i sporni pobaruvawa vrz osnova na kamata i nadomesti.

B. Obvrskite na bilansot na NBRM opf a}aat: primarni pari, prodadeni blagajni ~ki zapisi na aukcija, depoziti na Dr` avata, depoziti na ostanati finansijski instituci i, devizni obvrski kon stranstvo i ostanati obvrski na NBRM.

Primarni pari vkl u~uvaat: gotovi pari vo optek, gotovina vo blagajna i sметki na bankite kaj NBRM. Gotovite pari vo optek pretstavuvaat obvrska na NBRM i se odnesuvaat na gotovite pari vo blagajna na depozitni te banki. Smetki te na bankite kaj NBRM se odnesuvaat na smetki te na depozitni te banki kaj NBRM (vkl u~itelno i na { tedi lni cite), vo ~ii ramki vleguva i deponiranata zadol`i telna rezerva (vo denari i vo stranska valuta) na bankite kaj NBRM (vkl u~itelno i na { tedi lni cite). Zadol`i telnata rezerva se presmetuva po utvrdeni stapki na zadol`i telna rezerva koi se pri menuvaat na prose~nata mese~na sostojba na soodvetni te depoziti. Pri toa, vo primena e prose~en sistem na odr`uvave na zadol`i telna rezerva, spored koj bankite imaat mo`nost da gi kori stat sredstvata na zadol`i telnata rezerva za odr`uvave na dnevnata likvidnost najmnogu do 80% od obvrskata. Podatoci te za gotovite pari vo optek se prezemaat od Direkcijata za trezorsko rabotewe pri NBRM, dodeka podatoci te

za dnevna l i kvi dnost na banki te i { tedi l ni ci te bazi raat na nivni te dnevni izve{ tai dostaveni do NBRM.

Aukci i te na blagjni~ki zapisi pretstavuvaat osnoven instrument na monetarnata politika na NBRM, koj se koristi za regulirawe na globalnoto nivo na likvidnost i kamatni te stапки vo bankarski sistem, kako i signalizi rawe na nasokite na monetarnata politika. Za prвpat se vovedeni vo februar 1994 godina i po definicija se nameneti za povlekuwawe na likvidnost od bankarski sistem. Interenci i te so ovoj instrument, ~ija ro~nost iznesuva 28 dena, se vr{at preku sproveduvawe na aukcii koi mo`at da bi dat organi zi rani kako "tender so iznosi" ili "tender so kamatni stапки" (amerikanski tip). Aukci i te na blagajni~ki zapisi se postaveni na pazarna i f leksi bilna osnova, { to ovozmo` uva nivno postojano menuvawe, so cel zgodemuvawe na nivnata efikasnost i uspe{ na realizacija na postaveni te cel i.

Depoziti te na dr` avata gi opfa}aat depozitni te pari na dr` avata vo denari (trezorska smetka na dr` avata i drugi buxetski fondovi) i vo stranska valuta (depoziti za posebni nameni na centralno i lokalno nivo na dr` avata i drugi depoziti). Vo ramki na denarski te depoziti na dr` avata po~nuvaji od mart 2006 godina se vkl u~eni i pari~ni te fondovi mobilizirani preku emisija na **dr` avni zapisi za monetarni celi**, koi se deponiraat na posebna smetka. I meno, na 07.03.2006 godina, NBRM vo sorabotka so Ministerstvoto za finansi i zapozna so emisija na dr` avni zapisi za monetarni celi so rok na dosta~uvawe od tri meseci. Dr` avni te zapisi za monetarni celi se izdavaat na redovni te aukcii na dr` avni harti od vrednost i gi imaat iste karakteristiki kako redovni te dr` avni harti od vrednost. Spored Zakonot za javen dolg, dr` avni te zapisi za monetarni celi ne se del od javni ot dolg, bidej{i se izdavaat za potrebito na monetarnata politika. Voedno, dr` avata nema pravo na raspolagawe so povle~eni te sredstva preku izdavawe na dr` avni zapisi za monetarni celi. Kamatnata stапка na dr` avni te zapisi za monetarni celi ja plaja NBRM, spored prose~nata kamatna stапка postignata na aukci i te na trimese~ni dr` avni zapisi. Za regulirawe na me|usebni te odnosi, Ministerstvoto za finansi i NBRM skl u~ija Dogovor za dr` avni zapisi za monetarni celi.

Devizni te obvrski kon stranstvo gi opfa}aat obvrski te na NBRM kon nerezidenti vrz osnova na ~ekovi i kreditni pisma vo devizi, kako i obvrski te po iskoristeni krediti od Me|unarodni ot Monetaren Fond.

Ostanatite obvrski na NBRM gi opfa}aat: kaptalni smetki, odlivi vrz osnova na kamati - so sektorska distribucija na odlivite vrz osnova na dosta~ana kamata, neizvri{eni isplati vrz osnova na naplati vo stranstvo, privremeni uplati, obvrski kon Buxetot na Dr` avata, obvrski kon dobavuva~i, obvrski vrz osnova na devizni rezervi, obvrski po drugi osnovi i za ostanati nameni, kako i obvrski za posebni nameni i spored posebni propisi i komisiooni te smetki.

Tabela br.8 i 9 Bilans na depozitni te banki i { tedi l ni ci

Bilansot na depozitni te banki i Bilansot na { tedi l ni ci te se izgotvuvaat vrz osnova na dosta~enata smetkovodstvena evidencija od strana na depozitni te banki i { tedi l ni ci te (KNBI FO) i pretstavuvaat agregirani bilansi na sredstvata i obvrski te na site depozitni banki i { tedi l ni ci. Mese~ni ot pregled na depozitni te banki i { tedi l ni ci se objavuva na krajot na mesecot i sодр`i podatoci za prethodni ot mesec. Bilansot sодр`i podatoci za pobaruvawata i obvrski te (nosi tel i na monetarnite aggregati, soglasno nacionalnata defini~ica) na bankarski ot sektor (so iskl u~ok na NBRM) kon ostanatite sektori vo ekonomijata, vkl u~uvaji go i sektorot nerezidenti. Podatocite se klasificirani vo standardizirani komponenti spored sektori, finansijski instrumenti i smetkovodstveni principi.

A. Sredstvata vo bilansot na depozitni te banki i { tedi l ni ci vkl u~vaat: likvidni sredstva, depoziti kajNBRM, devizni sredstva, pobaruvawa od dr` avata i pobaruvawa od nefinansijski ot i nebankarski sektor i ostanati sredstva.

Likvidni te sredstva gi opf a}aat smetki te na bankite i { tedi lni ci te kaj NBRM (koi ja vkl u~uvaat i nivnata zadol` i tel na rezerva vo denari deponi rana kaj NBRM) i gotovina na blagajna.

Depozitite na bankite i { tedi lni ci te kaj NBRM se odnesuvaat na efektite od instrumentite na monetarnata politika (blagajni ~ki zapisi kupeni od NBRM).

Devizni te sredstva se odnesuvaat samo na depozitni te banki bi dej}i { tedi lni ci te ne se ovlasteni za vr{ ewe na devizni raboti i platen promet so stranstvo i pretstavuvaat pobaruvawa od nerezidenti i vkl u~uvaat: zlato (zlato vo trezor na banka i zlato deponi rano vo stranstvo), devizi i ~ekovi, devizni smetki vo stranstvo (redovni devizni smetki vo stranstvo i oro~eni devizni sredstva vo stranstvo), ostanati pobaruvawa (pobaruvawa vrz osnova na devizni nostro pokrieni akreditivi i garancii i vrz osnova na odobreni krediti i dostasani nenaplateni pobaruvawa).

Pobaruvawata na bankite i { tedi lni ci te se klasif i ci rani spored sektorot na koj se odnesuvaat (pobaruvawa od dr` avata i pobaruvawa od nefinansiiski i nebankarski sektor). **Pobaruvawata od Dr` avata** se klasif i ci rani spored vidot na: pobaruvawa vrz osnova na odobreni krediti i pobaruvawa vrz osnova na harti i od vrednost. **Pobaruvawa od nefinansiiski ot nebankarski ot sektor** se klasif i ci rani spored valutata na denarski i devizni.

Ostanati te sredstva na depozitni te banki i { tedi lni ci te opf a}aat me|ubankarski pobaruvawa, osnovni sredstva, presmetani nedostasani i dostasani kamati, somnitelni i sporni pobaruvawa vrz osnova na kamata, nadomesti i provizii i ostanato. Me|ubankarski te pobaruvawa gi opf a}aat interakciite pome|u bankarski te instituci i, odnosno: krediti odobreni na drugi banki, depoziti deponirani kaj drugi banki, pobaruvave od delovi na banki, pobaruvawa vrz osnova na emitirani harti i od vrednost od strana na drugi banki ili drugi finansiiski instituci i, ostanati pobaruvawa i dostasani nenaplateni pobaruvawa.

B. Obvrski te na depozitni te banki i { tedi lni ci te gi vkl u~uvaat obvrskite { to nastanuvaat vrz osnova na: primeni depoziti, dobieni krediti, emitirani harti i od vrednost, kaptalni smetki i ostanati obvrski.

Depozitite se diferencirani na: depozitni pari (~iro i tekovni smetki samo kaj depozitni te banki), depoziti po vi duvawe, oro~eni depoziti do edna godina, ograni~eni depoziti i oro~eni depoziti nad edna godina.

Kreditite se odnesuvaat na sredstva koi samo depozitni te banki gi dobivaat od nebankarski instituci i.

Harti i te od vrednost se odnesuvaat na komercijalni harti i od vrednost emitirani od strana na finansiiski te instituci i vo funkcija na zajaknuvawe na vкупni ot finansiiski potencial. Vo bankarski ot sistem na Republika Makedonija dosega se emitirani samo depozitni sertifikati.

Obvrski te kon Dr` avata (se odnesuvaat samo na depozitni te banki bi dej}i { tedi lni ci te ne primaat depoziti od sektor dr` ava) koi gi opf a}aat depozitni te pari, depoziti po vi duvawe, oro~eni i ograni~eni depoziti na Dr` avata.

Obvrski te kon nerezidenti (se odnesuvaat samo na depozitni te banki bi dej}i { tedi lni ci te ne se ovlasteni za vr{ ewe na devizni raboti i platen promet so stranstvo) koi gi opf a}aat obvrski te vrz osnova na depoziti, krediti ili instrumenti na nadvore{ en platen promet.

Pozajmuvawata od NBRM se odnesuvaat na krediti, kupeni depoziti na aukcija, ostanati obvrski vrz osnova na primeni avansi za otkup na efektivni stranski valuti, dostasani neizmireni obvrski.

Kapitalnite smetki go vkl u~uvaat osnova~ki ot kapital na bankata (vo pari~en i nepari~en oblik), rezervni ot fond na bankata, posebni fondovi (sredstva za zaedni~ka potro{ uva~ka), kako i vklupni te prihodi i rashodi na f i nansi skata i nsticija.

Ostanati te obvrski vkl u~uvaat: me|ubankarski obvrski (krediti zemeni od drugi banki, depoziti deponirani od drugi banki, obvrski kon delovi na banki, obvrski vrz osnova na emi~ti rani harti i od vrednost), odlivi na sredstva vrz osnova na presmetana nedostasana kamata, dostasana kamata i ostanati odlivi. Ostanati te obvrski gi vkl u~uvaat i komisio~ni te smetki (aktivnosti na bankata vo ime i za smetka na drugi). Voedno, kategorii te prihodi, rashodi, dobi~ka za raspredelba i ispravkata na razli~ni vidovi na bilansni pozicii i maat tretman na ostanati obvrski. Posebna kategorija na obvrski pretstavuvaat obvrski te kon banki od porane{ na SFRJ, nastanati pred monetarnoto osamostojuvawe (26.04.1992 godina), denomi~ni rani vo stranska valuta, vrz osnova na devizni ~iro smetki na banki od porane{ na SFRJ.

Tabela br.10 i 11 Monetaren pregled bez i so opf ateni { tedi lni ci

Monetarni ot pregled pretstavuva konsolidiran pregled na smetki te na depozitni te banki, { tedi lni ci te i NBRM, pri { to gi poka~uva kombinirani te sredstva i obvrski na monetarni ot sistem vo odnos na nebankarski te rezententi i nerezidentni subjekti. Monetarni ot pregled se dobiva so soodvetna reklasi~ka kacija na stavki te od pregledi te na depozitni te banki i NBRM, vo format { to ja olesnuva analiza na monetarni te dvi~ewa. Osnovni izvori za izrabitka na monetarni ot pregled se pregledot na NBRM i pregledi te na depozitni te banki i { tedi lni ci te.

Kako konsolidiran bilans na monetarni ot sistem pretstavuva osnova za negovo kontinuirano sledewe. I stovremeno, monetarni ot pregled ovozmo~uva i analiza na interakci i te na osnovni te makroekonomski sektori: realni ot, fiskalni ot, eksterni ot i monetarni ot sektor.

Mese~ni ot monetaren pregled se objavuva na krajot na mesecot i sodr`i podatoci za prethodni ot mesec.

Glavni stavki vo Monetarni ot pregled se: Neto devizna aktiva, Neto doma{ na aktiva i Pari~na masa (monetarni agregati), ~ii sostavni komponenti se prethodno objasneti vo ramki na Bilansot na Narodna banka na Republika Makedonija i Bilansot na depozitni te banki i { tedi lni ci (Tabela br.1 i Tabela br.2 i 3).

Neto deviznata aktiva pretstavuva razlika od devizni te sredstva na NBRM i depozitni te banki i devizni te obvrski na NBRM i depozitni te banki. Si te devizni sredstva i obvrski na NBRM i depozitni te banki se agregirani i prezentirani kako neto devizna aktiva na monetarni ot sistem.

Neto doma{ nata aktiva gi opfa}a doma{ ni te krediti i ostanati te stavki, neto, pri { to doma{ ni te krediti gi opfa}aat pobaruuvawata na depozitni te banki i { tedi lni ci te od dr` avata i nedr` avni ot sektor (doma{ ni krediti od pregledot na depozitni te banki) i pobaruuvawata na NBRM od dr` avata na neto osnova (neto pozicija na dr` avata kaj NBRM od pregledot na NBRM). Ostanati stavki, neto gi opfa}aat si te stavki (na neto osnova) od pregledot na NBRM i pregledot na depozitni te banki koi ne se opf ateni vo drugi te komponenti od monetarni ot pregled.

Pari~nata masa gi opfa}a razli~ni te defini~ci i na pari~na masa, t.e. monetarni te agregati M1, M2 i M4. Pri toa, pri defini~eto na monetarni te agregati zemeni se vo predvid karakteristi~ki te na finansi~ki te instrumenti (ro~nost, stepen na likvidnost, motivi za dr` ewe). I stovremeno, so cel da se obezbedi me|unarodna sporedli~nost i kompatibilnost, metodologijata { to ja koristi NBRM e usoglasena so me|unarodni te standardi i kriteriumi za defini~eto na finansi~ki te instrumenti i sektori (emi~enti i nositel i na pari~na masa).

Monetarni ot agregat M1 pretstavuva najtesna defini~ci ja na pari~na masa i gi opfa}a gotovi te pari vo optek i depozitni te pari (tekovni smetki, transakci~ki depoziti).

Monetarniot agregat M2 pokraj gotovite pari vo optek i depozitni te pari (M1) gi vkl u~uva i kratkoro~nite depozitite na dr` avniot i nedr` avniot sektor (defini rani prethodno).

Monetarniot agregat M4 pretstavuva naj{ i roka definicija na pari~na masa i gi vkl u~uva monetarni ot agregat M2 i dolgoro~ni te depoziti na dr` avniot i nedr` avniot sektor (defini rani prethodno).

Tabela br.12 Krediti na nedr` aven sektor

Kreditite koi depozitni te banki gi odobruvaat na nedr` avniot sektor se klasi f i ci rani od aspekt na valutata: krediti vo denari i vo stranska valuta, od aspekt na ro~nosta: kratkoro~ni i dolgoro~ni krediti i od aspekt na podsektorot: krediti odobreni na nasel eni e, pretprijatija i ostanati podsektori.

Kreditite na nedr` aven sektor vo denari opfa}aat krediti i plasmani vo hartii od vrednost (na pretprijatijata, na nasel eni eto i na drugi komitenti - edini ci na lokalna samouprava, ustanovi na javen sektor), dostasani nenaplateni pobaruwawa vrz osnova na krediti i plasmani vo hartii od vrednost. Kreditite vo denari gi vkl u~uvaat i denarski te krediti so devi zna kl auzul a.

Kreditite na nedr` aven sektor vo stranska valuta opfa}aat pobaruwawa po krediti i harti i od vrednost od pretprijatija (vrz osnova na kori steni stranski krediti, kreditni lini i, depoziti i dr.), nasel eni e, drugi komitenti, dostasani nenaplateni pobaruwawa po krediti i plasmani vo stranska valuta od pretprijatija, nasel eni e i drugi komitenti.

Tabela br.13 Monetarni agregati i nivni te komponenti (nedr` aven sektor)

Monetarni te agregati, kako zbir na finansijski instrumenti klasi f i ci rani soglasno stepenot na nivnata likvidnost, se defini rani na na~in kompatibilen so me|unarodno pri f ateni te defini ci i kriteriumi (soglasno metodologijata za monetarna i finansijska statistika na MMF, bazi rana na Sistemot na nacionali smetki, 1993). Depoziti te vkl u~eni vo monetarni te agregati se odnesuvat na sledni te sektori: nefinansijski pravni lica, nasel eni e, drugi finansijski institucii, lokalnata vlast i ustanovite na javniot sektor i drugi komitenti - neprof itni nefinansijski insti tuci i.

Pari~nata masa M1 gi opfa}a gotovite pari vo optek i depozitni te pari. Pritoa, depozitni te pari se odnesuvaat na tekovni smetki.

Gotovite pari vo optek pretstavuvaat razlika pome|u vkupniot iznos na pe~ateni i kovani pari i iznosot na gotovi pari {to se nao|a vo blagajnata na depozitni te banki, vo trezorot na NBRM i vo disperzirani te trezori.

Pari~nata masa M2 (likvidni sredstva) gi vkl u~uva monetarni ot agregat M1 i kratkoro~ni te depoziti. Kratkoro~ni te depozitite se defini rani kako depoziti vo koi se opf ateni: depoziti te po viduvawe, oro~eni te depoziti do edna godina, kratkoro~ni obvrski po izdadeni harti i od vrednost i kratkoro~ni krediti od nebankarski insti tuci i.

Pari~na masa M4 (vkupen depoziten potencijal na monetarni ot sistem), gi vkl u~uva monetarni ot agregat M2 i dolgoro~ni te depoziti t.e. depoziti oro~eni nad 1 godina, dolgoro~ni harti i od vrednost, dolgoro~ni krediti dobi eni od nebankarski insti tuci i i ograni~eni te depoziti (depoziti ~ija upotreba e ograni~ena za odredena namena utvrdena so propis - nameneti za pokri wave na otvoreni akreditivi vo nadvore{ ni ot platen promet, garancii, bankarski doznaki i dr.).

Tabela br.14 Vkupni pobaruwawa na depozitni te banki

Vkupni te pobaruwawa na bankite se odnesuvaat na kreditite, plasmani te vo hartii od vrednost, ostanati plasmani i dostasani te nenaplateni pobaruwawa vrz osnova na plasmani.

Plasmani te na depozitni te banki se sektorski, ro~no i valutno dekomponirani. Soglasno prifatene standardi od oblasta na monetarnata i finansijskata statistika za konsolidacija t.e. i sklu~uvawe na me|usebni te pobaruvawa i obvrski vo ramki te na eden sektor, plasmani te gi i sklu~uvat me|ubankarski te pobaruvawa.

Pobaruvawata na depozitni te banki od pretprijatijata se odnesuvaat na pobaruvawa vrz osnova na krediti, harti i od vrednost, ostanati plasmani i dostasani nenaplateni pobaruvawa. Depozitni te banki odobruvaat krediti od razli~ni izvori na sredstva: depoziti, sopstveni izvori, stranski krediti, dobieni krediti lini i i ostanati izvori. Pobaruvawata vrz osnova na harti i od vrednost pretstavuvaat pobaruvawa po kratkoro~ni harti i od vrednost (~ekovi i menici) i pobaruvawa po dolgoro~ni harti i od vrednost, odnosno u~estva ili vlo~uvawa na bankite vo harti i od vrednost na nefinansijski pravni lica so pravo na upravuvawe i vo prioritetni akcii, kako i specifi~ni vlo~uvawa soglasno Zakonot za prestrukture na del od pretprijatijata koi vo svoeto rabotewe iska~uvaat zaguba. Pobaruvawata {to ja so~inuvaat kategorijata ostanati plasmani se odnesuvaat na dадени avansi vo devizi, pobaruvawa vrz osnova na avali i garancii, kako i avansi vo vrska so redovnoto rabotewe na bankite. Dostasani te, nenaplateni pobaruvawa se diferenци rani na dostasani, nenaplateni pobaruvawa vrz osnova na kratkoro~ni i dolgoro~ni krediti, kako i somni telni i sporni pobaruvawa.

Pobaruvawata na depozitni te banki od naselenieto se odnesuvaat na pobaruvawa vrz osnova na krediti, harti i od vrednost i dostasani nenaplateni pobaruvawa, diferenци rani po valuta, rok i namena. Spored namenata, kratkoro~nite krediti se dezagregirani na: potro~uva~ki krediti, krediti za vr{ewe na samostojna dejnost (im se odobruvaat na fizi~ki te lica koi vr{at registri rana dejnost), kontnokorentni krediti (ramkovni krediti ili negativno saldo na tekovni te sметki) i krediti za drugi nameni. Dolgoro~nite krediti, od aspekt na namenata mo~at da bидат: krediti za stanbena izgradba, za deloven prostor, za vr{ewe na samostojna dejnost i krediti za drugi nameni.

Pobaruvawata na depozitni te banki od drugi komitenti - neprofittni i nefinansijski organizaci i, lokalna vlast i ustamovi na javen sektor se odnesuvaat na pobaruvawa po kratkoro~ni i dolgoro~ni krediti (krediti do i nad edna godina) i pobaruvawa po harti i od vrednost. Pobaruvawata se kategorizira od aspekt na nivnata ro~na i valutna struktura, od aspekt na vidot (krediti, harti i od vrednost, ostanati pobaruvawa i dostasani nenaplateni pobaruvawa), kako i od aspekt na izvorot na sredstva vrz osnova na koj se odobreni krediti te. Kratkoro~nite krediti vo stranska valuta se odobruvaat so koristewe na sredstvata od primeni stranski te krediti, vrz osnova na depozitni ot potencijal na bankata vrz osnova na koristeni stranski krediti lini i. Ostanati te pobaruvawa na depozitni te banki od drugi komitenti pretstavuvaat pobaruvave na bankata po dадени avali na harti i od vrednost i garancii.

Vkupni te pobaruvawa na depozitni te banki od Dr`avata se odnesuvaat na pobaruvawa vrz osnova na krediti, harti i od vrednost i dostasani nenaplateni pobaruvawa. Kako izvori na kratkoro~ni krediti odobreni na Dr`avata se koristat: stranski krediti, krediti lini i, depozitni ot potencijal i ostanati izvori.

Pobaruvawata od Dr`avata vrz osnova na harti i od vrednost pretstavuvaat pobaruvawa vrz osnova na specifi~ni harti i od vrednost. Taka, postojat sledni ve kategori i na pobaruvawa vrz osnova na harti i od vrednost:

1. Dolgoro~ni plasmani vo harti i od vrednost vo devizi na javen sektor - soglasno Zakonot za garanti rawe na investicijata na strate~ki i investitori i za prezemawe na oddelni pobaruvawa od krajni korisni ci od strana na Republika Makedonija, dr`avata gi prezede pobaruvawata na Stopanska banka a.d. - Skopje od grupacija na firmi -zagubari od bilansot na bankata, so sostojba 31 dekemvri 1999 godina, za {to na bankata izdade dolgoro~ni obvrvzni ci;

2. Pobaruvawa od javni ot sektor vrz osnova na obvrvzni ci - instrumenti za plajawe so rok za naplata nad edna godina. Osnova za emiti rawe na ovie obvrvzni ci se pobaruvawata po zamrznati te devizni {tedni vlogovi na naselenieto. Po raspadot na SFRJ, bankite vo Republika Makedonija zavr{i ja so pobaruvawa kon NBJ vrz osnova na redeponirani devizi i vrz osnova na negativni kursni razlicki po koi bankite dobitaa garancija od NBJ. Soglasno zakonskata uredba, Dr`avata od bilansi te na bankite go prezede pobaruvawata vrz ovaa osnova i imi zdade obvrvzni ci;

3. Pobaruvawa po obvrzni ci i zdadeni od Agenci jata za sanacija na banka - stanuva zbor za obvrzni ci i zdadeni od strana na Republika Makedonija vrz osnova na prezemeni pobaruvawa od bilansot na Stopanska banka vo procesot na nejzi nata poedi ne~na sanacija. Vo funkcija na sanacija na najgolemata banka i vratawe na doverbata vo bankarski ot sistem, Dr` avata gi prezede pobaruvawata po lo{ i plasmani na ovaa banka.

Tabela br.15 Vкупни obvrski na depozitni te banki

Soglasno domi nantnata klasifikacija na depozitno-kredi tna aktivnost na bankite vo Republika Makedonija, **obvrski te na depozitni te banki kon pretprijatijata** vklju~uваат depoziti na nefinansi skite pravni lica i krediti te dobiteni od nefinansi skite pravni lica. Depoziti te se dezagregirani od aspekt na nivnata ro~na, valutna i namenska struktura. Kreditite se diferenциirani soglasno na nivnata valutna i ro~na struktura.

Obvrski na depozitni te banki kon naselenieto vklju~uваат tekovni smetki, depoziti poviduvawe, oro~eni depoziti (do tri meseci, nad tri meseci, do edna godina i nad edna godina) i ograni~eni depoziti nameneti za pokriuwave na akreditivni vo doma{ni ot platnen promet.

Obvrski te na depozitni te banki kon drugi komitenti - neprofittni i nefinansi skite organizaci i, kon Dr` avata, kon drugi finansi skite organizaci i, kako i obvrski te kon lokal na vlasti ustanovi na javen sektor, soodvetno. Stanuva zbor za obvrski vrz osnova na razli~ni vidovi na depoziti diferenциirani soglasno na nivnata ro~na i valutna struktura, kako i obvrski kon neprofittni i nefinansi skite organizaci i i kon ostanati finansi skite institucii vrz osnova na harti i od vrednost kratkoro~ni i dolgoro~ni krediti.

Tabela br.16 Ponderirani kamatni stapki na primeni depoziti i dadeni krediti

Vrz osnova na Izve{taj za ponderirani kamatni stapki na primeni depoziti i dadeni krediti, koi na redovna mese~na osnova depozitni te banki gi dostavuvaat do NBRM, se izgotvuva agregiran pregled na Ponderirani kamatni stapki na primeni depoziti i dadeni krediti vo denari i vo devizi.

Kamatni stapki na denarski krediti gi opfa{a}: kamatni stapki na denarski krediti bez valutna klausula i kamatni stapki na denarski krediti so valutna klausula.

Kamatni stapki na denarski depoziti gi opfa{a}: kamatni stapki na denarski depoziti bez valutna klausula i kamatni stapki na denarski depoziti so valutna klausula.

Kaj denarski te krediti/depoziti ponatamu e izvredna podelba spored dva kriteriuma: sektorska klasifikacija i ro~nost. Spored sektorskata klasifikacija, izvredna podelba na: krediti/depoziti koi se odnesuvaat na pretprijatija, krediti/depoziti koi se odnesuvaat na naselenie. Spored ro~nosta, podelba e izvredna kaj krediti te na: kratkoro~ni i dolgoro~ni; i kaj depoziti te na: depoziti poviduvawe, kratkoro~no oro~eni depoziti i dolgoro~no oro~eni depoziti. Spored valutnata klasifikacija, izvredna podelba na: krediti/depoziti odobreni vo evra i odobreni vo SAD dolari.

Deviznite krediti/depoziti se klasifiki rani spored tri kriteriuma: po sektor, po valuta i po ro~nost. Spored sektorskata klasifikacija, izvredna podelba na: krediti/depoziti koi se odnesuvaat na pretprijatija, krediti/depoziti koi se odnesuvaat na naselenie. Spored ro~nosta, podelba e izvredna kaj krediti te na: kratkoro~ni i dolgoro~ni; i kaj depoziti te na: depoziti poviduvawe, kratkoro~no oro~eni depoziti i dolgoro~no oro~eni depoziti. Spored valutnata klasifikacija, izvredna podelba na: krediti/depoziti odobreni vo evra i odobreni vo SAD dolari.

Kamatni te stapki na krediti te i depoziti te iskranani se vo procenti na godi{no ni vo.

Tabela br. 17 Kamatni stapki na Narodna banka na Republika Makedonija

1. Eskontna stапка e va~ekata kamatna stапка vo tekovni ot mesec.

2. Kamatnata stапка na raspolosliviot kredit preku no~ - Lombarden kredit e va~ekata kamatna stапка vo tekovni ot mesec.

3. Kamatnata stapka na repo transakci i za obezbeduvawe na likvidnost vo bankarski ot sistem se prika` uva kako prose~na ponderirana kamatna stapka ostvarena na aukci i te vo toj mesec.

4. Kamatnata stapka na blagajni~ki zapis i se prika` uva kako prose~na ponderirana kamatna stapka ostvarena na aukci i te so rok na dostasuvawe od 28 dena vo toj mesec. Kamatnata stapka e razgrani~ena od aspekt na ti pot na tender koj mo`e da bide: tender so iznosi ili tender so kamatni stapki.

5. Kamatnata stapka na repo transakci i za povlekuvawe na likvidnost od bankarski ot sistem se prika` uva kako prose~na ponderirana kamatna stapka ostvarena na aukci i te vo toj mesec.

Tabela br.18 Zadol`itelna rezerva na banki i { tedi lni ci

Bankite i { tedi lni ci te izdvojuvaat zadol`itelna rezerva vrz osnova na prose~nata sostojba na depoziti te vo prethodni ot mesec. Periodot na odr`uvawe na zadol`itelna rezerva e od 11-ti vo tekovni ot mesec do 10-ti vo naredni ot mesec. I spoluuvaweto na zadol`itelna rezerva na bankite vo denari e na prose~na osnova, dodeka na zadol`itelna rezerva na { tedi lni ci te vo denari i zadol`itelna rezerva na bankite vo devizi e na fiksna osnova.

Tabela br.19 Kamatni stapki na dr`avni harti i od vrednost

Kamatni te stapki na dr`avni harti i od vrednost se prika` uvaat kako prose~ni ponderirani kamatni stapki ostvareni na aukci i te vo soodvetni ot mesec so opredelen rok na dostasuvawe.

NADVORE[NO-TRGOVSKI I DEVI ZNI OT SEKTOR

Tabeli br. 20-25 Platen bilans

Platni ot bilans pretstavuva statisti~ki izve{ taj za opredelen vremenski period, koj si sistematski gi sumira si te ekonomski transakci i na Republika Makedonija so ostatokot od svetot.

Soglasno Zakonot za Narodna banka na Republika Makedonija i propisite od domenot na deviznoto rabotewe, Narodna banka na Republika Makedonija (NBRM) e odgovorna za sostavuvawe i sl edewe na izvr{ uvaweto na platni ot bilans.

Platno-bilansnata statistika na Republika Makedonija vo osnova se podgotвуva vo soglasnost so metodologijata na Meunarodni ot Monetaren Fond (Pri ra~nik za platen bilans, petto izdanie - PPB). Podatoci te se objavuваат na mese~na osnova, vo milioni evra i SAD dolari. Transakci i te denomi niani vo drugi valuti se konvertiraat vo evra i SAD dolari ekvi val entno na devizni ot kurs na denot na transakcijata.

Osnovni izvori na podatoci za izvr{ uvaweto na platni ot bilans se:

-edinstveni ot carinski dokument (ECD) za nadvore{ no-trgovskata razmena na Republika Makedonija;

-sistemot za izvestuvawe za platni ot promet na bankite so stranstvo (PPS);

-sistem za izvestuvawe za nadvore{ ni ot dolg (KZ);

-bankarski te izve{ tai za sostojbata na sredstvata i obvrski te (KNBI FO);

-mese~ni izve{ tai za promenite i sostojbite na smetki te vo stranstvo na rezidenti te koi ne se ovlasteni banki i sostojbata i prometot na evidentnite smetki (mese~ni izve{ tai-MI);

-dopolni telni izve{ tai na NBRM za menuva~koto rabotewe i za sostojbata na oficijalni te devizni rezervi na Republika Makedonija.

Platen bilans: oddelni stavki TEKOVNA SMETKA

Stoki

Izvor na podatoci za nadvore{no-trgovskata razmena na Republika Makedonija e carinskata dokumentacija (ECD), koja se pri bira od strana na Carinskata Uprava na Republika Makedonija, a se obrabotuva i objavuva od strana na Dr`avni ot zavod za statistika na Republika Makedonija (DZSRM) i NBRM.

DZSRM soglasno metodologijata za evidentirawe na nadvore{no-trgovskata razmena vo trgovskata statistika, gi objavuva podatoci te za izvozot na **f.o.b.** osnova, a za uvozot na **c.i.f.** osnova.

NBRM soglasno preporaki te na PPB pri evidentirawe na stokite vo platni ot bilans vr{ i prilagoduvawe za opf at i klasifikacija i toa za:

-opf at: za vrateni te stoki i za fakturnata vrednost na izvr{enata usluga za popravka na stokite;

-klasifikacija: za **c.i.f./f.o.b.** faktorot i dorabotki te. Vo platni ot bilans izvozot i uvozot se prika`uваат na **f.o.b.** osnova, poradi {to e neophodno prilagoduvawe na uvozot **c.i.f.** za **c.i.f./f.o.b.** faktorot. Vo period od 1993 do 1997 godi na **c.i.f./f.o.b.** faktorot e utvrden vrz osnova na prose~ni te me|unarodno opredeleni stapki za presmetka na ovi e tro{oci. Od 1998 godi na navamu **c.i.f./f.o.b.** faktorot se presmetuva po utvrdena metodologija koja se bazi ra na podatoci te od ECD za transport i osiguruvawe na paritetite so destinacija vo Republika Makedonija prilagoden na cel okupni ot uvoz.

Za presmetuvawe na stavkata uvoz vo pristani{ni mesta, se koristat podatoci od mese~ni te izve{ tai -MI .

Uslugi

Transport: Podatoci te koi se odnesuvaat na transportot se od platni ot promet na bankite so stranstvo i mese~ni te izve{ tai -MI . Postoi mo`nost za dezagregacija po vid na transport (vozdu{en, pomorski, `elezni~ki i paten) i po kategorija na uslugi (prevoz na stoki, patnici i ostanato). Prilagoduvawe se vr{ i kaj odlivot na transportni uslugi (prevoz na stoki) za delot od **c.i.f./f.o.b.** faktorot koj se odnesuva na tro{oci te za prevozni uslugi izvr{eni od nerezidenti.

Turizam: Izvor se podatoci te od platni ot promet na bankite so stranstvo i mese~ni te izve{ tai -MI .

Ost Anat i uslugi: Osnoven izvor se podatoci te od platni ot promet na bankite so stranstvo za izvr{enite naplati od i plawa kon nerezidenti po vidovi na uslugi: telekomunikacioni uslugi, investicioni raboti, osiguruvawe, delovni, vladini i ostanati uslugi. Prilagoduvawe se vr{ i kaj odlivot za osiguruvawe za delot od **c.i.f./f.o.b.** faktorot koj se odnesuva na tro{oci te za osiguruvawe pri prevozot na stoki. Kako dopolnitelni izvor na podatoci za oddelni te vidovi uslugi se koristat podatoci od mese~ni te izve{ tai -MI .

Dohod

Dohodot kako komponenta na platni ot bilans proizleguva od: nadomest za vraboteni (rezidenti vraboteni kaj nerezidenti i obratno) i dohod od investiciji. Dohodot od investiciji i pretstavuva kapi tal na dobi vka od di rektnite investiciji, portfolio i investicite i ostanatite investiciji (dividendi, kamati na zaemi i krediti i sl.).

Dohod od direktni investiciji: Vo podatoci te se opfateni samo platenite i naplateni te dividendi preku platni ot promet na bankite so stranstvo. Reinvestiranata dobi vka ne se vkl u~uva.

Dohod od ost Anat i investiciji: Vo podatoci te se opfateni naplateni te i platenite kamati na depoziti, kratkoro~ni, srednoro~ni i dolgoro~ni zaemi i krediti. Naplateni te

kamati gi so~inuvaat prilivite na kamati od deviznite depoziti na smetki vo stranstvo (kamatata na oficijalni te devizni

rezervi i na deviznite sredstva na bankite). Izvor se podatoci od platni ot promet na bankite so stranstvo i izve{ taita na NBRM za sostojbata na oficijalni te devizni rezervi. Plateni te kamati se

odnesuvaat na dospeanite tekovni obvrski po kamati za koristeni srednoro~ni i dolgoro~ni stranski

zaemi i krediti. Izvor se podatoci od KZ koi zadol`itelno se registri raat vo NBRM.

Tekovni transferi

Oficijalni te transferi vo najgolem del se odnesuvaat na pari~na i stokova pomo{ dobi ena od vlasti na stranski dr`avi i me|unarodni organi zaci i. Izvor na podatoci za pari~ni te transferi e platni ot promet na bankite so stranstvo, a za stokovite transferi carinska evidencija.

Privatni te transferi gi so~inuvaat: doznaki te vo i od stranstvo na doma{ ni te fizi~ki lica, otkupenata i prodadenata efektiva na menuva~ki ot pazar i ostanatite transferi od koj najgolem del se rentite, penzi i te, invalidni te i dr. Osnoven izvor na podatoci e platni ot promet na bankite so stranstvo. Otkupenata i prodadenata efektiva na menuva~ki ot pazar soglasno PPB treba da se klasificira vo kaptalno - finansi skata smetka na platni ot bilans. Me|utoa, so ogled deka gol em del od ovie sredstva poteknuvaat od naplatite na rezidenti od nerezidenti po dadeni stoki i uslugi (siva ekonomija) i primeni transferi vo efektivni stranski pari, ovie transakci i se evidentiraat kako del od tekovnata smetka na platni ot bilans (privatni transferi).

KAPITALNA I FINANSI SKA SMETKA

KAPITALNA SMETKA

Opfateni se kapitalni te transferi za koi izvor na podatoci e platni ot promet na bankite so stranstvo.

FINANSI SKA SMETKA

Direktni investici i: Direktni te investici i gi opfa}aat vlogovi te vo stoka i vo pari. Izvor na podatoci za pari~ni te vlogovi e platni ot promet na bankite so stranstvo, a za stokovite vlogovi carinski te dokumenti. Reinvestiranata dobitka ne se vkl u~uva. Trgovski te krediti pome|u povrzani te subjekti ne se evidentiraat oddelno i se vkl u~eni vo stavkata drugi investici i od platni ot bilans.

Portfolio investici i: Izvor na podatoci za portfolio investici i te platni ot promet na bankite so stranstvo.

Drugi investici i:

Trgovski krediti: Trgovski te krediti (odobreni vo stranstvo i primeni od stranstvo) pretstavuvaat razlika pome|u fizi~kata razmena na stoki te i naplatite odnosno plawa}awata za istite. Podatoci te za trgovski te krediti kako procenka se izvedeni od podatoci te za stokovnata razmena od carinski te dokumenti i izvr{eni te naplati i plawa}awa od platni ot promet po osnov na izvoz i uvoz na stoki. Dokolku vrednosta na fizi~ki ot izvoz e pogolema od vrednosta na naplateniot izvoz, razlikata se evidentira kako odobren trgovski kredit (so negativ predznak). Ako vrednosta na uvezena stoka e pogolema od plawa}aweto po osnov na uvoz na stoki, razlikata se evidentira kako primen trgovski kredit (so pozitiven predznak). Kako dopolnitel en izvor na podatoci se koristat podatoci od mese~ni te izve{ tai -MI .

Zaemi: Vo kategorijata zaemi se prika` uvaat koristewata i obvrski te za otpoleta na glavni na, po srednoro~ni i dolgoro~ni zaemi i krediti. Dovtasani te, a neplateni obvrski za glavni na i kamata se evidenti raat vo kategorijata drugi investicii - drugo. Podatoci te se bazi raat na izve{ tate za srednoro~ni ot i dolgoro~ni ot javen i privatnenadvore{ en dolg izgotveni vo NBRM vrz osnova na KZ koi zadol ` i tel no se registri raat vo NBRM.

Valut i i depoziti: Podatoci te se odnesuваат првенstveno na promeni te na devizni te sredstva i devizni te obvrski na banki te. Izvor na podatoci se mese~ni te bankarski izve{ tai - KNBI FO i platni ot promet na banki te so stranstvo. Promeni te na devizni te sredstva i obvrski na banki te se iska` ani so delumno i sklu~uvawe na me|unal utarni te promeni. Promeni te na devizni te sredstva na naselenieto ja opfa}aat neto polo` enata efektiva na devizni smetki na gra|ani te vo bankarski ot sistem namalena za uvozot na stoki od fizi~ki lica. Izvor na podatoci za neto polo` enata efektiva na devizni smetki e platni ot promet na banki te so stranstvo, a za uvozot na stoki od fizi~ki lica carinski te deklaraci i. Kako dopolnitel en izvor na podatoci za valutite i depozitite na ostanatite sektori se koristat podatoci od mese~ni te izve{ tai -MI .

Bruto oficjalni rezervi: Podatoci te se odnesuваат na promeni te na sostojbata na oficjalni te devizni rezervi. Izvor na podatoci se izve{ tate na NBRM za sostojbata na devizni te rezervi presmetani po kurs na denot na izve{ tajni ot period.

Tabeli br. 26 i 27 Nadvore{ no-trgovska razmena

Izvor na podatoci za nadvore{ no-trgovskata razmena e DZSRM. Podatoci te za stokovnata razmena na

Republika Makedonija so stranstvo se podgotvuvavaat soglasno osnovni te statisti~ki standardi, defini ci i i preporaki na OON za koncepti te i defini ci i te na statistikata na nadvore{ nata trgovija. Podatoci te za izvozot se objavuvaat na **f.o.b.** a za uvozot na **c.i.f.** osnova.

Tabeli br. 28 i 29 Sostojba na stranski di rektni investicii

Na~inot na presmetuvawe i prika` uvawe na stranski te di rektni investicii (SDI) vo me|unarodni ramki se bazi ra na metodolo{ ki te preporaki na Pri ra~ni kot na MMF (Balance of Payments Manual-fifth edition, IMF 1993) i Pri ra~ni kot na OECD (OECD Benchmark Definition of Foreign Direct Investment-third edition, OECD 1996). Soglasno ovie preporaki SDI vkl u~uvaat:

- sopstveni ~ki kapi tal i rei nvesti rana dobi vka;
- pobaruvawa od povrzani te pretprijati ja vo stranstvo;
- obvrski kon povrzani te pretprijati ja vo stranstvo.

Reinvesti ranata dobi vka metodolo{ ki vkl u~uva:

- del od dobi vka rasporedena vo kapi tal;
- del od dobi vka rasporedena vo rezervi;
- del od dobi vka rasporedena za pokri vawe na zagubi od izmнат period;
- nerasporedena dobi vka;
- nepokri ena zaguba;
- zaguba od prethoden period, pretvorena vo pobaruvawe od investitorot i
- dobi vka od prethoden period, pretvorena vo obvrska kon investitorot.

Soglasno Pettoto i zdani e na pri ra~ni kot od MMF se prepore~uva kako kriterium da se kori sti minimalno u~estvo od 10% vo kapi tal ot ili pravoto na glas. Spored toa di stinkcija na di rekten i portfolio investitor se pravi od aspekt na procentot na poseduvani akci i i udel i vo pretprijati eto.

Metodologii te postapki koi se pri menuvaat vo Republika Makedonija za presmetuvawe na stranski te di rektni i portfolio investicii vo potpolnost korespondiraat so metodologii te postapki pri menuvani od strana na zemjite ~lenki na MMF i OECD.

Podatoci te za SDI vo Republika Makedonija se prika`ani od aspekt od zemajta od kade poteknuvaat i dejnosta vo koja e investirano.

Tabeli br. 30 i 31 Me|unarodna investiciona pozicija

Me|unarodnata investiciona pozicija pretstavuva statistiki izve{ taj koi ja prika`uva sostojbata i strukturata na finansijske pobaruuvawa (sredstva) na rezidentite od nerezidentite i finansijske obvrske na rezidentite kon nerezidentite koi proizleguvaat od nivoto me|usebno rabotewe, na opredelen datum, voobi~aeno na posledni ot den od godinata.

Me|unarodni te finansijski sredstva na zemjata gi so~i nuvaat di rektni i portfolio investicite na rezidentite pravni i fiziski lica vo drugi zemji vkl u~itelno i investicite vo finansijski derivativi, ostanatite investicii na rezidentite vo stranstvo vo vid na odobreni zaemi i krediti, deviznite sredstva na rezidentni banki kaj stranski komercijalni banki, kako i oficijalnite devizni rezervi. Me|unarodni te finansijski obvrski na zemjata gi so~i nuvaat obvrski te po di rektni i portfolio investicite na nerezidentite pravni i fiziski lica vo zemjata vkl u~itelno i investicite vo finansijski derivativi, obvrski te po ostanatite investicii na nerezidentite vo zemjata vo vid na koristeni zaemi i krediti i obvrski te po depoziti te na stranski te pravni i fiziski lica kaj rezidentni banki.

Razlikata pome|u ukupni te me|unarodni finansijski sredstva i obvrski ja dava neto me|unarodnata investiciona pozicija na edna zemja. Odnosno, neto me|unarodnata investiciona pozicija na Republika Makedonija e razlika pome|u investicite na rezidentite kaj nerezidenti (nejzini te me|unarodni sredstva) i investicite na nerezidentite kaj rezidenti (nejzini te me|unarodni obvrski).

Direktne investicii se vlo~uvawa so koi investorot imame namera da vospostavi trajna ekonomска povrzanost i ili da ostvari pravo na upravuvawe so pravnото lice vo koe investira. Pritoa, kako kriterium za definirawe na direktnite investicii, soglasno me|unarodni te preporaki i standardi, se koristi minimalno uestvo od 10% vo kapitalot ili odlu~uva~ko pravo na glas vo pravnото lice vo koe se investira. Direktnite investicii go vkl u~uvaat akcionerski ot kapital, reinvestiranata dobivka i dolgot na me|usebno povrzani te subjekti. Izvor na podatoci za direktnite investicii za sostavuvawe na me|unarodnata investiciona pozicija na Republika Makedonija, se pra{ alnicite - izve{ tai te za sostojbata i prometot na povrzani te subjekti koi do NBRM na godi{ na osnova gi dostavuvaat site pravni lica-rezidenti za vlo~uvawata vo i od stranstvo.

Portfolio investicii opfaaat vlo~uvawata vo dol`ni~ki harti i od vrednost i vo sopstveni~ki harti i od vrednost, kade investorot poseduva pomalku od 10% od akcionerski ot kapital ili nema odlu~uva~ko pravo na glas. Za sostavuvawe na me|unarodnata investiciona pozicija na Republika Makedonija, izvor na podatoci za vlo~uvawata vo sopstveni~ki harti i od vrednost se godi{ ni te pra{ alnicite - izve{ tai za sostojbata i prometot na povrzani te subjekti, a za vlo~uvaweto vo dol`ni~ki harti i od vrednost se koristat podatoci te od platni ot promet na delovni te banki so stranstvo (soglasno Izve{ tajni ot sistem za me|unarodni te transakcii), izve{ tai te za raboti so harti i od vrednost od ovlastenite uesnici na Makedonskata berza, kako i bazata na podatoci na Centralni ot depozitar na harti i od vrednost. Za presmetka na pazarnata vrednost na harti te, se koristat podatoci te za pazarni te ceni od Makedonskata berza na harti i od vrednost.

Ostanatne investicii opfaaat sredstvata i obvrski te vrz osnova na kratkoro~ni i dolgoro~ni finansijski i trgovski krediti i zaemi, valuti i depoziti i ostanati sredstva i obvrski. Soglasno Pripravnikot za platen bilans na MMF, pod trgovski krediti se podrazbirat pobaruuvawata i obvrski te koi proizleguvaat od komercijalno rabotewe na rezidentite so stranstvo (po osnov na izvoz/uvoz na stoki i uslugi, avansno plafowe i sl.). Za sostavuvawe na me|unarodnata investiciona pozicija na Republika Makedonija, izvor na podatoci za trgovske krediti se kvartalnite izve{ tai za pobaruuvawa i obvrski po

komercijalno rabotewe na rezidentite so stranstvo (obrazec KI PO), a za finansijski te krediti i zaemi se koristi kreditnata evidencija so stranstvo (obrazec KZ i KO). Valuti te i depoziti gi opfa}aat depoziti te koi rezidentnite banki gi dr`at vo stranstvo, odnosno obvrske na rezidentnite banki kon nerezidentite. Izvori na podatoci za ovaa stavka se mese~ni te izve{ tai za smetkovodstvenata sostojba na smetkite od komercijalnite banki i platni ot promet na bankite so stranstvo.

Tabeli br. 32-34 Nadvore{ en dolg

Evidenti raweto i sledeweto na nadvore{ ni ot dolg go vr{ i Narodna banka na Republika Makedonija (vo prodomeni e: Narodna banka) kako nadle` na institucija soglasno Zakonot za Narodna banka na Republika Makedonija i Zakonot za devizno rabotewe. Statishtika za nadvore{ en dolg vo osnova se izgotvuva soglasno Priera~ni kot za statishtika na nadvore{ ni ot dolg (External Debt Statistics Guide).

Osnoven izvor na podatoci za izrabitka na sostojbata na nadvore{ ni ot dolg e sistemet za izvestuvawe za nadvore{ ni ot dolg, vo koj vrz osnova na propisani obrasci za kreditno zadol`uvave rezidentite izvestuvaat za obvrske kon nerezidenti za sklu~eni kreditni raboti.

Za tekovnata godina podatoci se objavuvaat na mese~na osnova vo evra i SAD Dolari. Podatoci te za sostojbata na dolg se presmetuvaat vo izve{ tajni te valuti po sredni ot kurs na Narodna Banka na datumot na presek. Tekovite po nadvore{ ni ot dolg, povle~eni te sredstva i otplati te se kursiraat po sredni ot kurs na Narodna Banka na datumot na nastanuvawe na transakcii te. Podatocite za tekovnata godina se revidiраat na mese~na osnova i imaat karakter na prethodni podatoci.

Poodelno se prika` uvaat podatoci za dolgoro~ni ot i kratkoro~ni ot dolg, pri{to kratkoro~ni ot dolg gi opfa}aat obvrske so originalen rok na dospevawe do edna godina, dodeka dolgoro~ni ot gi opfa}aat so rok na dospevawe od nad edna godina.

Prezenti rani te izve{ tai za nadvore{ ni ot dolg gi opfa}aat podatoci te za: sostojba na dolg, plateni obvrski i povle~eni sredstva.

Sostojbata na nadvore{ ni ot dolg e rezultat na povlekuvawata na sredstva, namaleni za vкупni te otplati na glavni na, zgoljmeni za iznosi te na kaptali i zirana dostasana neplatena kamata i oceneta zadocneta kamata do datumot na presek. So ogled na faktot deka sostojbit se kursiraat po kurs na kraj na periodot, a tekovite (povlekuwawa i otplati) so kurs na denot na transakcijata, razlikata vo sostojbata na po~etokot i krajot na period ne odgovara na neto promenite od transakcii, tuku i istata gi vklju~uva i ostvareni te kursni razliki.

Podatoci te za dolgoro~ni ot nadvore{ en dolg se grupirani po sektori na dol`nik vo ramki te na koi se prika`ani poodelni grupaci i na krediti.

Podatoci te za kratkoro~ni ot nadvore{ en dolg se grupirani po sektori na dol`nik vo ramki te na koi se prika`ani poodelni vidovi na krediti.

Sektorot na dol`nik se utvrdjuva poajki od sopstveni~kata struktura na dol`nik, pri{to poodelno se prika`ani podatoci za javni ot sektor i za privatni ot sektor.

Javni ot sektor ja vklju~uva Vladata na Republika Makedonija, Narodna banka i javni te trgovski dru{tva.

Vladata na Republika Makedonija se sostoi od javni te vlasti i nivni te agencii. Toa se instituci i koi ja izvri{ uvaat zakonodavnata, sudskata i izvr{nata vlast na teritorijata na edna dr`ava.

Vladata se sostoi od:

- vladini edini ci na si te ni voa-central na i lokal na vlast
- si te socijalni fondovi na si te ni voa na vladata

- site nepazarni neprof i tni institucii koi se prete` no kontrolirani ili finansi rani od vladini institucii.

Narodna banka na Republika Makedonija, odnosno centralnata banka na Republika Makedonija.

Javno trgovsko dru{tvo e finansisko ili nefinansisko trgovsko dru{tvo koe e kontrolirano od vladini institucii, pri{to pod kontrola se podrazbira mo`nosta da se odreduva politikata na upravuvawe so pretprijati eto preku nazna~uvawe na direktori; preku sopstvenost od nad 50% od glasa~koto telo; ili preku specijalen akt, dekret ili regulativa so koj se ovozmo` uva vlastada da odreduva delovnata politika ili da nazna~uva rakovodni лица.

Privatni ot sektor gi vkl u~uva privatni te banki i nebankarski ot privaten sektor.

Kreditore se grupirani vo dve grupe: oficjalni i privatni kreditori. Oficjalni te kreditori gi opfa}aat multilateralni te kreditori i bilateralni te kreditori. Multilateralni te kreditori gi vkl u~uvaat me|unarodni te finansiski organizaci. Bilateralni te kreditori gi vkl u~uvaat vlastite ili vladini te agencii od drugi zemji (vkl u~uvaj}i go i Pariski ot klub na kreditori). Privatni te kreditori gi opfa}aat bankite i nebankarski te privatni kreditori.

Tabela br. 35 Devizni rezervi

Podatoci te se odnesuваат на состојбата на devizni te rezervi i drugi te devizni sredstva na opределен datum.

Devizni te rezervi kako sredstva so koi raspolagaat i se kontrolirani od strana na monetarni te vlasti, se sostojat od: monetarno zlato, specijalni prava na vle~ewe (SDR-Special Drawing Rights), rezervna pozicija kaj MMF i devizi.

Oddelni te komponenti na devizni te rezervi se definiрani celosno vo soglasnost so metodologijata na Me|unarodni ot Monetaren Fond (Prirani k za platen bilans, petto izdane).

Sостојбата на devizni te rezervi se presmetuva po sredni ot kurs na NBRM na denot za koj se objavuваат podatoci.

Monetarno zlato

Zlat or: Kategorijata monetarno zlato go opfa}aat zlatoto so koe rakuva NBRM, a koe se sostoi od monetarno zlato koe se naoja vo trezorot na NBRM, zlatni granulati, monetarno zlato deponirano vo stranski banki i monetarno zlato na pat.

Depoziti vo zlat or: Depoziti te vo zlato go opfa}aat oro~enoto zlato vo stranski banki na podol g vremenski period.

Devizi

Depoziti kaj stranski banki: Ova kategorija gi opfa}a devizni te sredstva na nostro smetki kaj stranski banki, sredstva vo stranski banki koi slu`at kako pokritie za otvoreni akreditivi i garancii, plasmani vo subordini rani depoziti vo stranski valuti kaj nerezidenti, kako i oro~eni devizni sredstva vo stranstvo.

Efektiva vo trezor: Efektivata vo trezor ja so~inuvaat efektivni te sredstva za pla}awe koi se naojaat vo trezorot na NBRM, ~ekovi vo devizi primeni vo blagajna, ~ekovi isprateni za naplata vo stranstvo, kako i ~ekovi isprateni za naplata kaj doma{ni banki.

Harti i od vrednost: Vo ovaa kategorija vleguvaat devizni te sredstva plasirani vo dol`ni~ki kuponski i diskontni harti i od vrednost izdadeni ili garanti rani od stranski dr`avi, centralni banki, multilateralni razvojni banki i me|unarodni finansiski instituci, kako i devizni te sredstva plasirani vo kolaterali zi rani i agenciski obvrzni ci.

Drugi devizni sredstva

Vo ova a kategorija se opf ateni plasmani te vo subordi ni rani depoziti vo stranski valuti kaj nerezidenti, devizni sredstva vo stranski banki koi sl u`at kako kolateral za dadeni garanci i, pri meni devizni sredstva na tekovni te smetki na dr`avata, kako i plasmani vo sopstveni ki harti i od vrednost izdadeni od nerezidenti (BI S-akcii) vo stranska valuta raspol o` i vi za proda` ba.

Tabeli br. 36 i 37 Devizen kurs na denarot - prosek za periodot i na krajot od mesecot

Prose~ni te godi{ ni devizni kursevi se presmetuvaat kako aritmeti~ka sredina od prose~ni te mese~ni devizni kursevi.

Prose~ni te kvartalni devizni kursevi se presmetuvaat kako aritmeti~ka sredina od prose~ni te mese~ni devizni kursevi od dadeni ot kvartal.

Prose~ni te mese~ni devizni kursevi se presmetuvaat kako aritmeti~ka sredina od sredni te dnevni devizni kursevi.

Devizen kurs na krajot na mesecot e sredni ot dneven devizen kurs od kursnata lista na NBRM za posledni ot den od mesecot.

Tabela br. 38 I indeksi na efektivni devizni kursevi na denarot

Realni ot efektiven devizen kurs pretstavuva i indeksen broj koj se dobi va kako kol i~ni k od i indeksot na nominalni ot efektiven devizen kurs na denarot i i indeksot na relativni te ceni.

I indeksot na nominalni ot efektiven devizen kurs (NEDK) na denarot se presmetuva kako ponderi rana geometri ska sredina od bilateralni te prose~ni mese~ni devizni kursevi na 12 pogolemi nadvore{ notrgovski partneri na Republika Makedonija (Avstrija, Francija, Germanija, Grcija, Italija, Holandija, Vojvudstvo, Velika Britanija, SAD, Slobodna Francija, Turcija i Srbija) so bazen period 1995=100 i ponderi bazi rani na nadvore{ notrgovskata razmena vo 2003 godina.

I indeksot na relativni ceni e odnos pome|u prose~ni ot ponderiran i indeks od i indeksi te na stranski ceni na zemji { to korespondiraat so izborot na zemji ~ii valuti se koristat pri presmetkata na NEDK na denarot i i indeksot na doma{ni ceni, so bazen period 1995=100 i ponderi bazi rani na nadvore{ notrgovskata razmena vo 2003 godina. Pritoa, kako deflatori se koristat i indeksot na potro{ uva~ki ceni (CPI) i i indeksot na proizvoditel i na industriiski proizvodi (PPI).